HÄMEENLINNAN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO ASUKKAIDEN SILMIN

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Lepaa 24.9.2003

Eeva-Kaarina Leskinen

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄMEENLINNA

TIIVISTELMÄ

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Tekijä Eeva-Kaarina Leskinen **Vuosi** 2003

Toimeksiantaja Hämeenlinnan kaupunki, luonnonhoitotoimisto

Työn nimi Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto asukkaiden silmin

Työn säilytyspaikka Lepaa

TIIVISTELMÄ

Suomen ensimmäinen kansallinen kaupunkipuisto perustettiin Hämeenlinnaan vuoden 2001 alussa. Kansallinen kaupunkipuisto on maankäyttö- ja rakennuslain tarjoama mahdollisuus kulttuurihistorialtaan ja luonnoltaan arvokkaita ympäristöjen säilyttämiseen.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kuinka hyvin hämeenlinnalaiset tuntevat kansallisen kaupunkipuiston. Mitä kaupunkipuisto asukkaille merkitsee ja mitä he siltä odottavat. Tutkimuksen avulla pyrittiin myös selvittämään, miten kaupunkipuistoa koskevia asioita pitäisi tiedottaa ja miten tehdä puistoa tunnetuksi asukkaiden keskuudessa.

Tutkimusaineistona on käytetty noin 200 hämeenlinnalaisen mielipiteitä, jotka koottiin kyselytutkimuksena keväällä 2003. Kyselylomake postitettiin 500:lle kaupunkipuiston läheisyydessä asuvalle hämeenlinnalaiselle. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös kaupungin infopisteessä ja pääkirjastossa. Asukkailta kysyttiin mielipiteitä valmisteluprosessista, puiston ja sen osa-alueiden tärkeydestä, tiedottamiskäytännöstä sekä kehittämiskohteista. Kyselytutkimus tehtiin yhteistyössä Hämeenlinna kaupungin luonnonhoitotoimiston kanssa.

Tutkimustulosten mukaan hämeenlinnalaiset kokevat kansallisen puiston tärkeäksi osaksi kaupunkiaan. Asukkaiden mielestä kaupunkipuisto parantaa ja turvaa asuinympäristön laatua. Suojelullisten tehtävien lisäksi nähtiin kaupunkipuiston tarjoamat toiminnalliset mahdollisuudet erityisen tärkeiksi. Alueista tärkeimmäksi koettiin Aulanko, jonka tarjoamat toiminnalliset ja kulttuurihistorialliset arvot nousivat ylitse muiden alueiden. Kaupunkipuisto nähtiin merkitseväksi tekijäksi kaupungin imagon luomisessa ja sen todettiin lisäävän asukkaiden kiinnostusta kaupungin historiaan, luontoon ja puistoihin.

Asiasanat kansallinen kaupunkipuisto, maankäyttö- ja rakennuslaki

Sivut 53 (liitteet 4 kpl)

HÄME POLYTECHNIC
LEPAA

ABSTRACT

Study Programme of Landscape Design

Author Eeva-Kaarina Leskinen **Year** 2003

Commissioned by The Town of Hämeenlinna

Subject of the thesis The National Urban Park of Hämeenlinna sawn by residents

Archives Lepaa

ABSTRACT

The first National Urban Park of Finland was founded in the beginning of 2001 in Hämeenlinna. The establishment of National Urban Park is an opportunity, which the Land Use and Building Law offers to retain cultural historically and naturally valuable areas.

The purpose of this study was to find out, how well the residents of Hämeenlinna know the National Urban Park. What is the meaning of the National Urban Park and what do the residents expect of it? It was also purpose of this study to find out, how to inform about the National Urban Park and how to make the park well-known.

As a study material is used the opinions of 200 residents of Hämeenlinna. The opinions were collected as a questionnaire during the spring of 2003. The questionnaire was mailed to 500 residents of Hämeenlinna living near the National Urban Park. It was possible to answer the questionnaire also in the Info Center of the town and in the main library. The questionnaire was organized together with the Natural Care Office of Hämeenlinna.

According to the results of the questionnaire the residents feel that the National Urban Park is an important part of the town. It was felt to improve and protect the quality of the living area. Besides the protecting function the National Park offers functional opportunities which the residents felt to be special important. Aulanko was felt as the most important area of the National Urban Park of Hämeenlinna, its functional and cultural history values rose over the other areas. The National Urban Park was sawn as a remarkable factor in creating the image of the town and it was said to increase the interest in the history, nature and the parks of the town.

Keywords National Urban Park, Land Use and Building Law, questionnaire

Pages 53 (appendices 4)

SISÄLLYS

1 JOHDANTO 1

2 HÄMEENLINNAN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO 2

2.1 Kansallinen kaupunkipuisto luonnon ja rakennetun ympäristön suojelijana 2

2.2 Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto 5

2.2.1 Perustaminen 7

2.2.2 Alueet 7

2.3 Kansallisen kaupunkipuistoalueen laajentamismahdollisuudet 17

2.4 Hoito- ja käyttösuunnitelma 18

2.5 Kansallinen kaupunkipuisto kaupungin identiteetin ja imagon luojana 19

3 TUTKIMUSMENETELMÄT 21

3.1 Tutkimuksen tavoitteet 21

3.2 Tutkimusaineisto 22

3.3 Vastaajien taustatiedot 22

3.3.1 Vastaajien sukupuoli ja ikä 22

3.3.2 Hämeenlinnassa asumisaika 23

3.3.4 Tämänhetkinen asuinalue 24

4 TUTKIMUSTULOKSET 25

4.1 Käytetyin kansallisen kaupunkipuiston alue 25

4.2 Vastaajien mielipiteet kaupunkipuistosta 27

4.2.1 Valmisteluprosessi 27

4.2.2 Merkitys kaupungin imagoon 30

4.2.3 Tärkeää Hämeenlinnan kansallisessa kaupunkipuistossa 31

4.2.4 Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston vaikutuksia 33

4.2.5 Alueiden tärkeys 35
4.2.6 Kansallisen kaupunkipuiston laajennus 38
4.2.7 Hoito- ja käyttösuunnitelman tunnettuus 38
4.2.8 Tiedottaminen ja kehittäminen 39
4.2.9 Aulankokeskus 40
4.2.10 Kaupunkipuiston kehittämisehdotuksia 42
4.3 Tutkimuksen luotettavuus 45

5 JOHTOPÄÄTÖKSET 46

LÄHTEET 52

LIITTEET 54
Liite 1 Saatekirje ja kyselylomake 54
Liite 2 Kysymysten nro 22 , 23, 25 ja 26 yhdistetyt vastaukset 59
Liite 3 Kysymys nro 25. Kootut vastaukset 61
Liite 4 Kysymyslomakkeen kohta 27. Ehdotuksia kaupunkipuiston kehittämiseksi 62

1 JOHDANTO

Hämäläisestä hitaudesta ei ollut tietoakaan, kun Hämeenlinnan kaupunki käynnisti yhdeksänkymmentäluvun lopussa hankkeen valmistelemaan kansallista kaupunkipuistoa. Tiedossa oli, että tuolloin valmisteluvaiheessa ollut maankäyttö- ja rakennuslaki tulee tarjoamaan uuden mahdollisuuden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden säilyttämiseen. Lain tullessa voimaan v. 2000 oli Hämeenlinnalla valmiina suunnitelma kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi.

Huolellinen ja suunnitelmallinen yli neljä vuotta kestänyt valmistelutyö palkittiin v. 2001 alussa Hämeenlinnan saadessa vahvistuksen Suomen ensimmäisen kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta. Monet muutkin kaupungit ovat olleet kiinnostuneita kaupunkipuiston perustamisesta. Myöhemmin kaupunkipuistonsa ovat saaneet Pori ja Heinola. Sen lisäksi useita hankkeita on vireillä. On arvioitu, että Suomessa voisi olla korkeintaan kymmenen kansallista kaupunkipuistoa.

Ensimmäisen kaupunkipuiston perustaminen juuri Hämeenlinnaan koettiin merkittävänä tunnustuksena, jonka arvo on kaupungissa ymmärretty. Perusteluna esitetty toteamus, että kaupunkipuisto kertoo havainnollisesti maamme sivistyksestä, taloudellisesta ja sosiaalisesta kehityksestä sekä kulttuurisista virtauksista, on otettu vaalimisen kohteeksi.

Nimikkeen edellyttämää statusta on lähdetty kaupungissa kunnioittamaan ja kehittämään. Päättäjät ovat nähneet kaupunkipuiston tärkeänä tekijänä kaupungin imagon luomisessa. Kansallinen kaupunkipuisto on nostanut historiallisesti arvokkaat kohteet uuteen arvoon, jonka varaan kaupunkisuunnittelua tulevaisuudessa tehdään. Kaupunkipuistosta on luotu merkittävä markkinointiväline myös matkailualalle ja houkutin uusille asukkaille. Se on tarjonnut Hämeenlin-

nalle välineen profiloitua ympäristöään arvostavaksi ja sitä edistäväksi kaupungiksi.

Päättäjille ja viranomaisille käsite kansallisesta kaupunkipuistosta on varmaankin tuttu. Mutta mitä kaupunkipuisto merkitsee Hämeenlinnassa asujalle? Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten asukkaat kokevat kaupunkipuiston. Onko asukkailla tietoa siitä, mitä käsite tarkoittaa, mitä se merkitsee käytännössä? Tutkimuksessa on myös koottu asukkaiden odotuksia ja ideoita alueen kehittämistä ja hoidosta. Tutkimuksessa käytetty aineisto on koottu kyselytutkimuksen avulla huhtikuussa 2003. Tutkimus on tehty yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin luonnonhoitotoimiston kanssa.

2 HÄMEENLINNAN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

2.1 Kansallinen kaupunkipuisto luonnon ja rakennetun ympäristön suojelijana

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kansallinen kaupunkipuisto voidaan perustaa kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistyksellisten tai muiden erityisen arvojen säilyttämiseksi. Kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka ovat kaavassa osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 1999.) Kaupungistuvassa yhteiskunnassa näillä alueilla on yhä suurempi merkitys sekä hyvän elinympäristön että luonnon- ja kulttuuriperinnön turvaamiseksi.

Lähtökohtana on, että kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvat alueet ovat lähinnä valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön omistamia. Omistajan suostumuksella siihen voidaan sisällyttää myös muiden omistajien alueita. Aloite

kaupunkipuiston perustamisesta lähtee kunnasta, joka valmistelee asian yhdessä alueellisen ympäristökeskuksen kanssa. Puiston perustamisesta päättää ympäristöministeriö. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Malli kansallisesta kaupunkipuistosta tulee Ruotsista. Tukholman läheisyydessä sijaitsee maailman ensimmäinen kansallinen kaupunkipuisto, Ekoparken, joka perustettiin v. 1994. Alue on laaja rakennettujen historiallisten puistojen aluekokonaisuus, joka ulottuu Gamlastanista Solnan kunnan puolelle. Suomalaisen kaupunkipuistomallin on sanottu olevan joustavampi ja myös tavoitteeltaan ja sisällöltään poikkeavan ruotsalaista esikuvastaan. (Flander 2001.)

Ajatus kansallisista kaupunkipuistoista on syntynyt tarpeesta suojella maisemakokonaisuuksia. Kasvupaineet nakertavat ja pirstovat puistoja ja muita viheralueita sekä niiden luonto- ja kulttuuriarvoja yhä kiihtyvällä vauhdilla. Asukasmäärien kasvaessa tarvitaan asuntojen ja palvelujen ohella lisää virkistys- ja viheralueita. Ekologisesta näkökulmasta erityisen tärkeää on estää viheralueiden pirstoutuminen.

Kansallisen kaupunkipuiston kriteerit ovat tiukat. Kansallinen kaupunkipuisto on ikään kuin tunnustus kaupunkiympäristöä ja sen identiteettiä kaikessa ominaisuudessaan vastuullisesti ja pitkäjänteisesti vaalineille kaupungeille. Kansallisen kaupunkipuiston nimi annetaan vain kansallisesti arvokkaimmille, luonnon- ja kulttuuriperinnön puolesta ehjinä säilyneille kokonaisuuksille. Alueita ei myöskään vastaisuudessa saisi pirstoa suurilla liikenneväylillä eikä niiden alueelle osoiteta tavanomaista uudisrakentamista. Uudisrakentaminen on mahdollista vain, jos se on perusteltua kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksenmukaisen hoidon ja käytön järjestämisen kannalta. (Flander 2001.)

Ympäristöministeriö on asettanut neljä kriteeriä, jotka kansallisen kaupunkipuiston on täytettävä.

Sisältö

Puiston tulee sisältää kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeitä luontoalueita, kansallisen historian tai kaupungin omien kehitysvaiheiden ymmärtämisen kannalta merkittäviä kulttuuriympäristöjä rakennuksineen sekä puistoarkkitehtonisesti tai esteettisesti merkittäviä puistoja ja viheralueita. (Flander 2001.)

Laajuus ja eheys

Kansallisen kaupunkipuiston tulee olla puisto- ja viherympäristönä riittävän laaja ja häiriötön sekä viherrakenteeltaan niin yhtenäinen, että sitä pitkin on mahdollista siirtyä kaupunginosasta toiseen. (Flander 2001.)

Ekologisuus ja jatkuvuus

Ekologisessa mielessä on tärkeää, että alueelle muodostuu lajiston siirtymisen ja vuorovaikutuksen mahdollistavia ekologisia käytäviä ja että se on jatkuva ja liittyy välittömästi ilman selvää rajaa kaupungin ulkopuolisiin luonnonläheisiin tai sitä ympäröivään maaseutuun. (Flander 2001.)

Kaupunkikeskeisyys

Kansallinen kaupunkipuisto on osa kaupunkirakennetta. Olennaista on, että se alkaa ydinkeskustasta tai sen välittömästä läheisyydestä. (Flander 2001.)

2.2 Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto

Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto täyttää kaikilta osin kaupunkipuistolle annetut kriteerit. Häme on yksi maamme kansallisen kulttuuriympäristön ydinalueista. Hämeen kulttuuriympäristö kattaa kaikki ihmistoiminnan aikakerrokset. Sisällöltään se on monipuolinen ja monimuotoinen. Sille on kautta aikojen ollut ominaista vahva yhteys luontoon ja maisemaan, hyvät kulkuyhteydet ympäröiville alueille, vaikutteiden nopea omaksuminen sekä erilaisten arvokkaiden piirteiden kasautumien kulttuuriympäristön tihentymiksi. Merkittävimmät kulttuuriympäristön tihentymät sijaitsevat suurten vesireittien varrella. Vesireittien lisäksi kulttuuriympäristön tihentymiin ovat vaikuttaneet useat vanhat maakulkureitit sekä paikalliset luonnon tarjoamat olosuhteet kulloisenkin ajan ihmisen elinkeinoille ja muille elämäntavoille. (Maakuntaohjelma 2003 -2006.)

Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto muodostaa keskeisen ja arvokkaan osan Vanajaveden laaksoa, jota pidetään Hämeen arvokkaimpana laajana kulttuuriympäristökokonaisuutena. Puisto sisältää myös kaksi Natura 2000 –aluetta. Kansallinen kaupunkipuisto rakentuu keskeisiltä osiltaan Hämeen linnan, Aulangon, Kaupunginpuiston ja Hämeenlinnan kaupungin historiallisen koilliskulman varaan. Puistoalue muodostaa läpi kaupungin jatkuvan vyöhykkeen, joka alkaa keskustasta ja jatkuu Vanajaveden rantoja pitkin Aulangolle. Alueella olevat vesistöt Vanajavesi ja Aulangonjärvi eivät virallisesti kuulu kaupunkipuistoon, mutta niillä on tärkeä merkitys aluekokonaisuuden kannalta.
Kuviossa 1 on esitetty kaupunkipuiston aluerajaus.

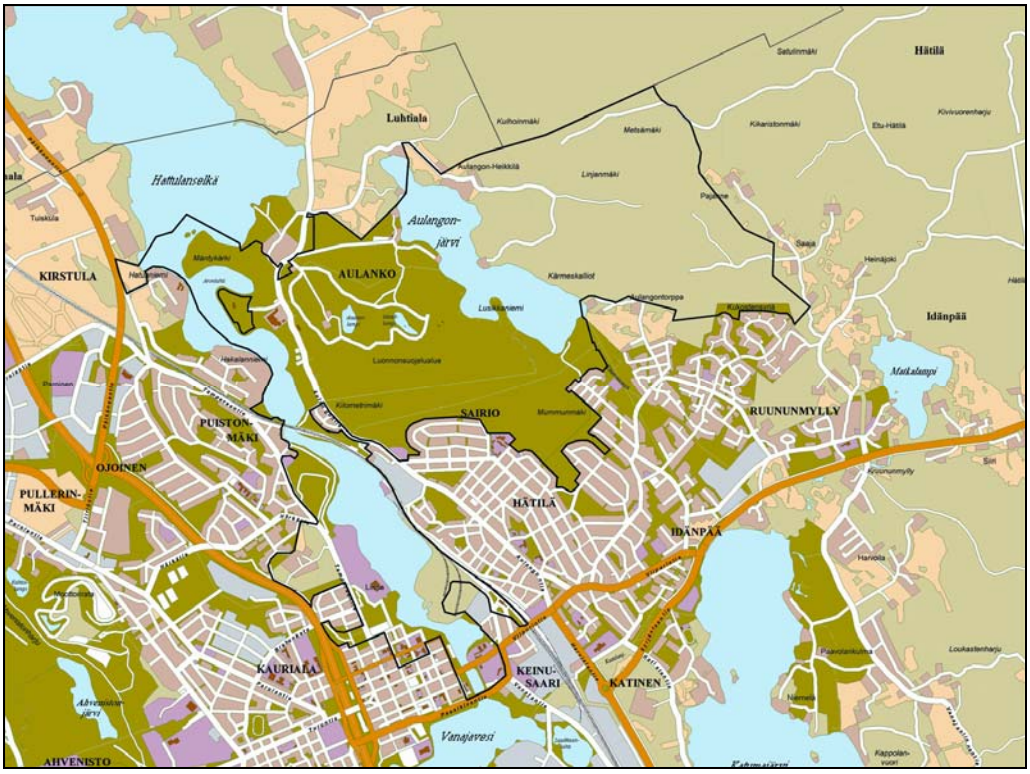

KUVIO 1 Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuistoalue (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Vyöhyke on noin kuusi kilometriä pitkä ja leveimmillään viisi kilometriä. Pinta-alaltaan puisto on 738 hehtaaria. Alue liittyy Hämeenlinnan pohjois- ja koillispuolisiin pelto- ja metsäalueisiin. Laajat metsäalueet jatkuvat koilliseen Evolle ja siitä edelleen aina Päijänteelle saakka. Vanajavesi ja Aulanko toimivat niin sanottuina ekologisina käytävinä. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Puistoalueen halki kulkeva junarata on toisaalta maisemallinen ja toiminnallinen häiriötekijä ja toisaalta sillä on tärkeä historiallinen merkitys. Sen lisäksi radanvarsialueelle muotoutunut kasvillisuus on merkittävää. On myös muistettava, että junamatkustajille tarjoutuu ainutlaatuinen tilaisuus historiallisen maiseman havainnointiin ja samalla se tuo kansallisen kaupunkipuiston ohikulkijan tietoisuuteen. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Suurimman osan puistoon kuuluvista maa-alueista omistavat valtio ja Hämeenlinnan kaupunki. Valtion alueiden hallinnoijia ovat puolustusministeriö, Metsähallitus, Museovirasto, Hämeenlinnan keskusvankila, VR-yhtymä Oy ja Ratahallintokeskus. Maa-alueita kuuluu myös yksityisille maanomistajille, joilta on saatu suostumus puistoon liittymisestä. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

2.2.1 Perustaminen

Hämeenlinnan kansallista kaupunkipuistohanketta valmisteltiin yhtä aikaa maankäyttö- ja rakennuslain kanssa. Prosessi kesti vuosia, ja sille oli tavoitteellista kyseisen lain hengen mukainen avoimuus ja vuorovaikutteisuus: asukkaille ja maanomistajille tiedotettiin hankkeesta ja heille tarjottiin mahdollisuus osallistua valmisteluprosessiin. Puiston perustamisesta oltiin varsin yksimielisiä, ja hanke eteni ilman suuria näkemyseroja. Keskustelua herätti lähinnä puistoalueen rajaus. Hämeenlinnan ainutlaatuinen ympäristö olisi tarjonnut mahdollisuuden laajemmankin puiston perustamiseen. Alueen ulkopuolelle jääneet alueet ovat nykyisen puistoalueen läheisyydessä, ja ne voidaan liittää kansalliseen kaupunkipuistoon myöhemmin. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

2.2.2 Alueet

Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa puisto on jaettu viiteen alueeseen: Linna ympäristöineen, Koilliskulman alue, Verkatehdas ja keskustan rannat, Asemanseutu ja radanvarsialueet ja Aulangon alue.

1. Linna ympäristöineen

Hämeen linna on alueen tärkein kulttuurihistoriallinen muistomerkki ja matkailukohde. Muita tämän osa-alueen rakennuksia ovat Linnankasarmit, Ojoisten kartano ja Puistolan koulu. Alue rajattuna kuviossa 2.

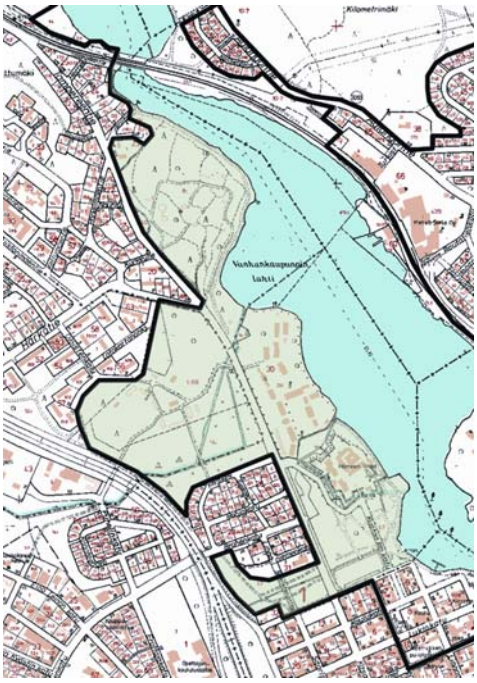

KUVIO 2 Linnan alue (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Keskiaikainen linna muodostaa yhdessä ympäristönsä kanssa ainutlaatuisen kulttuuri- ja rakennushistoriallisen kokonaisuuden. Linnaa ympäröivät väljät puistoalueet, jotka antavat tilaa vanhalle keskiaikaiselle linnalle, kuuluvat kiinteästi tähän kokonaisuuteen. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Toiminnallisesti tärkein puistoista on Linnanpuisto, josta on muodostunut kaupunkilaisten olohuone monien yleisötilaisuuksien pitopaikkana. Vanha jyhkeä linna antaa juhlavan, arvokkaan taustan monenlaisille tämän ajan tapahtumille. Mennyt aika ja nykyhetki kohtaavat puistossa oivallisella tavalla.

Tähän alueeseen kuuluu myös hämeenlinnalaisille tärkeä Kaupunginpuisto, Parkki, joka on Suomen vanhimpia kaupunkilaisia varten perustettuja maisematyylisiä puistoja Helsingin ulkopuolella. Puisto on perustettu 1800-luvun puolivälissä ja oli kukoistuskaudellaan kaupungin seura- ja huvitteluelämän keskus. Vuosikymmenien aikana puiston luonne on muuttunut hoidetusta puistosta luonnonmukaiseksi puistometsäksi. Tänä päivän hämeenlinnalaiselle Kaupun-

ginpuisto on suosittu ulkoilualue ja kesäteatterin esityspaikka. Puiston kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakenteet ovat huonokuntoisia ja osin tuhoutuneet. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan puiston nykytila ja tavoitteet tarvitsevat tarkemman selvityksen. Tavoitteena on rakennelmien ja käytäväverkoston kunnostaminen palvelemaan erilaisia tapahtumia nykyistä paremmin. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Linnankasarmien alue liittyy kiinteästi Kaupunginpuistoon ja Linnan puistoalueisiin. Alueella on ollut sotilastoimintaa 1700-luvulta lähtien. Kasarmialueella on joukko arvokkaita, suojeltuja rakennuksia, joista suurin osa on peräisin 1800-luvulta. Kasarmialue on historiallisen ajan muinaismuistoalue. Linnankasarmien käyttö on muuttunut, ja ne saavat toimintamuotonsa lähiaikoina. Alueen omistussuhteet tulevat muuttumaan, mutta alue tulee säilymään puolustusvoimien käytössä erityisalueena. Keskeisen sijaintinsa vuoksi kiinnostus alueen hyödyntämisestä esimerkiksi juhla- tai yleisötilaisuuksien pitopaikkana on noussut esille. Kehitettäessä aluetta uudenlaiseen käyttöön on otettava huomioon museoviraston antamat määräykset ja ohjeet. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Alueeseen kuuluva Ojoisten kartanon historia liittyy kiinteästi Hämeen linnan toimintaan. Kukoistuskauttaan kartano on elänyt 1800-luvulla, miltä ajalta vanhimmat rakennukset ovat peräisin. Kartanoalue on ollut oikeusministeriön vankienhoito-osaston hallinnassa 1930-luvulta asti ja on toiminut vankisiirtolana, jona se toimii edelleenkin. Käytöstä johtuen alue on ollut suljettu, eikä sen arvo ole laajasti asukkaiden tietoisuudessa. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

2. Koilliskulman alue

Koilliskulman alue sijaitsee linnan tuntumassa muodostuen viidestä ruutukorttelista ja niihin liittyvästä puukujanteesta ja puistoista. Alue rajattuna kuviossa 3. Alueella on kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja puistoja sekä

uudempia rantapuistojen ketjuun kuuluvia keskustan puistoja. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

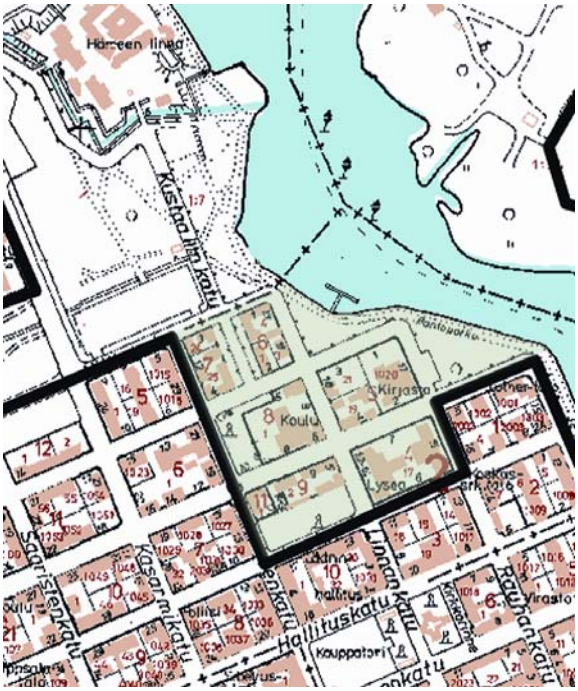

KUVIO 3 Koilliskulman alue (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Talomuseoalueen vanhimmat rakennuskorttelit ovat peräisin 1830-luvulta ja esittelevät ajalleen tyypillisen historiallisen asemakaavan. Tuon ajan suuri uhka oli tuhoisat tulipalot, joiden leviämistä pyrittiin estämään istuttamalla tonttien väliin lehtipuita ns. palokujiksi. Osa alueen puutaloista on 1800-luvun lopulta edustaen ajalle tyypillisiä puurakentamisen tyylisuuntia. Rakennusten sijoittuminen tontin reunoille, ulkovuorauksen rikkaat yksityiskohdat, palokujat ja aidoin suljetut istutetut pihapiirit jykevine portteineen tekevät alueesta omaleimaisen. Lukiokadulta Linnankadun suuntaisesti on näkymäakseli linnalle, samoin kuin Keskuskoulun pihan läpi Kustaa III:n katua pitkin. Alueen nuorempaa rakennuskulttuuria edustavat Hämeenlinnan lyseo ja Keskuskoulu. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Koilliskulman alueen kaupunkikuvassa on rakennusten lisäksi tärkeä merkitys historiallisilla puistoilla ja rakennuksiin liittyvillä pihaympäristöillä, linnalle johtavalla puistokujalla sekä historiallisilla kenttäkivipäällysteillä kaduilla. Alueen merkittävyyttä korostaa avoin yhteys Hämeen linnaan. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Hämeenlinnan vanhin puisto, nykyiseltä nimeltään Sibeliuksen puisto, edustaa alueella vanhaa puutarhakulttuuria. Alku puistolle on saatu 1700-luvun yksityispuutarhoista ja nykyiseen muotoonsa se on rakentunut vuosisatojen kuluessa. 1800-luvulla paikalla ollutta puistoa kutsuttiin Seurapuistoksi ja myöhemmin alueella toimi myös taimitarha. Tähtipuiston nimellä alue tunnettiin 1800-luvulla ja nykyisen nimensä puisto sai 1960-luvulla. Myös toinen tämän osa-alueen vanhoista puistoista, Itsenäisyyden puisto, on saanut alkunsa jo 1800-luvulta. Se on maineikkaan Seurahuoneen puiston jäänne. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Nuorempia viheralueita edustavat Vanajaveden rannassa sijaitsevat Aleksis Kiven puisto ja Maaherranpuisto.

3. Verkatehdas ja keskustan rannat

Kyseiseen osa-alueeseen kuuluvat Vanajaveden länsi- ja itärannan rakennukset ja puistoalueet. Länsirannalla satama, teatteri, Rantapuisto ja Ystävyydenpuisto. Itärannalla rakennuskulttuuria edustavat Verkatehtaan alue Keinusaaressa, Taidemuseo ja Terveyskeskus sekä Viipurintien silta. Viheralueita edustavat Pinellan puisto ja Mahlian puisto. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.) Alue rajattuna kuviossa 4.

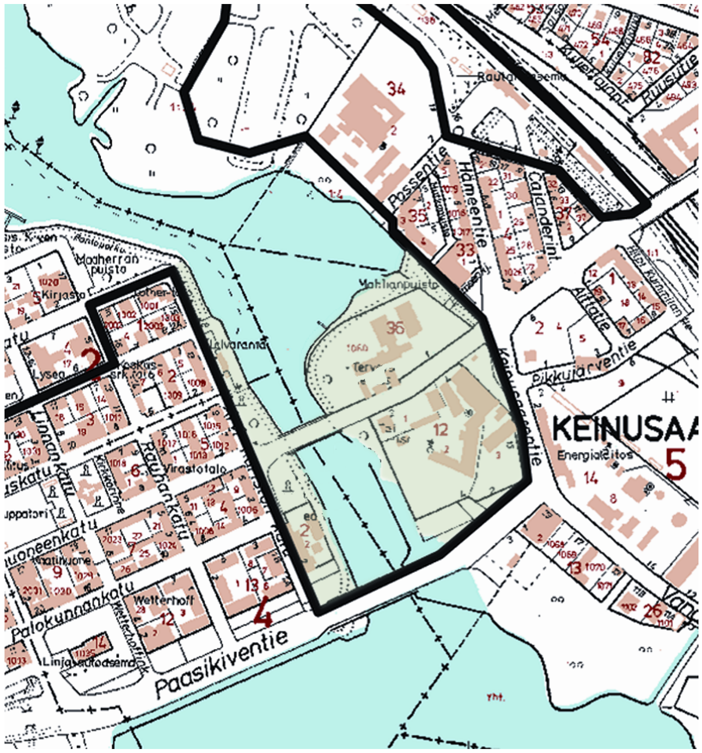

KUVIO 4 Verkatehdas ja keskustan rannat (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Hämeenlinnan matkustajasatama on Vanajaveden reitin päätesatama ja on sisämaan satamaksi vilkasliikenteinen. Matkustajaliikenteestä merkittävä osa on turisteille suunnattua reittiliikennettä. Satamalla tulee olemaan tärkeä rooli matkailua kehitettäessä. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Vanaveden rantaa myötäilevällä puistovyöhykkeellä on huomattava merkitys Hämeenlinnan kaupunkikuvassa. Puistojen lisäksi alueelle antavat leimansa molemmin puolin Vanajavettä eri vaiheissa rakennetut laitos-, teollisuus- tai makasiinirakennukset, joista vanhimmat ovat 1800-luvun alusta ja uusimmat 1960-luvulta. Viipurintien sillalta katsottuna ne muodostavat maisemakokonaisuuden, joka edustaa monipuolisesti Hämeenlinnan elinkeinojen, liikenteen ja sairaaloiden historiaa. Nykyistä terveyskeskusrakennusta ympäröivä puistoalue yhtyy saumattomasti rannassa sijaitsevaan Mahlian puistoon. Sillan näköala-

paikoilta avautuu edustava näkymä linnalle ja Vanajaveden laakson kansallismaisemaan. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Verkatehtaan alueella oli monenlaista teollisuustoimintaa aina 1970-luvulle saakka. Elinkeinoelämän rakennemuutoksen myötä teollinen toiminta hiljeni. Vähitellen rakennukset ovat löytäneet uutta käyttöä ja alueelle on muodostunut monenlaista kulttuuritoimintaa. Tällä hetkellä siellä on taidemuseo, galleria- ja näyttelytiloja, teatteri, alueradio ja kansalaisopiston toimitiloja. Tavoitteena on kehittää alueesta monipuolinen kulttuurin keskus. Koko aluetta koskeva kehittämishanke etenee, ja sen varaan on laskettu osittain koko Hämeenlinnan ja sen seutukunnan vetovoimaisuuden kehittyminen. Tavoitteena on parantaa alueen ulkoista ilmettä, ja kehittää alueiden toimintoja tukemaan paremmin toisiaan. Verkatehtaan kokonaisuuden liittäminen osaksi kansallista kaupunkipuistoa antaa puistolle toisaalta toiminnallista monipuolisuutta ja toisaalta erottaa perinteisistä puistomallista. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

4. Asemanseutu ja radanvarsialueet

Tarkasteltavaan alueeseen kuuluu rautatieasema ympäristöineen, entisen Mensan tehdaskiinteistö ja Vanajaveden välinen Mensanpuisto sekä Hätilänniemi (Varikonniemi). Alue ulottuu kapeana rantakaistaleena rautatiesillalle saakka. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.) Aluerajaus esitetty kuviossa 5.

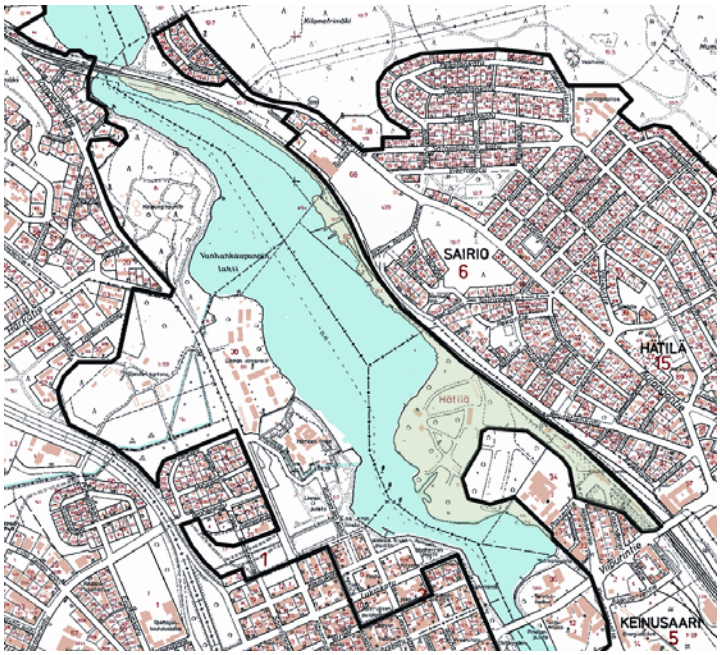

KUVIO 5 Aseman seutu ja radanvarsialueet (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Hämeenlinnan punatiilisestä rautatieasemasta vanhin osa on peräisin 1920-luvulta ja uudempi osa 1960-luvulta. Muita asemaan liittyviä rakennuksia ovat veturitalli ja puinen tavaramakasiini sekä puiset asuinrakennukset 1900-luvulta. Asemaan liittyvä puisto on vanhaa sisältäen puutarhakulttuurisesti arvokasta kasvillisuutta. Asemarakennus, siihen liittyvine puistoineen ja ulkorakennuksineen kuuluu valtakunnallisessa luokituksessa säilytettäviin ympäristöihin.

Alueella on mielenkiintoinen kohde, Hätilänniemi (Varikonniemi). Kyseisestä alueesta kiinnostuivat 1980- ja 90-luvun vaihteessa ennen kaikkea arkeologit. Viitteitä alueen kiinnostavuudesta oli saatu jo edellisellä vuosisadalla, mutta vasta alueen käytön muututtua saatettiin kaivaukset aloittaa. Kaivauksissa alueelta löydettiin esihistoriallisen ja keskiaikaisen asutuksen merkkejä. Arkeologiset kaivaukset ja löytöjen tutkiminen ovat edelleen kesken. Vanhaan asutukseen viittaavat jäännökset muodostavat Hätilänniemessä 5,5 hehtaarin muinaismuistoalueen, joka on lailla suojeltu. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Nykyhämeenlinnalaiset ovat tunteneet kyseisen niemen paremmin Varikonniemenä, jonka nimen alue on saanut sen toimiessa puolustusvoiminen varikkoalueena 1950-luvulta lähtien aina 80-luvun loppupuolelle saakka. Sitä ennen alueella oli toiminut Sisä-Suomen suurin saha 1870-luvulta lähtien.

Nykyisin Hätilänniemi (Varikonniemi) on erilaisten raunioiden muodostama alue, jossa on rehevä ja monipuolinen, pääosin itsestään kasvanut luonto. Se kätkee sisäänsä historian synnyttämät monimuotoiset kerrokset. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Viime vuosina Hätilänniemi on lähtenyt muotoutumaan uuteen käyttötarkoitukseen. Alueen kasvillisuutta on raivattu ja näkymiä raivattu esiin. Alueesta onkin muotoutunut nopeasti tärkeä kaupunkilaisten ulkoilualue. Ainutlaatuisen ja arvokkaan Hätilänniemen käytön monipuolistamiseksi tarvitaan päätöksiä esimerkiksi arkeologisten kaivausten jatkamisesta ja kokonaissuunnitelma alueen käytöstä.

Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston läpi kulkee Suomen päärata. Häiriötekijöistä huolimatta sitä voidaan pitää puiston kannalta merkittävänä saavutettavuustekijänä. Rautatie on rakennettu v. 1862 ja Vanajaveden yli vievä teräsrakenteinen silta on 1920-luvulta. Rautatien myötä Hämeenlinnaan alkoi syntyä myös teollisuutta. Sahan lisäksi alueella toimi vaneritehdas, joka myöhemmin toimi Metsäliitto-nimisenä.

5. Aulangon alue

Aulangon muodostama aluekokonaisuus on laajin osa kansallista kaupunkipuistoa. Ydinalueeseen kuuluvat Aulangolle johtavan tien varteen jäävät alueet, Aulangon hotellin ympäristö golfkenttineen, puistometsä ja luonnonsuojelualue. Alue jatkuu itään Aulangonjärven itäpuolisille metsäalueille, Luhtialan kylään ja Hätilään. Aulangon alue rajattuna kuviossa 6.

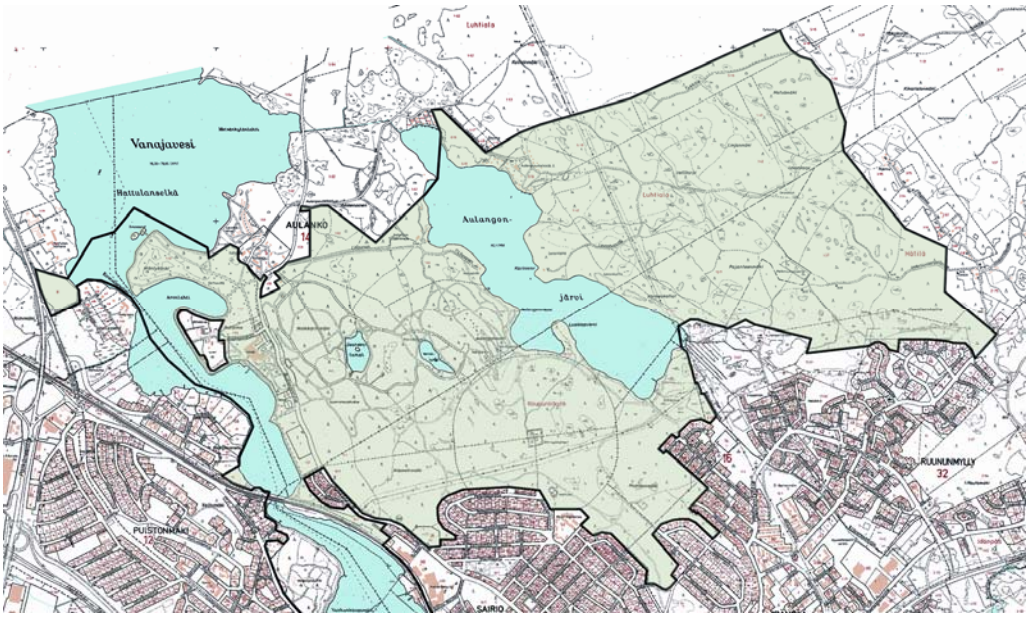

KUVIO 6 Aulangon alue (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Aulanko on olennainen osa Vanajaveden laakson kansallismaisemaa ja valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Perustan Aulangon puistoalueelle loi eversti Hugo Strandertsköld 1800-luvun ja 1900-luvun vaihteessa. Hänen perustamastaan kartanopuutarhasta tuli merkittävä puutarhataiteen huippusaavutus. Kartanopuutarhan lisäksi Aulangolle rakennettiin laaja-alainen englantilaistyylinen maisemapuutarha, johon kuului paviljonkeja, tekorauniot ja joutsenlammet tekosaarineen. Hämeenlinnan kaupungin omistukseen Aulanko siirtyi v. 1926, ja vuosikymmenien kuluessa siitä on muotoutunut merkittävä matkailukohde. Entinen maisemapuiston alue on muotoutunut puistometsäksi, ja se on rauhoitettu jo 30-luvulla luonnonsuojelualueeksi. Luonnonsuojelualueen pinta-ala on 150 ha. Luonnonsuojelualue siirtyi Metsähallituksen omistukseen v. 2002 alussa oltuaan Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa 60-luvulta lähtien. Suomen Natura 2000 ehdotukseen sisältyy kaksi Aulangolla sijaitsevaa aluetta. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa Aulangon alue on jaettu kolmeen osa-alueeseen: matkailupalvelujen alue, puistometsästä ja monikäyttö- ja maisemametsä.

Vaikka Hotelli Aulangon ympärillä oleva puisto on joskus ollut arvokas puutarhataiteen ilmentymä, on Aulanko tämän päivän hämeenlinnalaiselle ennen kaikkea ulkoilualue, joka esteettisyyden ja luonnon kauneuden ohella tarjoaa monenlaista liikunnallista toimintaa: lenkkeilyä, golfia, ratsastusta ja ulkoilua.

2.3 Kansallisen kaupunkipuistoalueen laajentamismahdollisuudet

Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston perustamisvaiheessa alueen rajauksesta esitettiin erilaisia vaihtoehtoja. Ensimmäisestä rajauksesta jäi pois Aulangonniemi, Katajiston kartano ja Aulangon leirintäalue sekä Aulankokeskus, jotka kaikki kuuluvat kiinteästi puistoalueeseen, mutta niiden liittäminen ei ollut mahdollista perustamisvaiheessa. Näiden alueiden liittäminen mahdollisimman pian kaupunkipuistoon on ollut tavoitteena puiston perustamisesta lähtien.

Aulangon alueeseen rajautuvan Metsäkylänlahden ja Aulangonjärven maa-alueen kuuluminen kaupunkipuistoon oli myös esillä. Myös tämän alueen mahdollinen liittäminen kaupunkipuistoon tullaan ratkaisemaan lähivuosina.

Rajausvaihtoehdoissa mukana olivat Paasikiven sillan eteläpuolisten ranta-alueiden liittäminen puistoalueeseen. Näin kaupunkipuisto ulottuisi Vanajan kirkolle asti. Keskustan eteläpuoliset rannat eivät historialliselta arvoltaan ole keskustan pohjoispuoleen verrattava kokonaisuus, mutta virkistyskäytön ja tulevaisuuden kannalta yhtä merkittäviä (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002).

Pitkän tähtäimen suunnitelmissa on luoda kevyen liikenteen reitti Vanajanveden rantoja mukaillen Aulangolta Vanajan kirkolle. Tähän alueeseen sisältyisi Kantolan siirtolapuutarha-alue ja Imatran Voiman laitosalue työväenasuntoineen ja monine muinaismuistoalueineen. Edelleen arvokkaita kohteita alueella

olisivat Hakovuoren linnavuori ja Norjanmäen luonnonsuojelualue sekä Perttulan laitoksen kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset. Puiston jatkamista harjua pitkin Palvaanlinnan ja Ylänteen suojelualueen kautta aina Raimansuolle on mahdollista tutkia. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Ahveniston ja Hattelmalan harjualueiden sekä Vuorenharjun sisällyttäminen puistoalueeseen olivat myös vahvasti esillä. Hattelmalan ja Ahveniston harjualueet on arvokkaita geologisten, kasvustollisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen puolesta. Näiden alueiden liittäminen kaupunkipuistoon liittäisi kaupunkipuiston valtakunnalliseen Härkätien maisema-alueeseen ja Vuorentaan laajoihin peltoaukeisiin. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Keskusteluissa on noussut esiin myös mahdollisuus kaupunkipuiston laajentamisesta Hattulan kunnan puolelle. Kansallisen kaupunkipuiston laajeneminen Hattulaan toisi mukaan arvokkaan Pyhän Ristin keskiaikaisen kirkon ja alueen rikkaan kartanohistorian. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

2.4 Hoito- ja käyttösuunnitelma

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kansalliseen kaupunkipuistoon tulee laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan. Suunnitelman laatii kunta yhdessä alueellisen ympäristökeskuksen kanssa. Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun tulee tapahtua vuorovaikutuksessa niiden tahojen kanssa, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa. Hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyy ympäristöministeriö. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 2002.)

Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelu aloitettiin toukokuussa 2000. Suunnitelman laadinta vei aikaa yli kaksi vuotta, ja sen laatiminen tehtiin Hämeenlinnan kaupungin ja Hämeen ympäristökeskuksen yhteistyönä. Maanomistajat ja muut sidosryhmät osallistuivat val-

misteluprosessiin kommentoijina ja palautteen antajina. Valmisteluun sisältyi useita keskustelu- ja esittelytilaisuuksia sekä kaksi lausuntokierrosta. Myös internetin kautta hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnosta oli mahdollista kommentoida. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Hoito- ja käyttösuunnitelma on luonteeltaan ohjaava runkosuunnitelma. Sen laadinnan lähtökohtana on kunkin alueen olemassa oleva asemakaava. Se ei ole määräys vaan ohje, joka antaa eväitä esimerkiksi myöhemmin tehtävään asemakaavoitustyöhön.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kaupunkipuisto jakaa puiston viiteen eri alueeseen, joista kustakin on yleiskuvaus, nykytila, tavoitteet ja toimenpiteet.
Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on edistää maiseman ja kansallisen kulttuuriperinnön säilymistä ja niiden huomioon ottamista maankäyttösuunnittelussa. Tavoitteena on edistää arvokkaiden rakennettujen ympäristöjen, puisto- ja luonnonkohteiden, luonnon monimuotoisuuden ja yhtenäisen viheraluekokonaisuuden säilymistä ja kehittymistä. (Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002.)

Ympäristöministeriön vahvistuksen Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma sai toukokuussa 2003. Julkilausumassaan ympäristöministeriö katsoo, että suunnitelma on valmisteltu avoimesti ja riittävässä vuorovaikutuksessa kaikkien niiden kanssa, joihin sen toteuttaminen saattaa vaikuttaa. ”Hoito- ja käyttösuunnitelma täyttää erinomaisesti tehtävänsä asiakirjana, joka edistää puiston hoitoa ja kehittämistä.”

2.5 Kansallinen kaupunkipuisto kaupungin identiteetin ja imagon luojana

Keskustelussa kaupunkipuiston merkityksestä kaupungille on esiin noussut sen vaikutus kaupunki-identiteettiin ja imagoon. Identiteetti ja imago ovat lähikäsitteitä, mutta tarkoittavat eri asiaa. Identiteetillä tarkoitetaan tunnetta kuulua johonkin tai sellaista yksilöllisyyttä, joka erottaa tarkasteltavan kohteen muista.

Kaupunki-identiteetti tarkoittaa ihmisten samaistumista tiettyyn paikkaan tai alueeseen. Asukkaat sitoutuvat alueen asioihin, ja he myös kantavat alueestaan huolta. Samalla myös yhteenkuuluvuuden tunne kasvaa ja me-henki voimistuu. Identiteetti kertoo, minkä alueen, kaupungin tms. koet henkiseksi kodiksesi tai mistä katsot olevasi kotoisin, missä ovat juuresi. Vahva myönteinen identiteetti voi lisätä kotiseuturakkautta ja –ylpeyttä; se voi lisätä paikkakunnan arvostusta ja houkutella matkailijoita. (Virtanen 1997.)

Imagolla tarkoitetaan tiettyä yleistä mielikuvaa, joka kyseisestä kohteesta on muodostunut. Kaupungin imago kuvaa sitä, miten muut sen kokevat ja mistä tuntevat kaupungin. Imagon yhteydessä puhutaan myös kaupungin vetovoimatekijöistä tai houkuttelevuudesta, joilla tarkoitetaan sellaisia myönteisiä asioita, jotka saavat yrityksiä ja henkilöitä hakeutumaan kyseiseen kaupunkiin. (Virtanen 1997.)

Hämeenlinnan kaupungin imago on perustunut vuosikymmenien ajan tiettyjen varmojen teemojen varaan: Sibelius, Hämeen linna, Aulanko, Ahvenisto, Hattelmala. Hämeenlinnan imagoa on lähdetty uudistamaan ottamalla kaupunkipuisto osaksi sitä kuvaa, jolla kaupunkia markkinoidaan ulos päin. ”Kaupungissa on hyvä, kiinnostava ympäristö, josta pidetään huolta”, on se mielikuva, joka kaupungista halutaan välittää. Mielikuvien syntymisen kannalta kaupungin historialliset alueet ja liikekeskustat ovat merkittävämpiä kuin esim. asuntoalueet kaupungin imagon luomisessa (Raunio 1998). Kaupunkipuiston historiallisia kohteita ja luontoarvoja korostava imago luo omaleimaista ja paikallisidentiteettiä korostavaa mielikuvaa, jolla Hämeenlinna erottuu muista kaupungeista.

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

3.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä kansallinen kaupunkipuisto merkitsee hämeenlinnalaisille, kuinka hyvin kaupunkilaiset tuntevat puistonsa ja mitä siltä odottavat. Tutkimusaineisto koottiin hämeenlinnalaisille tehtynä kyselytutkimuksena. Tutkimuksessa on käytetty yli kahdensadan hämeenlinnalaisen mielipiteitä.

Kyselyllä haluttiin palautetta asukkailta siitä, miten hyvin kaupunkipuiston perustamisessa on onnistuttu. Tavoitteena oli selvittää, kuinka maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset vuorovaikutteisuuden ja avoimuuden tavoitteet olivat onnistuneet valmisteluvaiheessa. Edelleen haluttiin selvittää, mikä asukkaille on tärkeintä puistossa, ja millainen mielikuva puistolla on kansalaisten mielissä. Asukkaiden haluttiin myös esittävän näkemyksiään puiston kehittämiseksi. Kysymykset laadittiin yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin luonnonhoitotoimiston kanssa.

Perustaa kyselylle on saatu Mika Raunion tekemästä selvityksestä, joka on tehtiin kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen valmisteluvaiheessa v. 1998. Selvitykseensä *Kansallisen kaupunkipuiston vaikutuksia Hämeenlinnassa*, Mika Raunio on kartoittanut hankkeen mahdollisia vaikutuksia mm. kaupungin kehitykseen, talouteen ja matkailuun. Työssään Rautio esittää kansallisen kaupunkipuiston perustamisen tarjoamia vahvuuksia ja mahdollisuuksia sekä mahdollisia uhkia. Nyt tehdyssä kyselyssä hyödynnettiin Raution selvityksessä esiin tuotuja näkemyksiä ja niiden pohjalta määriteltiin osa kyselytutkimuksen kysymyksistä.

3.2 Tutkimusaineisto

Tutkimuksen aineisto koottiin postittamalla kyselylomake (liite 1) 500:lle yli 18-vuotiaalle hämeenlinnalaiselle, jotka asuivat kansallisen kaupunkipuiston-alueella tai alueen välittömässä läheisyydessä. Osoitteet valittiin satunnaisotannalla väestörekisterin väestötietojärjestelmästä. Vastauksia palautettiin postitse 177 kpl. Vastausprosentti oli 35 %. Siitä huolimatta, että vastausprosentti on jokseenkin alhainen, voidaan kyselyyn osallistumisinnokkuutta pitää hyvänä. On syytä huomioida, että kyselyn aihealue on erityinen eikä välttämättä kiinnosta kaikkia asukkaita. Jälkikäteen arvioidessa voidaan sanoa, että kysymyslomake oli varsin pitkä ja laaja jopa vaikea. Nelisivuisen, tiiviin lomakkeen täyttäminen vaati aikaa ja paneutumista kyseiseen aiheeseen.

Kyselylomakkeeseen oli myös mahdollista vastata kaupungin infopisteessä Kastellissa ja pääkirjastossa. Vastauksia näihin pisteisiin kertyi yhteensä 32. Tutkimuksessa mukana olleita lomakkeita oli yhteensä 209, kaksi palautuneista lomakkeista jätettiin käsittelyn ulkopuolelle puutteellisten vastausten vuoksi.

Kyselyssä kysyttiin asukkaiden mielipiteitä valmisteluprosessista, kaupunkipuiston merkityksestä, alueiden tärkeydestä ja kiinnostavuudesta sekä kaupunkipuiston kehittämistarpeista. Vastausaineisto käsiteltiin SPSS for Windows –tilasto-ohjelmalla.

3.3 Vastaajien taustatiedot

3.3.1 Sukupuoli ja ikä

Kyselyyn vastanneita oli yhteensä 209 henkilöä, joista naisia 133 (65 %) ja miehiä 72 (35 %). Vastaajista 4 henkilöä ei ilmoittanut sukupuoltaan.

Ikänsä ilmoittaneista vastaajista suurin osa (35%) sijoittui 41 – 60-vuotiaiden ikäryhmään. Lähes yhtä suuri joukko (33,5 %) oli yli 60-vuotiaita. Ikäryhmään 18 – 40 vuotta kuuluu vajaa 27 % ja alle 18-vuotiaita oli vajaa viisi prosenttia (kuvio 6). Alle 18-vuotiaiden vastaukset saatiin Kastellin ja kirjaston vastauspisteistä.

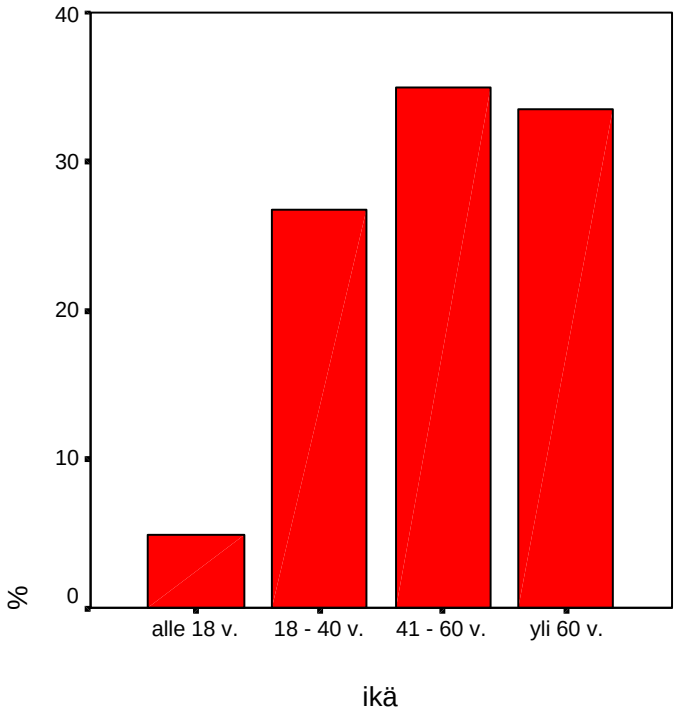

KUVIO 6. Vastaajien ikäryhmät (n = 206)

3.3.2 Hämeenlinnassa asumisaika

Vastaajista suurin osa (yli 60 %) oli asunut Hämeenlinnassa yli 20 vuotta. Yli 10 vuotta vastaajista oli asunut 17 % ja alle 10 vuotta noin 20 % (kuvio 7).

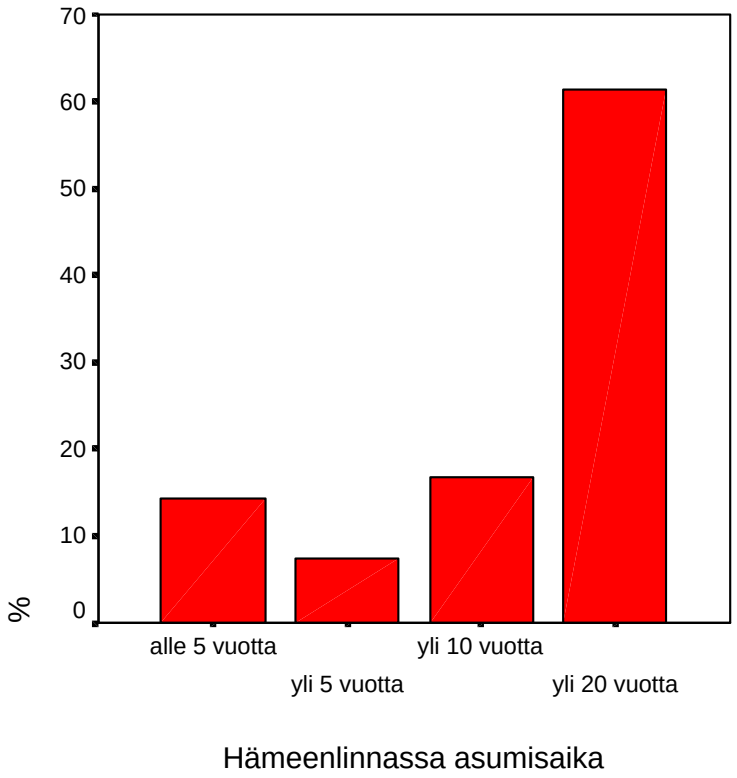

KUVIO 7 Vastaajien Hämeenlinnassa asumisaika (n = 205)

3.3.4 Tämänhetkinen asuinalue

Vastaajista suurin osa asui keskustassa tai lähialueilla (40 henkilöä). Hätilän ja Sairon alueilta oli molemmilta noin 30 vastaajaa. Seuraavaksi eniten vastaajia oli Asemanseudun, Myllymäen, Kankaantaustan ja Papinniityn asuntoalueilta. Vastaajien asuinalueet on esitetty kuviossa 8.

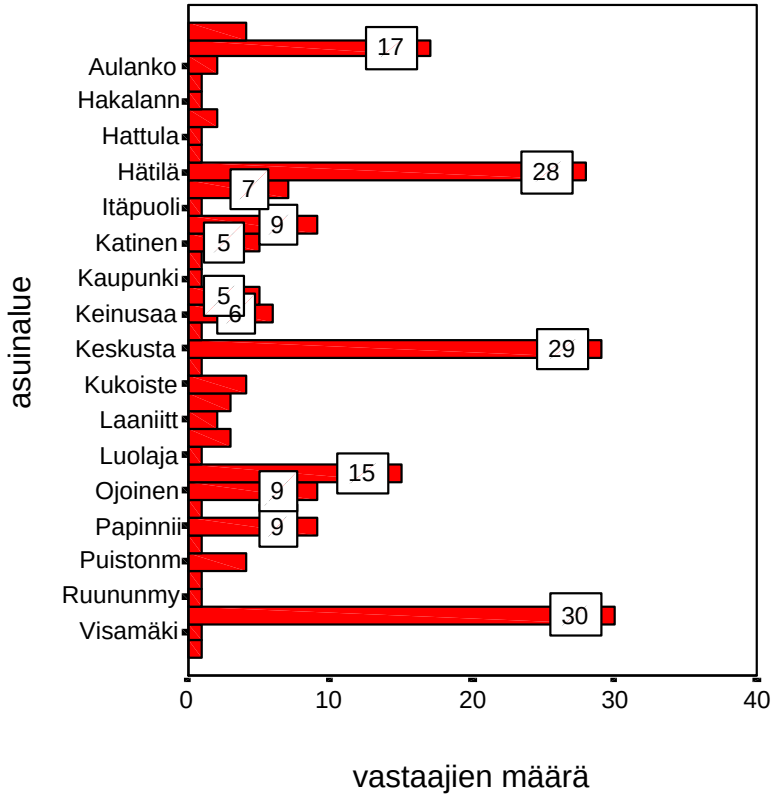

KUVIO 8. Kyselyyn vastanneiden asukkaiden nykyinen asuinalue (n = 205)

4 TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Käytetyin kansallisen kaupunkipuiston alue

Kyselyssä kysyttiin vastaajien eniten käyttämää kaupunkipuiston aluetta. Vastaamistapa oli avoin ja siitä johtuen vastauksiksi tuli myös alueita, jotka eivät kuulu kaupunkipuiston alueeseen. Vastaukset on esitetty kuviossa 9.

Vastaajien eniten käyttämä kansallisen kaupunkipuiston alue oli Aulanko. Lähes puolet vastaajista ilmoitti käyttävänsä eniten juuri Aulangon aluetta. Seuraavina olivat Linnan ympäristö, ranta-alueet sisältäen Verkatehtaan alueen ja

Varikonniemi sekä Asemanseutu. Koilliskulman alue oli vastaajien keskuudessa vähiten käytetty.

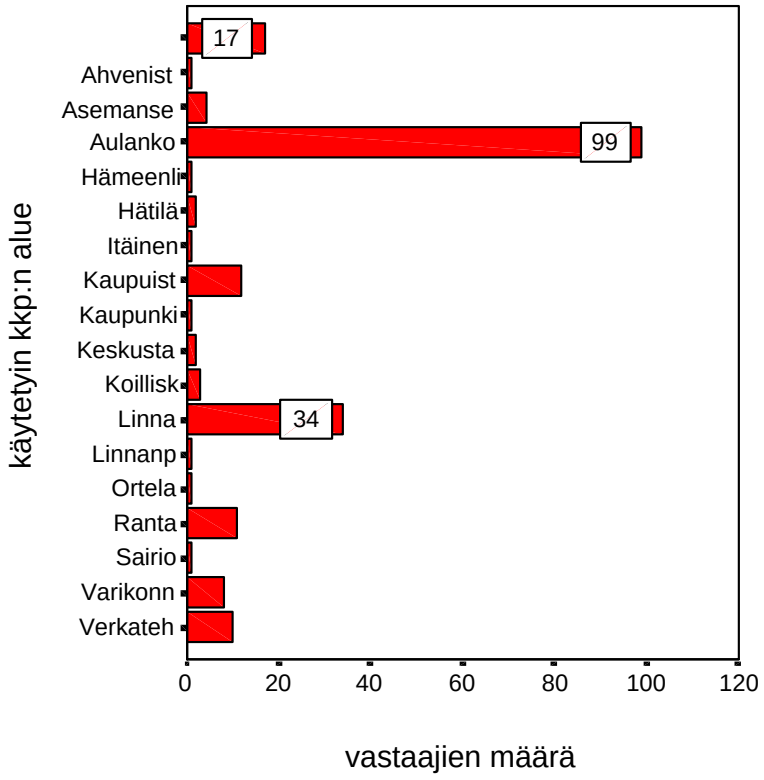

KUVIO 9. Vastaajien eniten käyttämä puistoalue (n = 192)

Aulangon erottuminen käytetyimpänä kaupunkipuiston alueena selittyy osittain sillä, että vastaajista merkittävä osa oli kaupungin itäpuolelta, Aulangon tuntumasta. Asuinalueen rinnalla on kuitenkin muistettava Aulangon alueen tarjoamat monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ympäristön ja luonnon merkitys unohtamatta Aulangon arvostusta.

Linnan ympäristö oli suosituin käyttöalue ennen kaikkea yli 60-vuotiaiden keskuudessa. Koilliskulman vähäistä käyttöä selittää pitkälti alueen luonne, sen tarjoamat toiminnat ovat vähäiset muihin alueisiin verrattuna.

4.2 Vastaajien mielipiteet kaupunkipuistosta

Kyselylomakkeen kysymyksillä nro 5 – 7 haluttiin selvittää kansallisen kaupunkipuiston valmisteluprosessin onnistumista: ovatko vastaajat tienneet tai osallistuneet valmisteluun ja ovatko he kokeneet tiedottamisen riittävänä. Kysymyksillä nro 8 – 20 haluttiin selvittää vastaajien mielipiteitä puiston merkityksestä ja tärkeydestä sekä selvittää, mitä mielikuvia puisto vastaajissa herättää. Vastaajat valitsivat lähinnä mielipidettään olevan vaihtoehdon:

1	täysin eri mieltä
2	jokseenkin eri mieltä
3	jokseenkin samaa mieltä
4	täysin samaa mieltä
5	en osaa sanoa

4.2.1 Valmisteluprosessi

Kysymykseen oliko vastaaja seurannut kaupunkipuiston valmisteluprosessia, oli yli 50 % vastaajista vastasi *jokseenkin samaa mieltä* tai *täysin samaa mieltä* vastauksella. Tästä voidaan päätellä, että noin puolet vastaajista on seurannut puiston valmistelua. Tarkasteltaessa vastaajin ikää tai sukupuolta voidaan todeta, että valmistelua on seurannut eniten yli 40- ja yli 60-vuotiaiden ikäryhmiin kuuluneet, selvää eroa naisten ja miesten välille ei voida esittää.

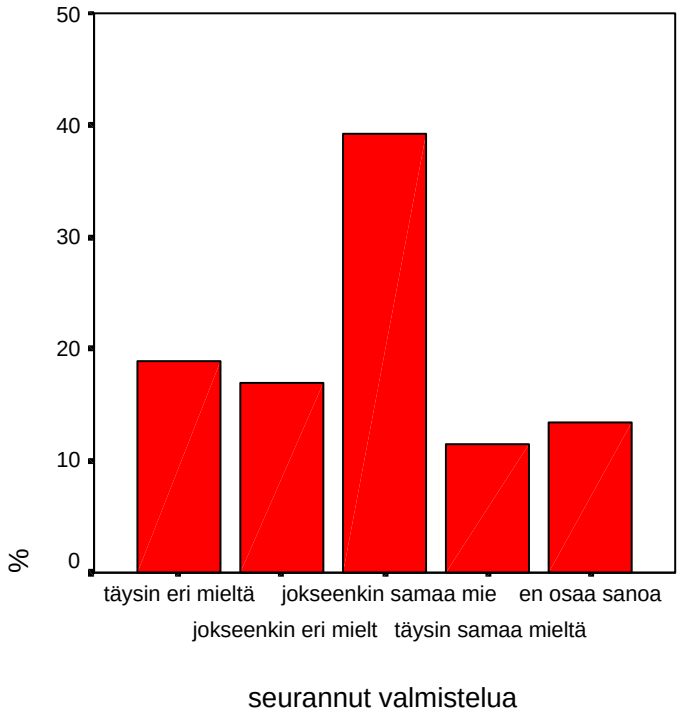

KUVIO 10. Valmisteluprosessien seuraaminen (n = 201)

Vastaajista 40 % oli kokenut, että heillä oli mahdollisuus osallistua valmisteluun, loput vastaajista olivat joko *eri mieltä* vai olivat valinneet kohdan *en sanoa.* Valmisteluun osallistumismahdollisuuden olivat myönteisimmin kokeneet yli 60-vuotiaat. Vastaajista lähes 30 % valitsi vastauksen *en osaa sanoa*, mikä voi kertoa siitä, että kaikki vastaajat eivät ole tienneet valmisteluvaiheen vaikuttamismahdollisuuksista.

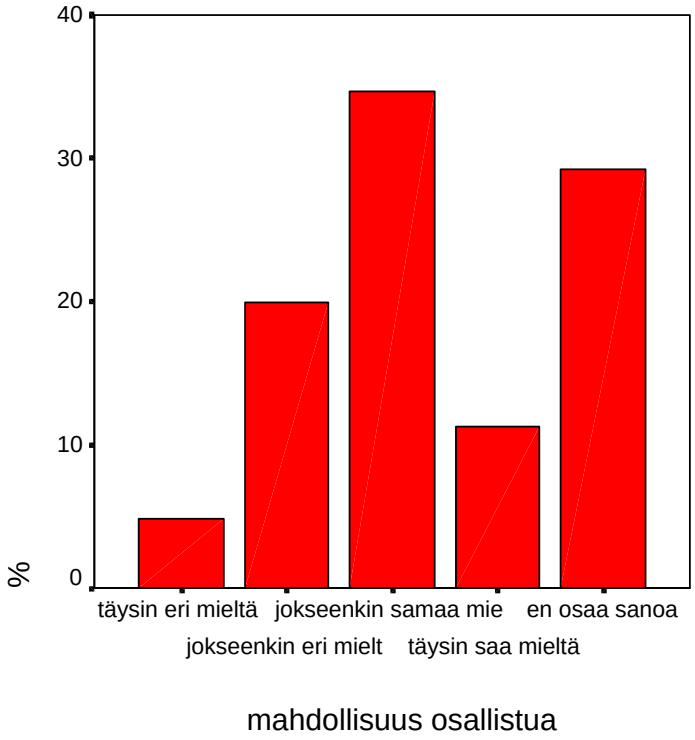

KUVIO 11. Valmisteluprosessiin osallistumismahdollisuus (n = 205)

Valmistelusta tiedottamisen riittävyyttä kysyttäessä n. 10 % vastaajista valitsi kohdan *täysin samaa mieltä* ja kohdan *jokseenkin samaa mieltä* vajaa 40 %. *Täysin eri mieltä* kohdan oli valinnut alle 10 % ja *jokseenkin eri mieltä* kohdan alle 30 %.

Johtopäätöksiä tehtäessä on syytä muistaa, että kaupunkipuiston valmisteluvaihe oli ajankohtainen useita vuosia sitten. Hanke kesti vuosia ja myös ajankulumisella saattaa olla merkitystä vastaajien mielipiteisiin valmistusta. Ne asiat, jotka eivät ole ajankohtaisia, unohtuvat helposti pois mielestä.

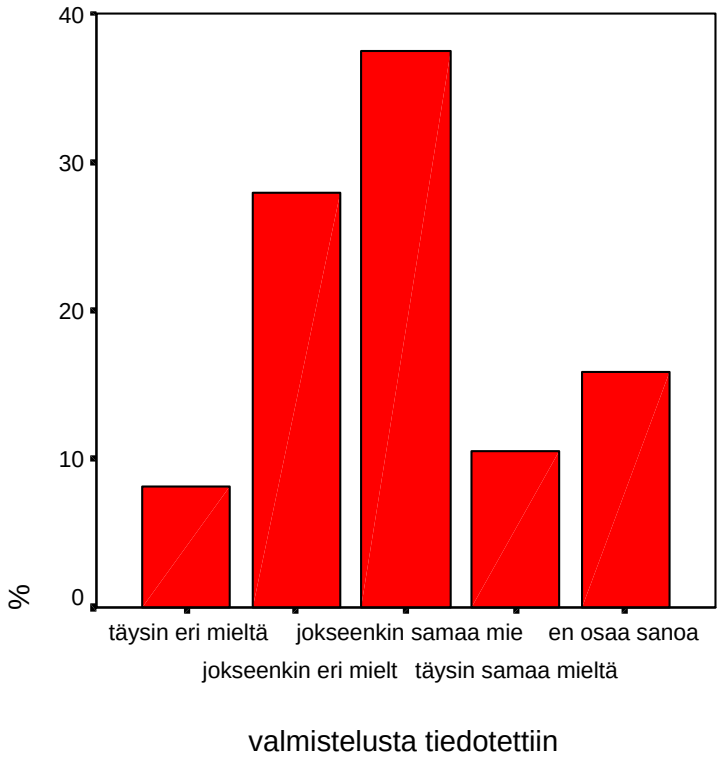

KUVIO 12. Valmisteluprosessin tiedottaminen (n=208)

4.2.2 Merkitys kaupungin imagoon

Kysyttäessä, onko kansallisella kaupunkipuistolla merkitystä Hämeenlinnan imagon luojana, olivat vastaajat hyvin yksimielisiä: lähes 70 % oli *täysin samaa mieltä* ja *jokseenkin samaa mieltä* vastaajista oli n. 25 %. Joten ainoastaan 5 % epäili puiston merkitystä kaupungin imagon luojana (kuvio 13).

Vaikka kysymyksessä ei tarkemmin määritelty, miten kaupunkipuisto vaikuttaa kaupungin imagoon, voidaan saadusta vastauksista yleistää, että asukkaat kokevat kaupunkipuiston vaikuttavan erittäin myönteisesti yleiseen mielikuvaan Hämeenlinnasta.

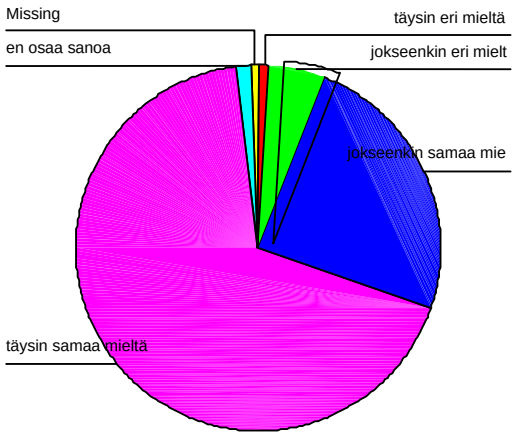

KUVIO 13. Hämeenlinnan kansallisen kaupunki puiston merkitys kaupungin imagoon

4.2.3 Tärkeää Hämeenlinnan kansallisessa kaupunkipuistossa

Kysymyksen nro 9 eri kohdissa haluttiin selvittää, mikä kansallisessa kaupunkipuistossa on tärkeää vastaajille. Vastausten keskiarvot kuvattu kuviossa 14.

Luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelualueet koki tärkeiksi lähes 95 % vastaajista vastaten joko *täysin samaa mieltä* tai *jokseenkin samaa mieltä* vastauksella.

Kaupunkipuistossa *rakennusten suojelun (nykyisen rakennuskannan historiallisen ilmeen säilyttämisen)* koki tärkeäksi yli 70 %, ainoastaan 7 % vastasi olevansa *eri mieltä* tai valitsi *en tiedä* vastauksen.

Liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien kehittäminen koettiin tärkeäksi kaupunkipuiston rooliksi. Vastaajista yli 90 % vastasi olevansa *täysin samaa mieltä* tai *jokseenkin samaa mieltä*.

Myös *kansallisen kaupunkipuiston tuoma arvostus koettiin tärkeäksi, sillä yli 80 % vastasi olevansa täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä.*

Puistomaisen ilmeen säilyttäminen nähtiin erittäin tärkeänä. Vastauksista 95 % oli *täysin* tai *jokseenkin samaa mieltä*.

Aluetta kokonaisuutena tarkasteleva maisemanhoito koettiin myös tärkeänä, yli 90 % oli *täysin* tai *jokseenkin samaa mieltä*.

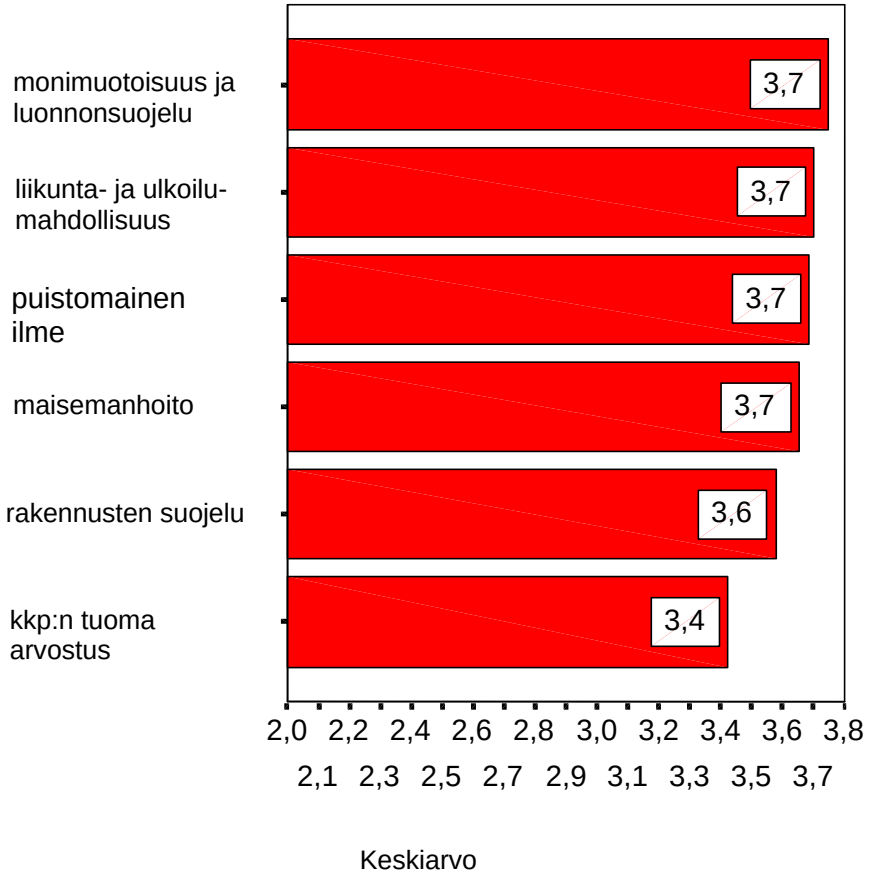

KUVIO 14. Kaupunkipuiston tarjoamien mahdollisuuksien tärkeyttä kuvaavien arvosanojen keskiarvot 1 = täysin eri mieltä, 4 = täysin samaa mieltä

Vastausten perusteella voidaan todeta, että vastaajien mielestä kaupunkipuiston tehtävänä on suojella ja säilyttää sekä luontoa että rakennettua ympäristöä. Tärkeää on myös puiston liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet. Vaikka kysymys kaupunkipuiston tuomasta arvostuksesta jakoi vastauksia eniten, myös sillä koettiin olevan merkitystä. Suojelullinen tehtävä ja puistomainen ilme koettiin tärkeäksi kaikissa ikäryhmissä, sen sijaan kaupunkipuiston arvostus koettiin tärkeänä iäkkäämpien vastaajien keskuudessa.

4.2.4 Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuiston vaikutuksia

Kysymyksillä nro 10 – 20 vastaajilta pyydettiin mielipide väittämiin, joita on esitetty Mika Raunion tekemässä selvityksessä suunnitteilla olleen kaupunkipuiston vahvuuksina, mahdollisuuksina ja uhkina. Mielipiteitä kuvaavat vastausten keskiarvot on koottu kuvioon 15.

Vahvuuksina esitettiin kaupunkipuiston turvaavan hyvän asuinympäristön, kokoavan hajanaiset alueet yhteen ja korostavan paikan merkitystä kaupunkilaisille. Esitetyistä väittämistä (kysymykset nro 11, 15, 16) vastaajat olivat hyvin yksimielisiä.

Suurin osa vastaajista (n = 202-205) n. 85 % valitsi vaihtoehdon *jokseenkin samaa mieltä* tai *täysin samaa mieltä*. Vastaajat luottavat siihen, että kaupunkipuistosta turvaa asuinympäristön laatua, luo eheitä aluekokonaisuuksia ja tukee kaupunki-identiteetin muodostumista.

Mahdollisuuksina esitettiin, että kaupunkipuisto parantaa asuinympäristöä, lisää alueen kiinnostavuutta matkailijoille ja uusille asukkaille sekä korostaa kaupunkijohdon edistyksellisyyttä ja innovatiivisuutta. Esitetyt väittämät (kysymykset nro 10, 12, 13, 17) koettiin myös hyvin tärkeinä ja myönteisinä.

Vastaajien mielipiteiden mukaan kaupunkipuisto tuo lisää matkailijoita ja uusia asukkaita Hämeenlinnaan. Kaupunkijohdon edistyksellisyyden ja innovatiivi-

suuden suhteen vastaajat olivat epäilevämpiä. Vastauksien mielipiteet hajaantuivat ja etenkin nuorimmat ikäryhmät olivat eri mieltä tästä väittämästä. Myös *en osaa sanoa* vastausten määrä oli muita kohtia suurempi.

Uhkina esitettiin kaupunkipuiston jarruttavan paikallista rakentamista, aiheuttavan konflikteja organisaatioiden välille ja aiheuttavan gentrifikaatiota l. herrastakaistumista. Esitetyistä väittämistä (kysymykset nro 18, 19, 20) vastaajat olivat selvästi eri mieltä. Vain 20 – 25 % vastaajista oli *jokseenkin samaa mieltä* tai *täysin samaa mieltä*.

Kansallisen kaupunkipuiston ei koettu jarruttavan paikallista rakentamista. Kaupunkipuiston alueen käyttämistä rakentamistarkoitukseen ei nähdä ilmeisesti todennäköisenä. Hämeenlinnassa on keskustan ulkopuolella riittävästi uudisrakentamiseen soveltuvaa aluetta. Suurimmalta osaltaan kaupunkipuisto on suojeltua tai puistoa, joten rakennushankkeita näille alueille ei olla laajemmin suunnittelemassakaan. Keskusteluja on käyty ennen kaikkea Varikonniemen ja Aulangon joidenkin osien käyttämisestä rakentamistarkoitukseen.

Myöskään konflikteja organisaatioiden välille ei kaupunkipuiston pelätty aiheuttavan. Tosin vastaajista lähes 30 % valitsi *en osaa sanoa* kohdan. Tämä voi tarkoittaa myös sitä, että asukkaat eivät tiedä, miten kaupunkipuistoa koskevat päätökset tehdään.

Vastaajien mielestä ei ollut ilmeistä myöskään ns. gentrifikaatio l herraskaistuminen. Gentrifikaatiolla tarkoitetaan kaupunkipuiston arvostuksen myötä mahdollista alueen maanarvon nousua. Maanarvon nousu aiheuttaisi asuntojen hintojen ja vuokrien nousua jolloin vain varakkailla olisi mahdollisuus asua alueella tai sen läheisyydessä. Vastaajat eivät nähneet ilmeisenä, että alue olisi vain varakkaiden asuinalue. Myös tässä kysymyksessä *en osaa sanoa* vastausten määrä oli varsin suuri, noin 20 %.

Lisäksi kysyttiin, lisääkö kaupunkipuisto omaa kiinnostustasi kaupungin historiaan, luontoon ja puistoihin. Vastaajista yli 85 % vastasi kaupunkipuiston lisäävän kiinnostusta kaupungin historiaan, luontoon ja puistoihin. Merkille pantavaa vastauksissa oli, että kaikki ikäryhmät kokivat, että kaupunkipuisto lisää kiinnostusta asuinkaupungin historiaan ja ympäristöön.

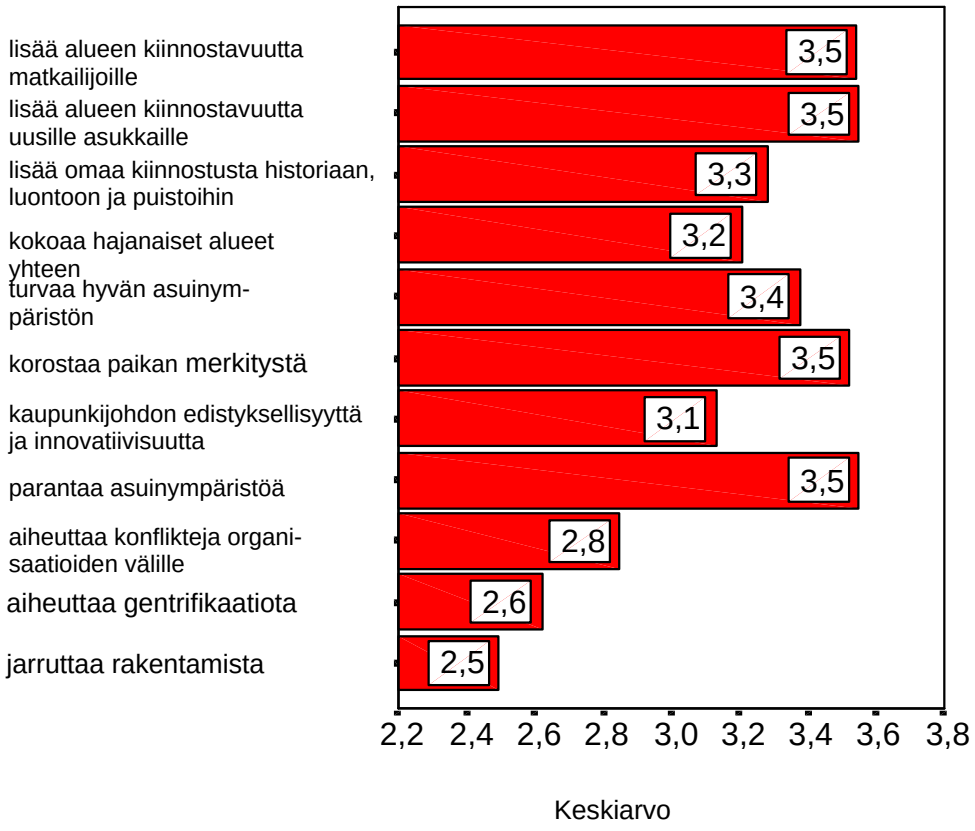

KUVIO 15. Vastaajien mielipiteitä kuvaavien arvosanojen keskiarvot

4.2.5 Alueiden tärkeys

Kysymyksellä nro 21 haluttiin selvittää, mitä kansallisen kaupunkipuiston aluetta vastaajat pitävät tärkeimpänä. Kysymyksessä pyydettiin määrittelemään *tärkein, toiseksi tärkein* ja *kolmanneksi tärkein* alue. Vaihtoehdot olivat Linna ympäristöineen, Koilliskulman alue, Verkatehdas ja keskustan rannat, Asemanseutu ja radanvarsialueet sekä Aulangon alue.

Tärkeimmäksi kaupunkipuiston alueeksi nimettiin Aulangon alue. Toiseksi tärkeimmäksi alueeksi määriteltiin Linna ympäristöineen ja kolmanneksi Asemanseutu ja keskustan rannat. Vastaukset esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Vastaajien mielipiteet kaupunkipuiston alueiden tärkeysjärjestyksestä (n = 205)

	tärkein		toiseksi tärkein		kolmanneksi tärkein	
Alueet	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Linna ympäristöineen	73	34,5	62	29,7	33	15,8
Koilliskulman alue	4	1,9	16	7,7	24	11,5
Verkatehdas ja keskustan rannat	18	8,6	31	14,8	69	33
Asemanseutu ja radanvarsialueet	24	11,5	46	22	27	12,9
Aulangon alue	86	41,1	48	23	41	19,6

Aulangon nimeäminen kaupunkipuiston tärkeimmäksi alueeksi ei ole yllättävää. Onhan Aulanko kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde, ja se tarjoaa kaikkein eniten juuri niitä asioita, joita vastaajat arvioivat tärkeiksi kaupunkipuistossa. Alueella on monipuolista luontoa ja arvokas rakennuttu ympäristö sekä mahdollisuus liikkumiseen ja ulkoiluun.

Myös toiseksi tärkeimmäksi alueeksi arvioitu kulttuurihistoriallisesti arvokas Linnan alue tarjoaa monipuolisia liikuntamahdollisuuksia. Vaikka alue on lähes kokonaan rakennettua ympäristöä, tarjoaa se luontoarvoiltaan monipuolisen ympäristön aivan keskustan tuntumassa. Aulangon ja Linnan alueen suosiossa korostuu toisaalta luontoarvot ja toisaalta rakennuskulttuurin suojelun merkitys. Tärkeä seikka asukkaan kannalta on myös molempien alueiden maisemanäkymät ja monipuoliset liikunta- ja tapahtumaympäristöt.

Asemanseudun alue kokonaisuudessaan on monille asukkaille vielä tuntematon. Alueeseen kuuluva Hätilänniemi (Varikonniemi) tuo alueelle ainutlaatuisen ja arvokkaan leiman, mutta monille alue on vielä vieras ja käyttötarkoitukseltaan tuntematon. Viime vuosina aluetta on kunnostettu ja sille on muotoutumassa toimintoja, jotka edesauttavat alueen tunnetuksi tulemista. Jo nyt alueella järjestetyt tilaisuudet ovat lisänneet asukkaiden kiinnostusta aluetta kohtaan ja ilmeistä, että alueen arvostus tulee lähitulevaisuudessa merkittävästi kasvamaan.

Alue Verkatehdas ja keskustan rannat ei noussut merkittävään asemaan asukkaiden vertailussa. Alueen rantapuistot ovat tärkeitä keskustan viheralueita, mutta niillä ei ole erityistä toimintaa vaan ovat enemmänkin läpikulkupaikkoja. Verkatahtaan rakennuskiinteistön suunnitelmat tulevat lähivuosina monipuolistamaan rakennuksen käyttöä ja kiinteistöstä on muodostumassa kaupungin kulttuurielämän keskus, mikä tulee vaikuttamaan mitä ilmeisemmin myös alueen arvostukseen.

Koilliskulman alue sijaitsee aivan kaupungin keskustassa ja on luonteeltaan ”museomainen” ja vaikka alueella on monia arvokkaita puistoja, jäi sen merkitys vähäiseksi.

Kysymyksessä nro 22 vastaajia pyydettiin mainitsemaan kaksi tärkeintä kansallispuiston aluetta:

a) *luonnoltaan ja ympäristöltään merkittäviä*
b) *maisemallisesti merkittäviä*
c) *puistohistoriallisesti tärkeitä*
d) *toiminnallisesti ja liikunnallisesti tärkeitä*

Vastauksissa (n = 208) nousi selvästi esiin kaksi aluetta: Aulanko ja Linna ympäristöineen. Aulanko nimettiin tärkeimmäksi kaikilta muilta kysytyiltä aihealueita paitsi maisemallisesti tärkeimmäksi määriteltiin Linna ympäristöineen.

Verkatehtaan alue nousi tämän kysymyksen kohdalla kolmanneksi tärkeimmäksi ja Asemanseutu ja radanvarsialueet neljänneksi tärkeimmäksi. Koilliskulman alue arvioitiin tässäkin yhteydessä vähiten tärkeäksi. Kysymyksen nro 22 yhdistetyt vastaustiedot liitteessä 2.

4.2.6 Kansallisen kaupunkipuiston laajennus

Kysymyksessä nro 23 kysyttiin, pitäisikö nykyistä puistoaluetta laajentaa. Vaihtoehtovalintojen määrää ei rajoitettu. Vaihtoehtoina tarjottiin seuraavia alueita:

- Aulangonniemi
- Aulangon leirintäalue, Katajiston kartano ja Aulankokeskus
- Metsäkylänlahden ja Aulankojärven välinen maa-alue ja Katajisto-Golf
- Hattelmalan harjualue
- Ahveniston harjualue

Vastauksissa (n = 201) kannatettiin eniten kansallisen kaupunkipuiston alueen laajentamista Ahveniston harjun (23 %) ja Hattelmalan harjun (20,5 %) alueille. Myös kaupunkipuiston laajentaminen Paasikiventien sillan eteläpuolisille ranta-alueille aina Vanajan kirkolle sai kannatusta (19,5 %). Aulangonniemen liittäminen kaupunkipuistoon sai 17,9 % kannatuksen ja Aulangon leirintäalueen, Katajiston kartanon ja Aulankokeskuksen liittäminen 14,7 % kannatuksen. Selvästi vähiten kannatusta sai Metsäkylänlahden ja Aulankojärven välisen maa-alueen ja Katajisto-Golfin liittäminen kaupunkipuiston alueeseen (4,3 %). Kysymyksen nro 23 yhdistetyt vastaustiedot liitteessä 2.

4.2.7 Hoito- ja käyttösuunnitelman tunnettuus

Kysymyksessä nro 24 kysyttiin, olivatko vastaajat tietoisia hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnasta. Olivatko he osallistuneet suunnitelman valmisteluun ja olivatko he mahdollisesti tutustuneet kyseiseen asiakirjaan.

Vastaajista (n = 181) vain 20 % oli tietoisia hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnasta. Tähän kysymykseen 28 vastaajaa oli jättänyt vastaamatta.

Kysymykseen oliko vastaaja osallistunut hoito- ja käyttösuunnitelman valmisteluun, vastaajista (163) vain kolme ilmoitti osallistuneensa. Tähän kysymykseen oli vastaamatta jättänyt 46 vastaajaa.

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan oli tutustunut vain 6 henkilöä 178 vastaajasta. Siitä huolimatta, että hoito- ja käyttösuunnitelma on pyritty tekemään avoimesti ja vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa, ei asiakirjan olemassaoloa tunnettu. Asiasisällöltään kyseinen asiakirja voi olla vieras ja kannanottojen tekeminen vaikeaa.

4.2.8 Tiedottaminen ja kehittäminen

Kysymyksessä nro 25 selvitettiin vastaajien mielipiteitä siitä, miten puistoa pitäisi tehdä tunnetuksi asukkaille. Vaihtoehtoina olivat keinot:

- kansallisesta kaupunkipuistosta kertovia opastetauluja puistoalueelle
- opastettuja tutustumiskierroksia
- painettuja esitevihkosia
- teemareittejä
- tietoa www-sivuille

Eniten ehdotetuista toimenpiteistä sai kannatusta painettujen esitevihkosten tekeminen (25 %). Esitevihkosia kannatettiin tasaisesti kaikissa ikäryhmissä. Seuraavaksi eniten kannatusta sai puistoalueelle pystytettävien opastetaulujen järjestäminen (24 %). Tiedon lisääminen www-sivuille, opastettuja tutustumiskierroksien ja teemareittien järjestäminen sai kannatusta yhtä paljon (n. 17 %). Tiedottamiskanavana www-sivut saivat kannatusta eniten nuorempien ikäryhmien edustajilta. Opastettuja tutustumiskierroksia kannatettiin kaikissa ikäryh-

missä. Teemareittejä kannattivat eniten 18 – 40-vuotiaat. Kysymyksen vastauksien koonti esitetty liitteessä 2.

Vastaajilla oli myös mahdollisuus esittää muita toimenpiteitä kaupunkipuiston tunnetuksi tekemiseksi. Seuraavia toimenpiteitä ehdotettiin:

- *Tapahtumilla*
- *Mainostaa matkailulehdissä, enemmän infoa lehdissä*
- *Kattava lehtiartikkeli/lehtiartikkelisarja*
- *Postitse asukkaille jaettuja esitteitä*
- *Lehti- ja internetjuttuja*
- *Peruskoulun ala-asteelle ympäristöopin opetukseen mukaan*
- *Yhteisiä tilaisuuksia kaupunkilaisille*
- *Opastettuja tutustumiskierroksia myös joskus polkupyörällä*
- *Uusille kaupunkiin muuttajille esim. esitevihkon voisi lähettää muiden prosyyrien mukana.*
- *Historiatietoutta*
- *Kouluille infopisteitä ja mahd. esityksiä*
- *Elomessuilla osastona*
- *Entä tiedotus potentiaalisille muuttajille*

Vastauksissa tuotiin esiin, että kiinnostusta kaupunkipuistoa koskevaan esittelymateriaaliin on olemassa. Keinoiksi ehdotettiin hyvin perinteisiä ja varmoja tapoja. Esitetyt keinot ovat myös helposti toteutettavia. Vastauksissa korostui kiinnostus erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia kohtaan. Myös kiinnostus historiaan tuli esiin sekä tiedon välittäminen uusille asukkaille.

4.2.9 Aulankokeskus

Kysymyksessä nro 26 vastaajilta kysyttiin, mitkä olisivat kolme tärkeintä palvelua, joita he toivovat juuri perustettavalta Aulangon ja kansallisen kaupunkipuiston opastuskeskukselta, Aulankokeskukselta.

Vaihtoehtoina olivat seuraavat:

- Aulangon luonnonsuojelualueen ja sen kulttuuri- ja luontokohteiden esittely ja opastus
- yleisen ympäristövalistuksen ja –kasvatuksen välitys
- Hämeenlinnan matkailukohteiden ja virkistyspalvelujen esittely
- mielenkiintoisten paikallisnäyttelyiden tarjonta
- retkeilyvarusteiden vuokraus
- Hämeenlinnan liittyvien tuotteiden, matkamuistojen, luomutuotteiden ja käsitöiden myynti
- Hämeenlinnan puistokulttuurin esittely
- Luontokoulu Ilveksen luonto- ja leirikoulutoiminnat
- maakunnallisten matkailupalvelujen esittely
- kotimaan luontomatkailukohteiden esittely
- opastettujen retkien myynti
- elämysretkipalvelujen tarjonta

Eniten kannatusta Aulankokeskuksen toiminnaksi sai Aulangon luonnonsuojelualueen ja sen kulttuuri- ja luontokohteiden esittely ja opastus (23 %). Toiseksi eniten kannatettiin Hämeenlinnan matkailukohteiden ja virkistyspalvelujen esittelyn tarjoamista (18,5 %). Kolmanneksi eniten saivat kannatusta yleisen ympäristövalistuksen ja –kasvatuksen välitys sekä Hämeenlinnan puistokulttuurin esittely (9 %). Seuraavaksi eniten kannatusta sai Luontokoulu Ilveksen luonto- ja leirikoulutoiminnat (8 %) ja Hämeenlinnaan liittyvien tuotteiden, matkamuistojen, luomutuotteiden ja käsitöiden myynti (7,5 %). Seuraavina olivat elämysretkitarjonta ja mielenkiintoisten paikallisnäyttelyiden tarjonta sekä maakunnallisten matkailupalvelujen esittely (6 %). Kysymyksen nro 26 yhdistetyt vastaustiedot liitteessä 2.

Valitut vastausvaihtoehdot kertovat siitä, että Aulankokeskuksen tärkeimmäksi tehtäväksi nähtiin Aulangon ja Hämeenlinnan luonnon ja kulttuurin esittely.

Myös ympäristökasvatuksen ja –valistuksen tehtävä nähtiin merkittävänä. Aulankokeskuksen toivottiin toimivan toisaalta matkailua palvelevana informaatiopisteenä, toisaalta yleistä ympäristökasvatusta antavana tietopankkina.

4.2.10 Kaupunkipuiston kehittämisehdotuksia

Lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus esittää ehdotuksia Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston kehittämiseksi. Vastaajat käyttivät innokkaasti hyväkseen tilaisuutta saada sanoa toivomuksiaan kaupunkipuistosta tai ilmaista mielipiteensä yleensä viheralueiden hoidosta. Kehittämisehdotukset on koottu liitteesseen 4.

Monissa vastauksissa otettiin kantaa alueiden kunnostustarpeeseen ja hoitoon.
”Etenkin keskustan tuntumassa olevien puistikkojen siisteydestä huolehtiminen, erityisesti nyt keväällä (pensasjätteet, oksat, lehdet ym. roju pois).”
”Minusta pitäisi säilyttää ja hoitaa historiallisia ominaispiirteitä.”

Vastauksissa tuli esiin, että jotkut kaupunkipuistoon kuuluvat alueet koetaan epäsiisteiksi ja huonokuntoisiksi. Varikonniemen, Kaupunginpuiston ja Saarioisten tehtaan alueiden koettiin erityisesti kaipaavan kunnostusta.
”Varikonniemestä tulisi tehdä vieläkin viihtyisämpi, poistaa pöpeliköt ja suunnata sinne erilaisia tapahtumia, kunnostaa siellä jo olevat kauniit rakennukset, rannat sellaisiksi, että sieltä voisi ihailla kaupunkia, linnaa, kesäkahvila, infopiste. Siinä alueessa on todella paljon annettavaa, mutta nyt se on liian kasvillisuuden peitossa!”
”Kaupunginpuiston ja asemanseudun siistiminen ja kehittäminen.”
”Saarioisten tehtaan alue ja rakennukset siistiin kuntoon ja järjestykseen.”
”Paasikiventien ja Vanajaveden välisen rannan maisemointi.”

Aulangon hotellin ympäristöstä oltiin myös huolissaan:
”Aulangon hotellin ympäristön istutukset ovat olleet siivottomassa kunnossa. Perennat ja pensaat ovat melkein kokonaan hävitetyt, mitään ei ole hoidettu eikä uusittu vuosikausiin. Kävelytiet ovat hoitamattomat ja roskaiset ym. Rappiolla koko hoito. Voitaisiinko nyt suuren mullistuksen yhteydessä velvoittaa ja ottaa erityinen määräraha nimenomaan hotellin ympäristön saattamiseen sellaiseen kuntoon, että vieraiden ja omienkin asukkaiden ensimmäinen reaktio kuuluisan (ennen) Aulangon hotellin tilasta ei olisi VOI KAUHISTUS! Ehkä kannattaisi mennä vaikka Saksaan katsomaan julkista puistoa ja puutarhamaisemaa. Ravintolan terassilla on muovikukkia!”

Myös näissä vastauksissa tuli esiin tiedottamisen tarve. Opasteita ja karttoja haluttiin käyttöön nykyistä enemmän.
”Opasteiden ja karttojen saanti varmistettava.”
”Selkeitä opastetauluja reiteistä polun varteen.”
”Saada se vielä nykyistä kiinnostavammaksi juuri tiedottamalla. Kehittämistyötä on ansiokkaasti tehty jo. Kiitos siitä. Luonto on tärkeä!”
”Historiasta kertovia tauluja + esitteitä kaupunkilaisten hyödyttävä rahallisesti käytöstä, siis ilmaiseksi tai halvemmalla.”
”Samoin info opiskelijoille esim. hyväksymisilmoituksessa. Voi ratkaista opiskelupaikkakunnan (hyvät liikuntamahdollisuudet).”

Useissa vastaukissa tuotiin esiin, että kaupunkipuiston markkinoinnissa ei ole vielä hyödynnetty alueen läpi kulkevaa rautatieliikennettä. Kaupunkipuiston läpi kulkeva rautatie on mahdollisuus, joka tuo kaupunkipuiston junalla matkustavan ulottuville ja tarjoaa ainutlaatuisen kulttuurihistoriallisen maisemakokonaisuuden.
”Tehkää Asemanseudusta/radanvarresta käyntikortti/houkutin Hämeenlinnalle, x miljoonille junamatkustajille (huom! Hki – Hml v. 1860 ensimmäinen rataosuus Suomessa). Asemanpuisto ja vastainen penger valo-, puistosuunnittelijoiden haasteeksi (esim. Lepaa ym.).”

”Infoa esim. rautatieasemalle, josta sinne saapuvat saisivat sen vaivattomasti.”
”Sitä täytyy mainostaa muuallakin kuin HML:n alueella.”

Vastauksissa tuotiin esiin aktiivisen toiminnan lisäämistä kaupunkipuistoalueilla. Vastauksissa korostui kiinnostus erilaisia tapahtumia kohtaan.
”Ulkoilulenkki voisi kulkea rantaa myöden myöskin Suomen kasarmin kohdalla, muuten hieno ja hyvin hoidettu kaunis reitti.
”Ratsutallin säilyttäminen Aulangolla. Ehkä myös alueen elävöittäminen hevoskuljetuksin?”
”Erilaisten tapahtumisen ja virkistyspäivien järjestämistä perheille.”
”Joskus jotain juhlatapahtumia eri kohteisiin.”
”Kaupunkilaisten taidetta; puistonäyttelyt. Keskustan ranta-alueille lauluiltoja.”
”Pienet puistokahvilat olisivat todella miellyttäviä oleskelupaikkoja puistossa.”
”Siistejä vessoja sopivin välimatkoin!”
”Reitin varrelle esim. kaupunginpuistoon puistokahvila näköalaterasseineen.”
”Varikonniemeen kesällä kahvila-ravintola-museot vanhoihin rakennuksiin ja lahot puuvajat pois! Grillaus –tms. katos eli kokoontumispaikkoja tavallisille kaupunkilaisille, ei kaikilla ole kesämökkejä!”
”Verkatehdas valaistaisiin. Aulangolle valometsä. Kaupunginpuistoon mäkiautorata.”

Myös Aulankeskuksen toiminnalle oli odotuksia:
”Tarkemmin ajatellessani, kaupunkipuisto on jotenkin passiivikäsite, toivottavasti tuo tuleva Aulankokeskus tekee siitä aktiivisemman.”

Laajennusmahdollisuuteen avoimissa vastaukissa ei otettu paljonkaan kantaa. Eniten kantaa otettiin Ahveniston puolesta.
”Mielestäni Ahvenisto on samanarvoinen Aulangon kanssa. Ahvenistosta vähän kysymysvaihtoehtoja.”
”Mihin päättäjät ovat unohtaneet Ahveniston harjun maisemineen?”

”Laajennus Härkätien sillan ohi koko moottoritien sivuun Ojoisten eritasoliittymään saakka. Puistonmäki Tampereentien länsipuolen ”puistometsä” mukaan.
”Kaupunkipuisto on riittävä nykyisessä laajuudessaan.”

Vastauksissa tuotiin esiin myös huolta alueen säilymisestä. Viime aikoina esiin nousseet Aulangon alueen rakennussuunnitelmat huolestuttivat joitakin vastaajia.
”Toivoisin rantareitin säilyvän Aulangonniemen kohdalla, ettei vaan suunniteltu kylpylähaave vie meiltä rannasta nauttimisen niiltä kohdin rantaa.”
”Toivoisin vaan tarkkaa harkintaan, kun Aulangon kauniille ranta-alueella aletaan suunnitella kylpylä yms. rakennuksia.”
”Toivottavasti kaupunkipuisto kaikkine alueineen säilyy kaupunkilaisen puistona.”
”Kulttuurihistoriallisten rakennusten suojelu tärkeää. Todella hieno kaupunki.”
”Että se säilyisi mahdollisimman paljon luonnollisena.”

4.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tehtyä tutkimusta voidaan pitää luotettavuutensa suhteen suuntaa-antavana. Vastausinnokkuus ja -kiinnostus oli hyvä. Selitystä sille, että joidenkin kysymysten kohdalla vastaajat jättivät vastaamatta kokonaan tai valitsivat *en osaa sanoa* vastauksen, on vaikea arvioida. Ilmeistä on, että kaupunkipuisto käsite ei ole vielä riittävän tuttu.

Tutkimustuloksia tarkasteltaessa on syytä ottaa huomioon vastaajien iän painottuvan 41 – 60- ja yli 60-vuotiaiden ikäryhmään, mikä ei vastaa todellista väestörakennetta Hämeenlinnassa. Siitä voi aiheutua vinoumaa tuloksia yleistettäessä. Tuloksia yleistettäessä kaikkia asukkaita koskevaksi, on syytä ottaa myös huo-

mioon, että tehdyn kyselyn vastaajat olivat kaupunkipuiston alueelta tai välittömästä läheisyydestä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tehty tutkimus on antanut arvokasta ja käyttökelpoista tietoa siitä, mitä kaupunkilaiset ajattelevat kaupunkipuistostaan ja miten asukkaat odottavan kaupunkipuistoa kehitettävän lähivuosina. Tutkimuksen avulla on saatu myös käsitystä tehtyjen toimien tunnettuudesta ja vaikutuksista sekä vuorovaikutuksessa tapahtuvan suunnittelun onnistumisesta.

Tutkimus on tukenut sitä käsitystä, että Hämeenlinnan päättäjät ovat tehneet oikea ratkaisun perustaessaan kansallisen kaupunkipuiston. Kaupunkipuisto on asukkailleen hyvin tärkeä. Kansalaiset ovat ottaneet sen omakseen ja kokevat, että se on osa hämeenlinnalaisuutta. Perustamisvaiheessa asukkaat olivat vahvasti hankkeen puolella ja hankkeen onnistuminen loi uskottavuutta asukkaiden osallistumismahdollisuuksiin päätöksenteossa. Asukkaiden kiinnostus myös kaupunkipuiston kehittämiseen ja hoitoon on ilmeinen.

Tärkeimpänä asiana kaupunkipuistossa nousee esiin ennen kaikkea arvokkaiden luontokohteiden suojelu. Sen rinnalla tärkeänä koetaan myös vanhojen rakennusten ja historiallisten kohteiden säilyttäminen. Kyselytutkimuksessa korostui kaupunkipuiston tarjoamien toiminnallisten mahdollisuuksia arvostus. Ne kaupunkipuiston alueet, jotka eivät tänä päivänä tarjoa mitään erityistä toimintaa, eivät saaneet vastaajilta huomiota tai arvostusta.

Kaupunkipuisto koetaan asumisen ja elämisen laatua parantavana tekijänä. Se koetaan mahdollisuutena hyvään asuinympäristöön, jossa kunnioitetaan historiaa ja luontoa. Mielikuva kansallisesta kaupunkipuistosta on asukkaiden keskuudessa hyvin positiivinen, sen ei koeta aiheuttavan uhkatekijöitä.

Näyttää siltä, että kaupunkipuisto toimii hyvänä kaupunki-identiteetin lujittajana ja siten vaikuttaa kaupungin kehitykseen positiivisesti. Se korostaa identiteettiä, lisää kiinnostusta omaa kotikaupunkia kohtaan ja sitä kautta johtaa parempaan ympäristöön. Vahvan identiteetin ja selkeästi erottuvan myönteisen imagon on todettu luovan omaleimaisen, erilaisen kaupungin, josta usein muodostuu matkailukohde. Omaleimaisuus puolestaan lujittaa identiteettiä. (Virtanen 1997.)

Kaupungin imagon rakentajana kaupunkipuisto toimii hyvin juuri tässä ajassa. Luonto ja ympäristö ovat ihmisille tärkeitä asioita ja merkittäviä tekijöitä, kun kansalaiset valitsevat asuinympäristöään tai matkailukohdetta. Kaupunkien kilpailu asukkaista on kiihtymässä. Tässä kilpailussa Hämeenlinnalla on hyvät mahdollisuudet. Hämeenlinnan valtit ovat ennen muuta luontokeskeiset asuinympäristöt ja kohtuullinen etäisyys pääkaupunkiseudulta. Kaupunkipuisto on syytä nostaa sille kuuluvaan asemaan myös asukkaiden houkuttamisessa: Hämeenlinnan kaupunkipuisto tarjoaa uusille asukkaille enemmän, mitä mikään muu kaupunki voi tarjota.

Kaupunkipuiston tärkeimmäksi alueeksi nousee ehdottomasti Aulanko. Monien toiminnallisten ulottuvuuksien lisäksi Aulangon esteettinen ulottuvaisuus tekee siitä ainutlaatuisen alueen. Aulangosta on muodostunut odotetusti kaupunkipuiston sydän. Yhdessä Aulanko ja Linnan alue edustavat arvokasta kulttuurihistoriallista ympäristöä ja ovat ylitse muiden kaupunkipuiston alueiden. Tehdyn tutkimuksen mukaan muiden alueiden merkitys koettiin vähäisenä. On kuitenkin syytä muistaa, että kyselyyn vastanneet olivat kaupunkipuiston alueelta ja lähituntumasta. Olisiko myös muut alueet koettu tärkeämpinä, jos vastaajia olisi ollut laajemmalta alueelta.

Kyselyvastauksissa korostuu ennen kaikkea alueiden tarjoamat toiminnalliset mahdollisuudet. Vähemmälle huomiolle jääneet alueet kuten Koilliskulman

alue tai Verkatehdas ja keskustan rannat ovat monille käyttäjille läpikulkupaikkoja tai viheralueita, joilta puuttuu toistaiseksi toiminnallinen erityistehtävä.

On ymmärrettävää, että Hämeenlinnan kaupunkipuisto nojaa alkuvaiheessa Aulankoon, mutta on tärkeää kaupunkipuiston kokonaisuuden kannalta, että aluekokonaisuuksia kehitetään. Osa-alueille laaditaan kokonaisvaltaiset suunnitelmat ja hoitotyöt tehdään tavoitteiden mukaisesti. Tärkeänä ohjeena tässä työssä on juuri laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Suurimpina haasteina tulevat olemaan Verkatehtaan alueen käyttö, Varikonniemen kunnostus ja Kaupunginpuiston saneeraus.

Verkatehtaan alueen kehittäminen kaupunkikulttuurin keskuksena antaa Hämeenlinnan kaupunkipuistolle toiminnallista monipuolisuutta. Jos puiston muut osat säilyttävät paikallista kulttuuria, niin Verkatehtaalla sitä tuotetaan jatkuvasti lisää kuten Raunio tutkimuksessaan toteaa. Verkatehtaan kehittäminen kulttuuritarjonnan sydämeksi keskelle kaupunkipuistoa on ennakkoluuloton näyttö kulttuurin ja luonnon yhdistämisestä.

Lähivuosien keskustelun aihe tulee olemaan kaupunkipuiston laajentamismahdollisuudet. Aulangon leirintäalueen, Katajiston kartanon ja Aulangonniemen liittäminen aluekokonaisuuteen on ensimmäinen laajennustavoite. Ahveniston ja Hattelmalan harjualueiden liittäminen kaupunkipuistoon sai kyselytutkimuksessa eniten kannatusta. Luontoarvoiltaan harjualueet toisivat lisäarvoa ja monipuolisuutta kaupunkipuistolle. Nykyistä aluetta leimaa suojelu ja historia, uudet alueet toisivat mukaan luontoarvojen lisäksi toiminnallisuutta. Monille kaupungin länsipuolella asuvalle Ahvenisto on kuin Aulanko itäpuolella asuvalle, vaikka toki arkisempi vaihtoehto. Viime vuodet on keskusteltu Ahveniston urheilukeskuksen kunnostustarpeesta, eikä lopullisia päätöksiä ole tehty. Ehkä kuuluminen kaupunkipuistoon ratkaisisi myös pitkään vireillä olleen hankkeen. Hattelmalan harju ei tarjoa yhtä monipuolisia toiminnallisia mahdollisuuksiin kuin Ahvenisto, mutta kuuluu samaan harjumuodostelmaan, joten Hattelmalan

harjun liittäminen osaksi kaupunkipuistoa yhdessä Ahveniston kanssa on perusteltua.

Toinen suunnitelmissa oleva laajennusalue on keskustan eteläpuoliset ranta-alueet aina Vanajan kirkolle asti. Siitä huolimatta, että alue ei kokonaisuudessaan ole niin arvokas kuin monet muut kaupunkipuiston alueet, on se osana merkittävää Vanajaveden rantakokonaisuutta, jonka kunnostustyöt ovat Viher-alueohjelman tavoitteena. Jos Ahveniston ja Hattelmalan harjualueet sekä Vanajan ranta-alueet liitettäisiin kaupunkipuistoon, muodostuisi siitä entistä monipuolisempi kokonaisuus. Ennen laajennuspäätöksiä on kuitenkin syytä selvittää, mitä arvoa alueiden käytön ja hoidon kannalta tuo se, että niin suuri osa kaupungista kuuluu kansalliseen kaupunkipuistoon.

Kehittämiskohteeksi Hämeenlinna kaupunkipuistohankkeessa nousee tiedottaminen. Kyselytutkimuksen vastauksista voi päätellä, että tiedottamista tulee kehittää. Kaupunkipuiston perustamishanke tunnettiin jokseenkin hyvin, mutta vaikuttamismahdollisuuksia heikommin. Valmisteluprosessin tiedottaminen koettiin niukaksi tai siitä ei ollut tietoa. Juuri laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma oli myös vastaajille kovin tuntematon. Vaikka yleisöllä oli mahdollisuus kommentoida suunnitelmaa varsin pitkällä aikavälillä, oli valmistelusta kuullut vain harvat vastaajista.

Tiedottaminen on haasteellinen tehtävä kaupunkipuiston kaltaisessa hankkeessa, jossa vuorovaikutuksella on keskeinen rooli. Asukkaiden pitää kuulla suunnitelluista toimenpiteistä ja tulla itse kuulluksi. Vuoropuhelulle on järjestettävä tilaisuus. Tiedottamisen riittävyyttä on vaikea arvioida. Se, että tiedottaminen koetaan riittämättömäksi voi johtua myös kuulijan haluttomuudesta ottaa tietoa vastaan. Tänä päivänä käytössä on hyvin paljon tiedotuskanavia, ja informaation määrä on valtava. Perinteisten tiedotusvälineiden rinnalle on noussut digitaaliset tiedotuskanavat, joiden käyttö on yleistymässä kaikissa ikäryhmissä. Jotta tiedottaminen tavoittaisi kaikki ikäryhmät, on valittava monia vaihtoehtoisia ta-

poja tiedottamiseen. On tärkeää, että tiedottaminen on suunnitelmallista ja se toteutetaan kaikkia kohderyhmiä palvelevilla keinoilla.

Osana tiedottamista on kaupunkipuiston tunnetuksi tekeminen asukkaiden keskuudessa. Käsite kansallisesta kaupunkipuistosta on selkiintymässä, joskin siinä on vielä kovin puistokeskeinen näkökanta. Kokonaiskuva kaupunkipuistosta on nähtävästi vasta muotoutumassa ja kokonaiskuvan luomiseen tarvitaan tietoa.

Kaupunkipuiston tunnetuksi tekeminen on käynnistynyt: puistoa esitteleviä opasteita on pystytetty ja tutustumisreittejä järjestetty. Myös tunnetuksi tekemisessä on syytä käyttää monia eri toteutustapoja. Kyselystä saatujen tulosten perusteella asukkailla on selvästi kiinnostusta kaupunkipuistoa esittelevää tietoa kohtaan. Se voi kertoa kiinnostuksesta tai siitä, että kaupunkipuistokäsite ei ole vielä kaikille tuttu, eivätkä asukkaat tiedä, mitä se käytännössä tarkoittaa. Oli peruste mikä tahansa, tärkeintä on tarjota tietoa monipuolisin keinoin.

Kuluneena kesänä avatulla Aulankokeskuksella on tärkeä rooli kaupunkipuiston markkinoimisessa. Perustettu luonto- ja toimintakeskus tulee toimimaan Aulangon ja kaupunkipuiston opastuskeskuksena. Sen lisäksi Aulankokeskus toimii luontokoulun ja ympäristövalistuksen toimipisteenä sekä matkailijoiden opastus- ja informaatiopisteenä. Aulankokeskuksen olemassaolo mahdollistaa tiedottamisen monipuolistamisen ja keskittämisen yhteen paikkaan.

Näyttää siltä, että Hämeenlinnassa on onnistuttu tiellä kehittää kaupungista kansalaisyhteiskunnan ja asukasosallistumisen mallikaupunkia kansainvälisellä tasolla. Kaupungin suunnitelmallinen kehittämistyö on tuottanut tulosta. Perusta kaupunkipuistolle luotiin v. 1995 Urban Pilot-hankeessa, jossa kehitettiin Vanajaveden kulttuuripuisto-idea. Silloin idean toteuttaminen ei ollut mahdollista, mutta muuttunut lainsäädäntö antoi tilaisuuden idean kehittymiselle maan ensimmäiseksi kansalliseksi kaupunkipuistoksi.

Nyt kun Hämeenlinnan kaupunkipuisto on todellisuutta ja arkea, on tärkeää, että sen kehittämisestä pidetään huolta. Kansallinen kaupunkipuisto ei saa olla passiivinen suojelutoimenpide eikä hallinnollinen status. Sen on oltava aktiivisesti elinympäristöä kehittävä ja sen parhaita puolia esiin nostava kokonaisuus. Samalla on myös varmistettava, että alueen todelliset mahdollisuudet tulevat hyödynnettyä.

LÄHTEET

Flander, J-P. Suomen ensimmäinen kaupunkipuisto Hämeenlinnaan. <URL:http://www.vyh.fi/ajankoht/tiedote/ym/tied2001/ym0102.htm> 12.3.2002

Flander, J-P. Mikä on kansallinen kaupunkipuisto. <URL:http://www.krunikka.fi/k5100.html> 12.8.2003

Harlahti, N. 1997. Suomeen kaavaillaan kansallisia kaupunkipuistoja. Puutarha & kauppa 48, 7

Hoito- ja käyttösuunnitelma. Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto. Helsinki 2002:Art-Print Oy

Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto. <URL:http://www.hameenlinna.fi/kaupunkipuisto>12.8.2003

Maakuntaohjelma 2003 –2006. Saatavilla www-muodossa <URL:http:www.hameenliitto.fi/tiedostot/aluekehitys/maakuntaohjelma2003-2006.html> 12.8.2003

Kunnaskari, M. 2000. Pian perustetaan Suomen ensimmäinen kansallinen kaupunkipuisto. Viherympäristö 3, 12-13. Puutarhaliitto ry, Helsinki

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999. Ympäristölainsäädäntö 2000. Helsinki: Kauppakaa-ri

Närhi, S. 2002. Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui. Viherympäristö 4, 62-63. Puutarhaliitto ry, Helsinki

Putkonen, L. 1983. Kanta-Hämeen kulttuurihistorialliset kohteet. Täydennysselvitys 1983. Kanta-Hämeen Seutukaavaliitto. Julkaisu II:125. Toinen korjattu painos 1986. Hämeenlinna: Offset-Kolmio.

Putkonen, L. 1998. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat teollisuusympäristöt. Ympäristöministeriö. Tutkimus 4/1988. Helsinki: Valtionpainatuskeskus

Raunio, M. 1998. Kansallisen kaupunkipuiston vaikutuksia Hämeenlinnassa - kaupunkilaisten odotuksia ja kaupungin mahdollisuuksia. Ympäristöosaston julkaisuja 5. Hämeenlinnan seudun kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöosasto.

Virtanen, P. 1998. Kaupungin imago. Helsinki: Rakennustieto Oy

Välimaa, J. 1995. Suunnittelun muutossuunnat. Hämeenlinnan kestävän kehityksen yleiskaavastrategia. Ympäristöministeriö 8/1995. Helsinki: Painatuskeskus Oy.

Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki pähkinänkuoressa
<URL:http://www.vyh.fi/raklaki/rakesite.htm>

Vastaajan taustatiedot

1. Sukupuoli

Frequencies

Statistics

sukupuoli

N	Valid	205
	Missing	4

sukupuoli

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mies	72	34,4	35,1	35,1
	nainen	133	63,6	64,9	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

2. Ikä

Frequencies

Statistics

ikä

N	Valid	206
	Missing	3

ikä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	alle 18 v.	10	4,8	4,9	4,9
	18 - 40 v.	55	26,3	26,7	31,6
	41 - 60 v.	72	34,4	35,0	66,5
	yli 60 v.	69	33,0	33,5	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

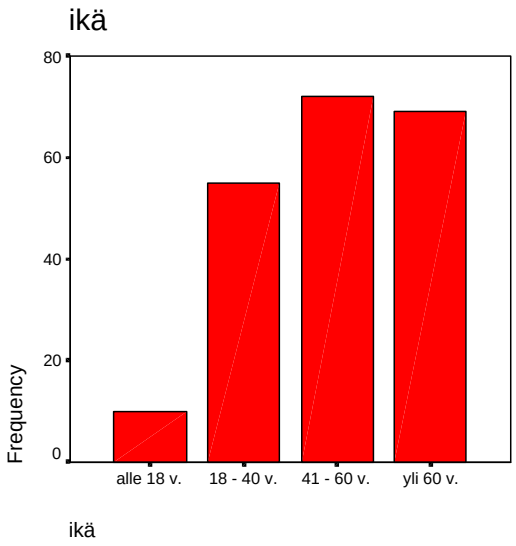

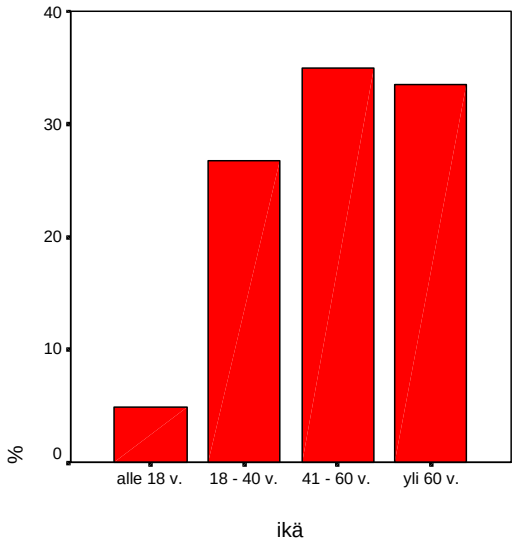

3. Olen asunut Hämeenlinnassa

Frequencies

Statistics

asunut HMLssa

N	Valid	202
	Missing	7

asunut HMLssa

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	alle 5 vuotta	29	13,9	14,4	14,4
	yli 5 vuotta	15	7,2	7,4	21,8
	yli 10 vuotta	34	16,3	16,8	38,6
	yli 20 vuotta	124	59,3	61,4	100,0
	Total	202	96,7	100,0	
Missing	System	7	3,3		
Total		209	100,0		

4. Nykyinen asuinalue

Frequencies

Statistics

asuinalue nyt

N	Valid	209
	Missing	0

asuinalue nyt

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		4	1,9	1,9	1,9
	Asemanse	12	5,7	5,7	7,7
	Asemanta	5	2,4	2,4	10,0
	Aulanko	2	1,0	1,0	11,0
	Espoo	1	,5	,5	11,5
	Hakalann	1	,5	,5	12,0
	Harakkam	2	1,0	1,0	12,9
	Hattula	1	,5	,5	13,4
	HML	1	,5	,5	13,9
	Hätilä	28	13,4	13,4	27,3
	Idänpää	7	3,3	3,3	30,6
	Itäpuoli	1	,5	,5	31,1
	Kankaant	9	4,3	4,3	35,4
	Katinen	5	2,4	2,4	37,8
	Katuma	1	,5	,5	38,3
	Kaupunki	1	,5	,5	38,8
	Kauriala	5	2,4	2,4	41,1
	Keinusaa	6	2,9	2,9	44,0
	Keskust	1	,5	,5	44,5
	Keskusta	29	13,9	13,9	58,4
	Kettumäk	1	,5	,5	58,9
	kukoiste	1	,5	,5	59,3
	Kukoiste	3	1,4	1,4	60,8
	Käikälä	3	1,4	1,4	62,2
	Laaniitt	2	1,0	1,0	63,2
	Linnanni	3	1,4	1,4	64,6
	Luolaja	1	,5	,5	65,1
	Myllymäk	15	7,2	7,2	72,2
	Ojoinen	9	4,3	4,3	76,6
	Ortela	1	,5	,5	77,0
	Papinnie	1	,5	,5	77,5
	Papinnii	8	3,8	3,8	81,3
	Pikku-Pa	1	,5	,5	81,8
	Puistonm	4	1,9	1,9	83,7
	Rinkelik	1	,5	,5	84,2
	Ruununmy	1	,5	,5	84,7
	sairio	1	,5	,5	85,2
	Sairio	29	13,9	13,9	99,0
	Visamäki	1	,5	,5	99,5
	Voutila	1	,5	,5	100,0
	Total	209	100,0	100,0	

asuinalue nyt

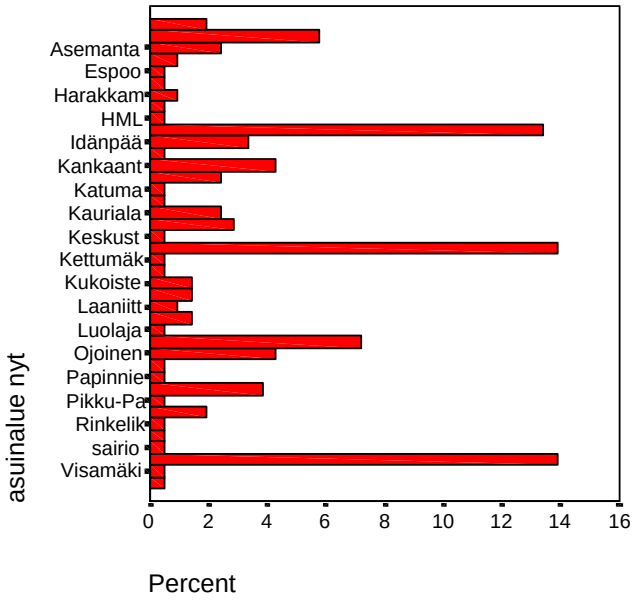

4 b Mikä on eniten käyttämäsi kaupunkipuiston puistoalue?

Frequencies

Statistics

käytetyin puistoalue

N	Valid	209
	Missing	0

käytetyin puistoalue

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		17	8,1	8,1	8,1
	Ahvenist	1	,5	,5	8,6
	Asemanse	4	1,9	1,9	10,5
	Aulanko	99	47,4	47,4	57,9
	Hämeenli	1	,5	,5	58,4
	Hätilä	2	1,0	1,0	59,3
	Itäinen	1	,5	,5	59,8
	Kaupuist	12	5,7	5,7	65,6
	Kaupunki	1	,5	,5	66,0
	Keskusta	2	1,0	1,0	67,0
	Koillisk	3	1,4	1,4	68,4
	Linna	34	16,3	16,3	84,7
	Linnanp	1	,5	,5	85,2
	Ortela	1	,5	,5	85,6
	Ranta	11	5,3	5,3	90,9
	Sairio	1	,5	,5	91,4
	Varikonn	8	3,8	3,8	95,2
	Verkateh	10	4,8	4,8	100,0
	Total	209	100,0	100,0	

5. Olen seurannut kansallisen kaupunkipuiston valmisteluprosessia

Frequencies

Statistics

seurannut valmistelua

N	Valid	201
	Missing	8

seurannut valmistelua

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	38	18,2	18,9	18,9
	jokseenkin eri mieltä	34	16,3	16,9	35,8
	jokseenkin samaa mieltä	79	37,8	39,3	75,1
	täysin samaa mieltä	23	11,0	11,4	86,6
	en osaa sanoa	27	12,9	13,4	100,0
	Total	201	96,2	100,0	
Missing	System	8	3,8		
Total		209	100,0		

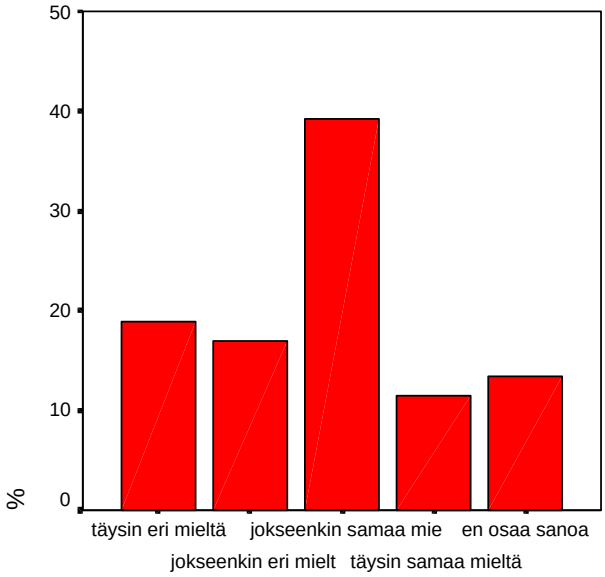

seurannut valmistelua

6. Asukkailla oli mahdollisuus osallistua kansallisen kaupunkipuiston valmisteluun

Frequencies

Statistics

mahdollisuus osallistua

N	Valid	205
	Missing	4

mahdollisuus osallistua

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	10	4,8	4,9	4,9
	jokseenkin eri mieltä	41	19,6	20,0	24,9
	jokseenkin samaa mieltä	71	34,0	34,6	59,5
	täysin saa mieltä	23	11,0	11,2	70,7
	en osaa sanoa	60	28,7	29,3	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

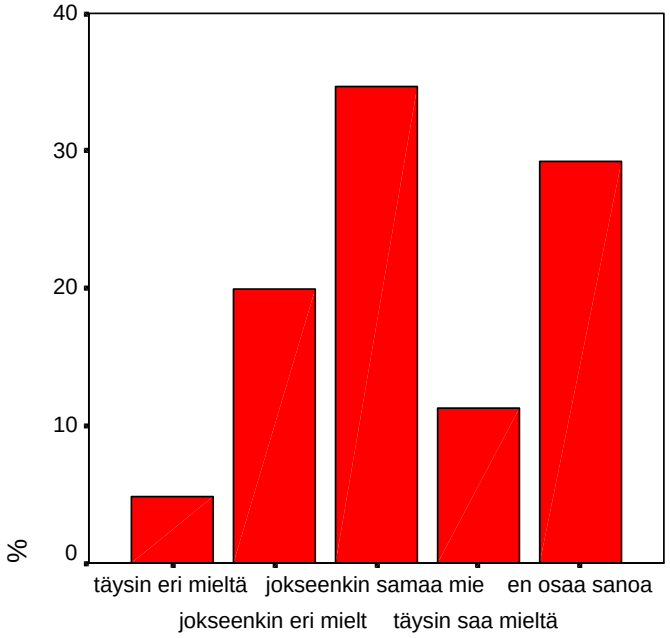

mahdollisuus osallistua

7. Kansallisen kaupunkipuiston valmistelusta tiedotettiin asukkaille riittävästi

Frequencies

Statistics

valmistelusta tiedotettiin

N	Valid	208
	Missing	1

valmistelusta tiedotettiin

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	17	8,1	8,2	8,2
	jokseenkin eri mieltä	58	27,8	27,9	36,1
	jokseenkin samaa mieltä	78	37,3	37,5	73,6
	täysin samaa mieltä	22	10,5	10,6	84,1
	en osaa sanoa	33	15,8	15,9	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

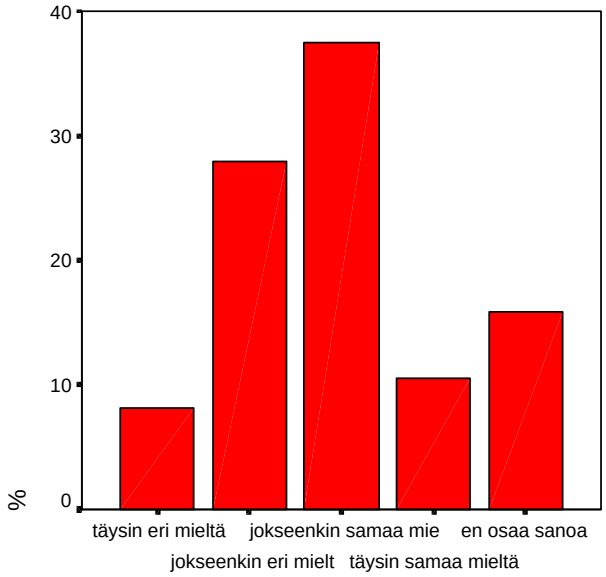

valmistelusta tiedotettiin

8. Kansallisella kaupunkipuistolla on merkityistä Hämeenlinnan imagon kannalta

Frequencies

Statistics

merkitys HML imagoon

N	Valid	208
	Missing	1

merkitys HML imagoon

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	2	1,0	1,0	1,0
	jokseenkin eri mieltä	10	4,8	4,8	5,8
	jokseenkin samaa mieltä	51	24,4	24,5	30,3
	täysin samaa mieltä	142	67,9	68,3	98,6
	en osaa sanoa	3	1,4	1,4	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

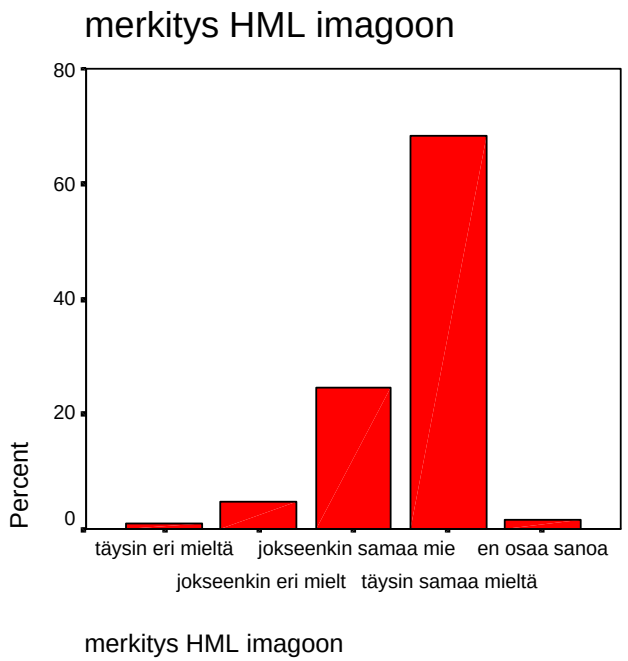

Frequencies

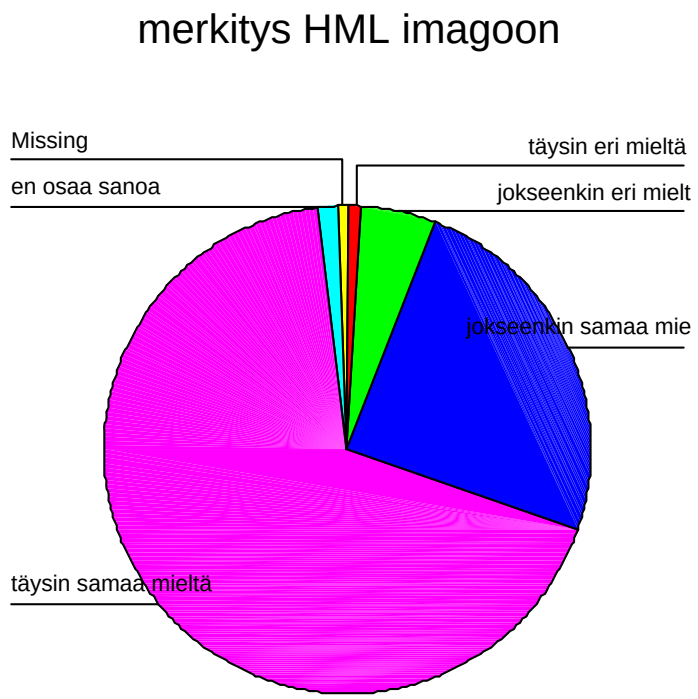

9. Hämeenlinnan kansallisessa kaupunkipuistossa on tärkeää

Frequencies

Statistics

tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet

N	Valid	207
	Missing	2

tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	1	,5	,5	,5
	jokseenkin eri mieltä	3	1,4	1,4	1,9
	jokseenkin samaa mieltä	50	23,9	24,2	26,1
	täysin samaa mieltä	148	70,8	71,5	97,6
	en osaa sanoa	5	2,4	2,4	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

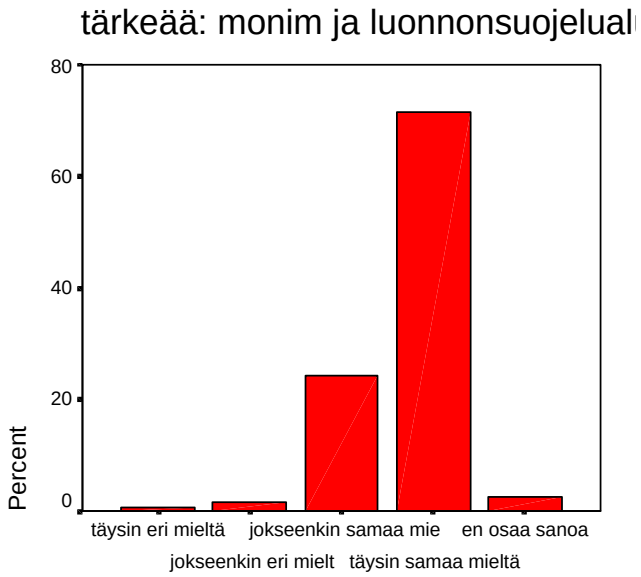

Frequencies

Statistics

tärkeää: rakennusten suojelu

N	Valid	207
	Missing	2

tärkeää: rakennusten suojelu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	3	1,4	1,4	1,4
	jokseenkin eri mieltä	7	3,3	3,4	4,8
	jokseenkin samaa mieltä	68	32,5	32,9	37,7
	täysin samaa mieltä	125	59,8	60,4	98,1
	en osaa sanoa	4	1,9	1,9	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

tärkeää: rakennusten suojelu

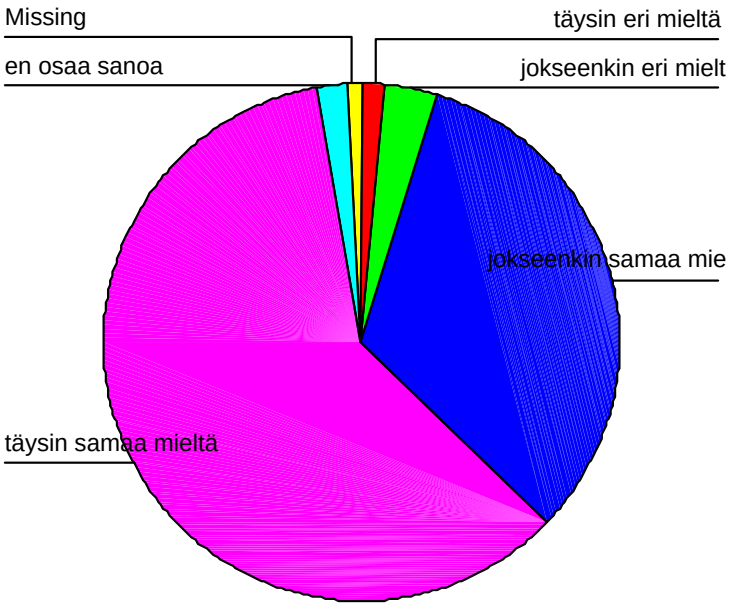

Frequencies

Statistics

tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd.

N	Valid	208
	Missing	1

tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	1	,5	,5	,5
	jokseenkin eri mieltä	6	2,9	2,9	3,4
	jokseenkin samaa mieltä	55	26,3	26,4	29,8
	täysin samaa mieltä	138	66,0	66,3	96,2
	en osaa sanoa	8	3,8	3,8	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd.

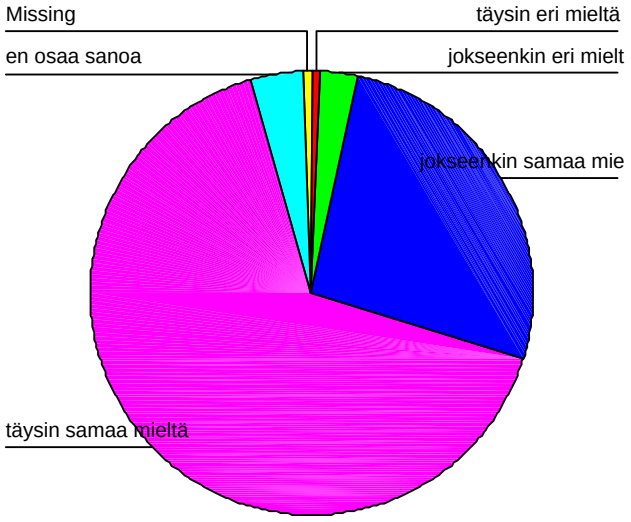

Frequencies

Statistics

tärkeää: kkp:n arvostus

N	Valid	206
	Missing	3

tärkeää: kkp:n arvostus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	2	1,0	1,0	1,0
	jokseenkin eri mieltä	23	11,0	11,2	12,1
	jokseenkin samaa mieltä	78	37,3	37,9	50,0
	täysin samaa mieltä	93	44,5	45,1	95,1
	en osaa sanoa	10	4,8	4,9	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

tärkeää: kkp:n arvostus

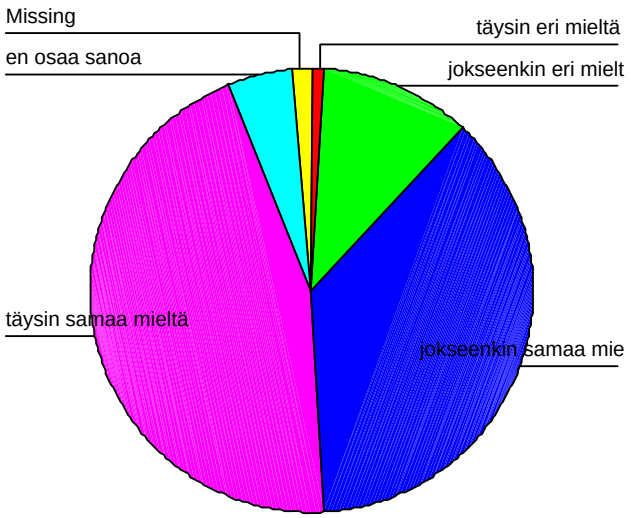

Frequencies

Statistics

tärkeää: puistomainen ilme

N	Valid	206
	Missing	3

tärkeää: puistomainen ilme

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	4	1,9	1,9	1,9
	jokseenkin eri mieltä	2	1,0	1,0	2,9
	jokseenkin samaa mieltä	51	24,4	24,8	27,7
	täysin samaa mieltä	147	70,3	71,4	99,0
	en osaa sanoa	2	1,0	1,0	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

tärkeää: puistomainen ilme

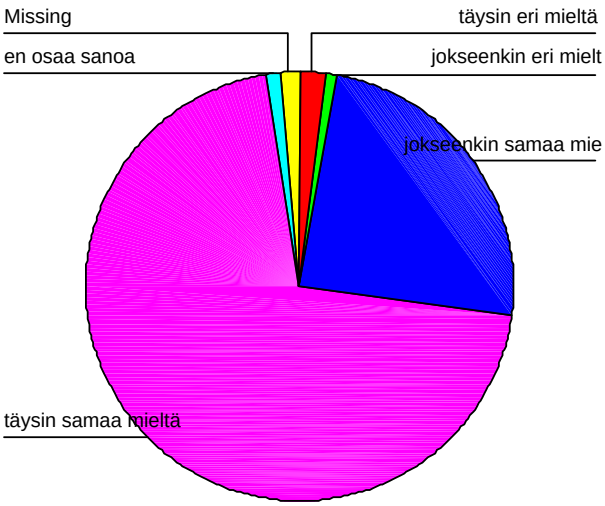

Frequencies

Statistics

tärkeää: maisemanhoito

N	Valid	204
	Missing	5

tärkeää: maisemanhoito

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	1	,5	,5	,5
	jokseenkin eri mieltä	9	4,3	4,4	4,9
	jokseenkin samaa mieltä	58	27,8	28,4	33,3
	täysin samaa mieltä	128	61,2	62,7	96,1
	en osaa sanoa	8	3,8	3,9	100,0
	Total	204	97,6	100,0	
Missing	System	5	2,4		
Total		209	100,0		

tärkeää: maisemanhoito

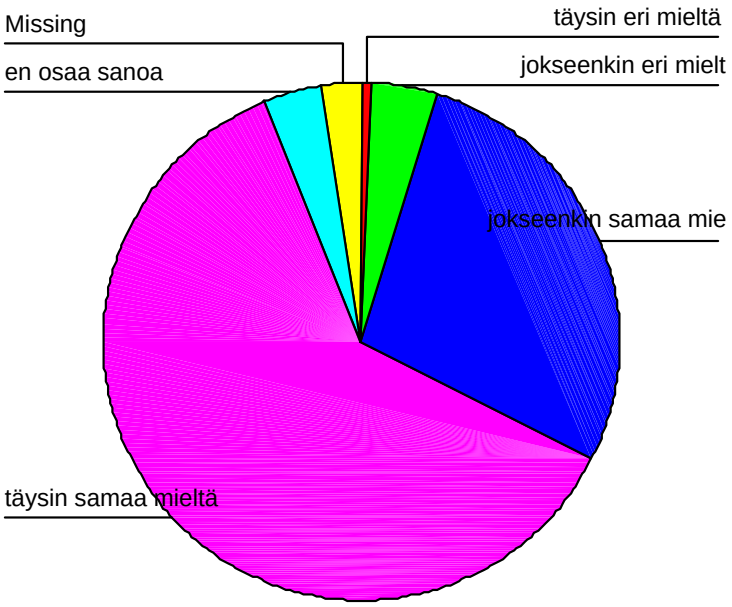

10. parantaa asuinympäristöä

Frequencies

Statistics

kkp parantaa asuinympäristöä

N	Valid	205
	Missing	4

kkp parantaa asuinympäristöä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	5	2,4	2,4	2,4
	jokseenkin eri mieltä	8	3,8	3,9	6,3
	jokseenkin samaa mieltä	63	30,1	30,7	37,1
	täysin samaa mieltä	126	60,3	61,5	98,5
	en osaa sanoa	3	1,4	1,5	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

kkp parantaa asuinympäristöä

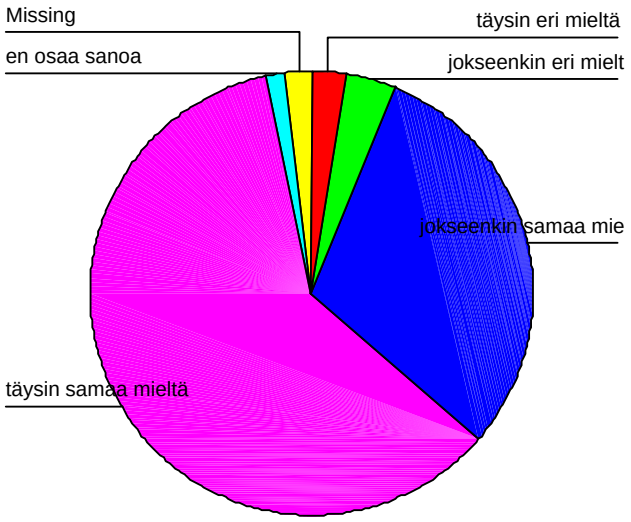

11. turvaa hyvän asuinympäristön

Frequencies

Statistics

kkp turvaa hyvän asuinympäristön

N	Valid	208
	Missing	1

kkp turvaa hyvän asuinympäristön

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	4	1,9	1,9	1,9
	jokseenkin eri mieltä	18	8,6	8,7	10,6
	jokseenkin samaa mieltä	92	44,0	44,2	54,8
	täysin samaa mieltä	84	40,2	40,4	95,2
	en osaa sanoa	10	4,8	4,8	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

kkp turvaa hyvän asuinympäristön

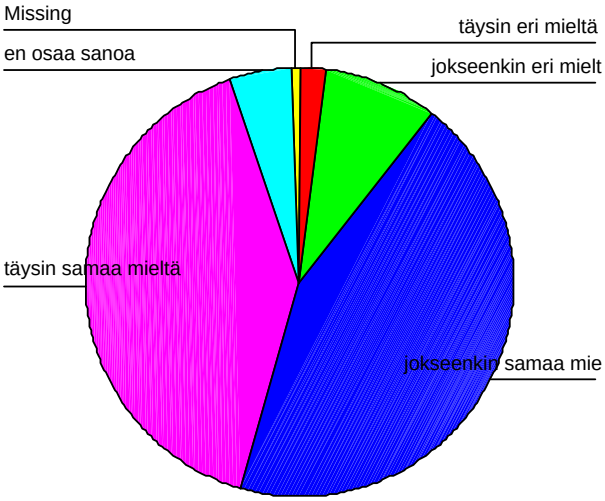

12. lisää alueen kiinnostavuutta matkailijoille

Frequencies

Statistics

lisää alueen kiinnostavuutta matkail.

N	Valid	207
	Missing	2

lisää alueen kiinnostavuutta matkail.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	3	1,4	1,4	1,4
	jokseenkin eri mieltä	13	6,2	6,3	7,7
	jokseenkin samaa mieltä	68	32,5	32,9	40,6
	täysin samaa mieltä	116	55,5	56,0	96,6
	en osaa sanoa	7	3,3	3,4	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

lisää alueen kiinnostavuutta matkail.

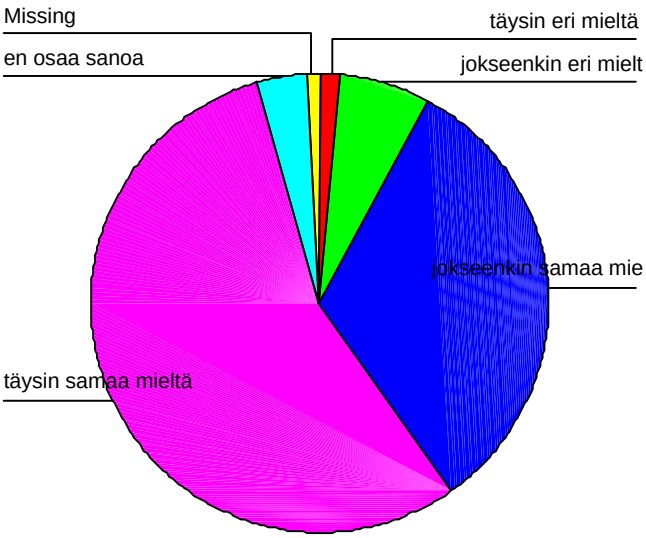

13. lisää alueen kiinnostavuutta uusille asukkaille

Frequencies

Statistics

lisää alueen kiinnostav. uusille asukk.

N	Valid	207
	Missing	2

lisää alueen kiinnostav. uusille asukk.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	2	1,0	1,0	1,0
	jokseenkin eri mieltä	9	4,3	4,3	5,3
	jokseenkin samaa mieltä	71	34,0	34,3	39,6
	täysin samaa mieltä	121	57,9	58,5	98,1
	en osaa sanoa	4	1,9	1,9	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

lisää alueen kiinnostav. uusille asukk.

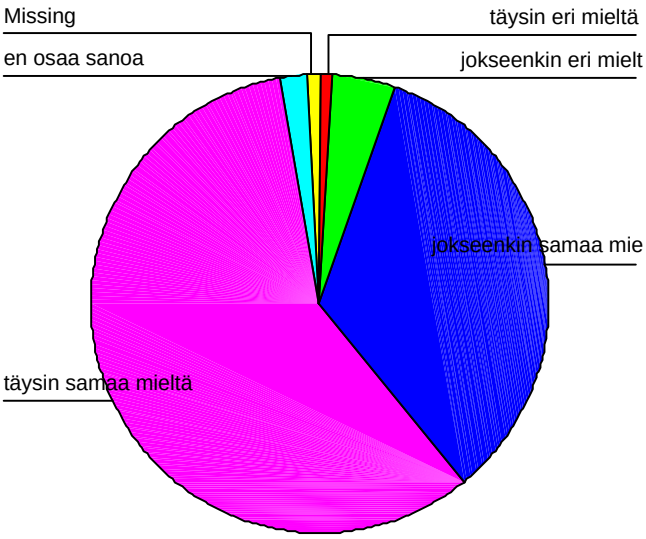

14. lisää omaa kiinnostustani kaupungin historiaan, luontoon ja puistoihin

Frequencies

Statistics

lisää kiinnost. historia&luonto&puistot

N	Valid	207
	Missing	2

lisää kiinnost. historia&luonto&puistot

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	5	2,4	2,4	2,4
	jokseenkin eri mieltä	21	10,0	10,1	12,6
	jokseenkin samaa mieltä	95	45,5	45,9	58,5
	täysin samaa mieltä	81	38,8	39,1	97,6
	en osaa sanoa	5	2,4	2,4	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

lisää kiinnost. historia&luonto&puistot

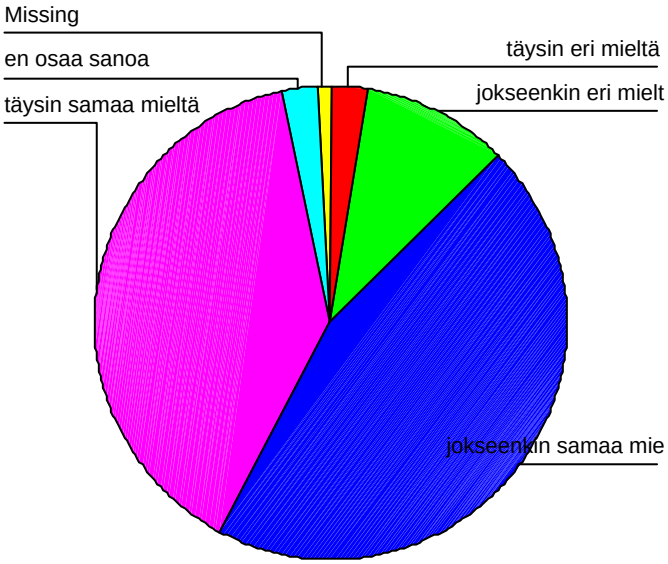

15. Kokoaa hajanaiset alueet yhteen

Frequencies

Statistics

kokoaa alueet yhteen

N	Valid	206
	Missing	3

kokoaa alueet yhteen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	6	2,9	2,9	2,9
	jokseenkin eri mieltä	37	17,7	18,0	20,9
	jokseenkin samaa mieltä	95	45,5	46,1	67,0
	täysin samaa mieltä	42	20,1	20,4	87,4
	en osaa sanoa	26	12,4	12,6	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

kokoaa alueet yhteen

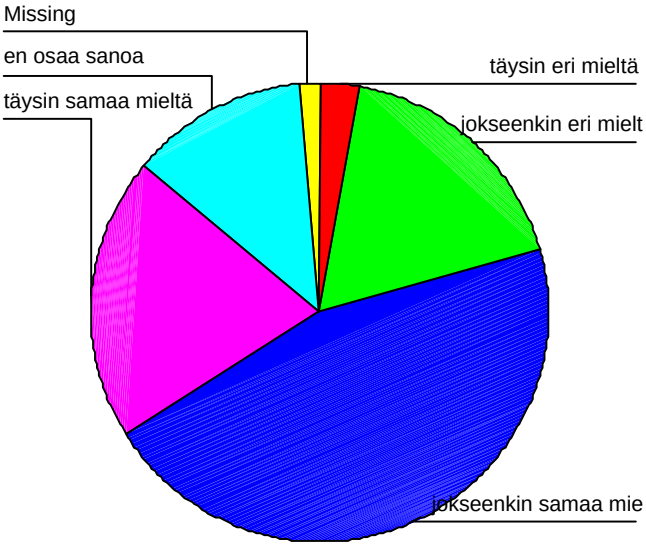

16. korostaa paikan merkitystä kaupunkilaisille

Frequencies

Statistics

korostaa paikan merkitystä

N	Valid	205
	Missing	4

korostaa paikan merkitystä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	2	1,0	1,0	1,0
	jokseenkin eri mieltä	11	5,3	5,4	6,3
	jokseenkin samaa mieltä	79	37,8	38,5	44,9
	täysin samaa mieltä	103	49,3	50,2	95,1
	en osaa sanoa	10	4,8	4,9	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

korostaa paikan merkitystä

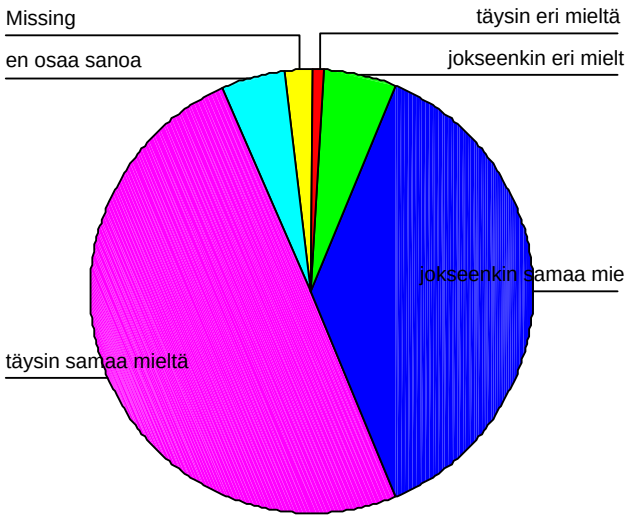

17. korostaa kaupunkijohdon edistyksellisyyttä ja innovatiivisuutta

Frequencies

Statistics

k-johdon edistykse.&innovatiivisuus

N	Valid	204
	Missing	5

k-johdon edistykse.&innovatiivisuus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	14	6,7	6,9	6,9
	jokseenkin eri mieltä	50	23,9	24,5	31,4
	jokseenkin samaa mieltä	64	30,6	31,4	62,7
	täysin samaa mieltä	48	23,0	23,5	86,3
	en osaa sanoa	28	13,4	13,7	100,0
	Total	204	97,6	100,0	
Missing	System	5	2,4		
Total		209	100,0		

k-johdon edistykse.&innovatiivisuus

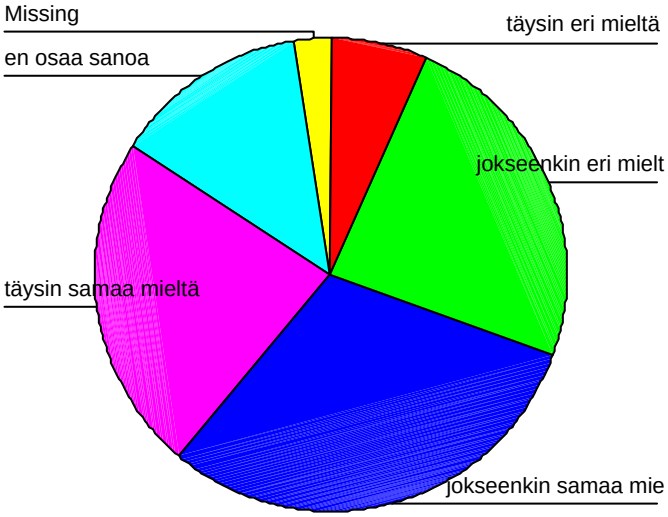

18. jarruttaa paikallista rakentamista

Frequencies

Statistics

jarruttaa rakentamista

N	Valid	205
	Missing	4

jarruttaa rakentamista

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	54	25,8	26,3	26,3
	jokseenkin eri mieltä	68	32,5	33,2	59,5
	jokseenkin samaa mieltä	40	19,1	19,5	79,0
	täysin samaa mieltä	12	5,7	5,9	84,9
	en osaa sanoa	31	14,8	15,1	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

jarruttaa rakentamista

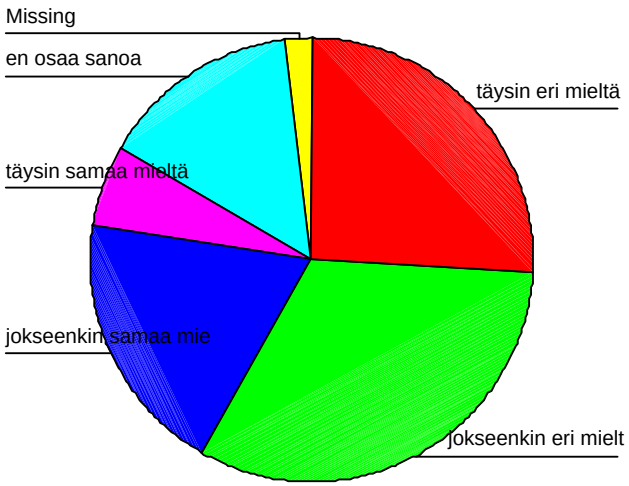

19. aiheuttaa konflikteja eri organisaatioiden välille

Frequencies

Statistics

konflikteja organisaatioiden välille

N	Valid	204
	Missing	5

konflikteja organisaatioiden välille

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	43	20,6	21,1	21,1
	jokseenkin eri mieltä	61	29,2	29,9	51,0
	jokseenkin samaa mieltä	36	17,2	17,6	68,6
	täysin samaa mieltä	8	3,8	3,9	72,5
	en osaa sanoa	56	26,8	27,5	100,0
	Total	204	97,6	100,0	
Missing	System	5	2,4		
Total		209	100,0		

konflikteja organisaatioiden välille

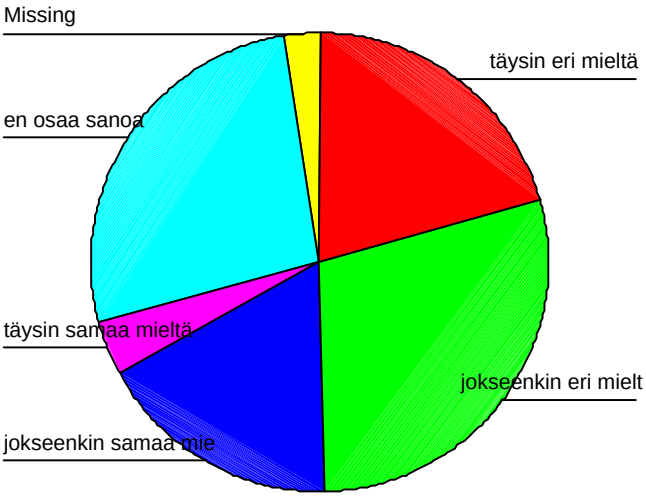

20. aiheuttaa gentrifikaatiota l. herraskaistumista

Frequencies

Statistics

aiheuttaa gentrifikaatiota

N	Valid	204
	Missing	5

aiheuttaa gentrifikaatiota

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin eri mieltä	64	30,6	31,4	31,4
	jokseenkin eri mieltä	46	22,0	22,5	53,9
	jokseenkin samaa mieltä	38	18,2	18,6	72,5
	täysin samaa mieltä	15	7,2	7,4	79,9
	en osaa sanoa	41	19,6	20,1	100,0
	Total	204	97,6	100,0	
Missing	System	5	2,4		
Total		209	100,0		

aiheuttaa gentrifikaatiota

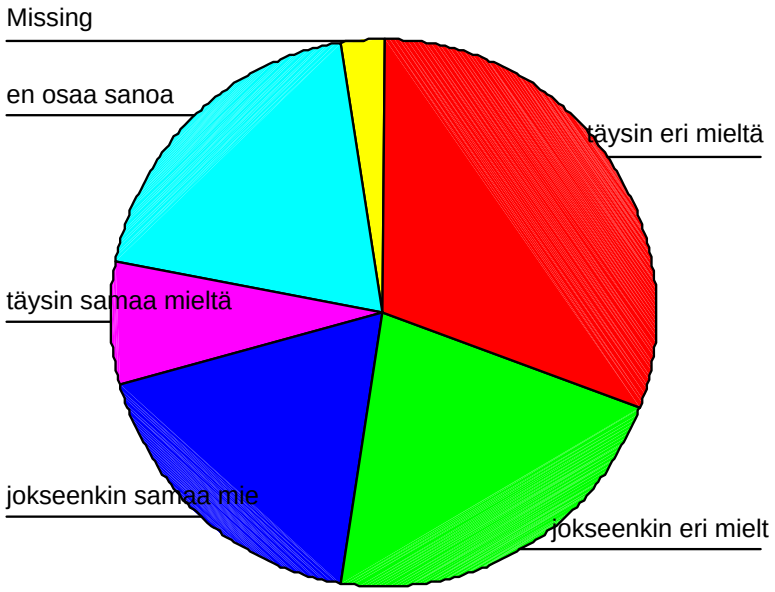

21. Mainitse kolme sinulle tärkeintä aluetta Hämeenlinnan kansallisesta kaupunkipuistosta

Frequencies

Statistics

Linna ympäristöineen

N	Valid	205
	Missing	4

Linna ympäristöineen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	73	34,9	35,6	35,6
	toiseksi tärkein	62	29,7	30,2	65,9
	kolmanneksi tärkein	33	15,8	16,1	82,0
	ei	37	17,7	18,0	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Frequencies

Statistics

Koilliskulman alue

N	Valid	205
	Missing	4

Koilliskulman alue

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	4	1,9	2,0	2,0
	toiseksi tärkein	16	7,7	7,8	9,8
	kolmanneksi tärkein	24	11,5	11,7	21,5
	ei	161	77,0	78,5	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Frequencies

Koilliskulman alue

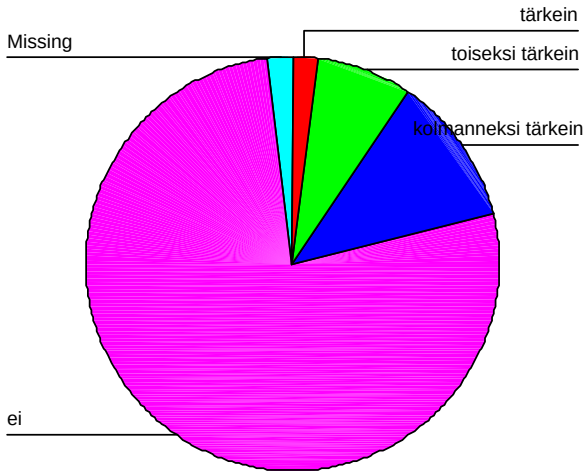

Frequencies

Statistics

Verkatehdas

N	Valid	205
	Missing	4

Verkatehdas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	18	8,6	8,8	8,8
	toiseksi tärkein	31	14,8	15,1	23,9
	kolmanneksi tärkein	69	33,0	33,7	57,6
	ei	87	41,6	42,4	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Frequencies

Statistics

Asemanseutu

N	Valid	205
	Missing	4

Asemanseutu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	24	11,5	11,7	11,7
	toiseksi tärkein	46	22,0	22,4	34,1
	kolmanneksi tärkein	27	12,9	13,2	47,3
	ei	108	51,7	52,7	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Asemanseutu

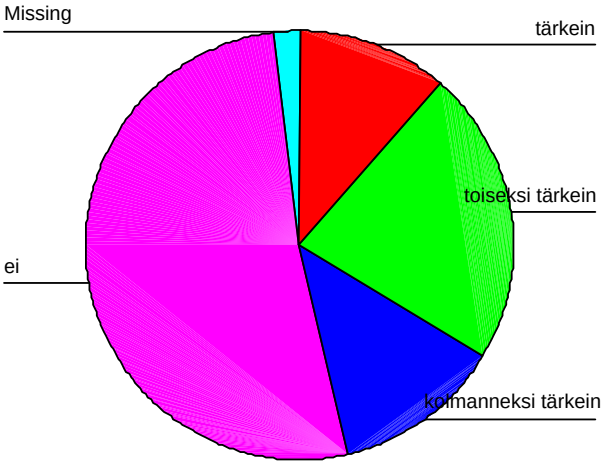

Frequencies

Statistics

Aulangon alue

N	Valid	205
	Missing	4

Aulangon alue

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	86	41,1	42,0	42,0
	toiseksi tärkein	48	23,0	23,4	65,4
	kolmanneksi tärkein	41	19,6	20,0	85,4
	ei	29	13,9	14,1	99,5
	11	1	,5	,5	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Aulangon alue

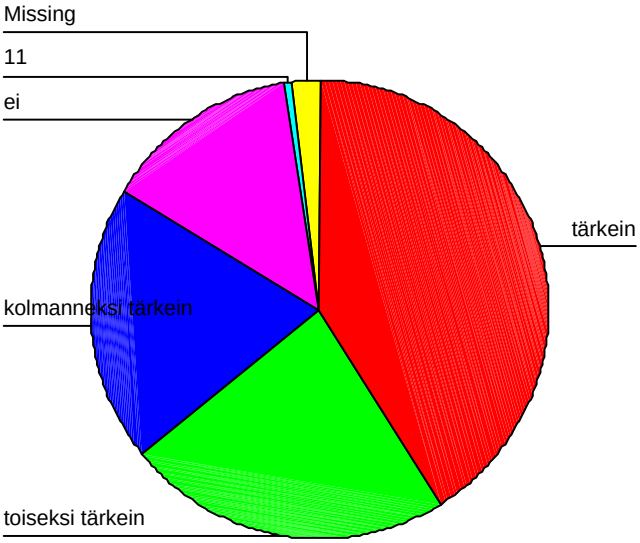

22. Mitkä kansallisen kaupunkipuiston alueet ovat mielestäsi …

Frequency Table

Linna ympäristöineen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	73	34,9	35,6	35,6
	toiseksi tärkein	62	29,7	30,2	65,9
	kolmanneksi tärkein	33	15,8	16,1	82,0
	ei	37	17,7	18,0	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Koilliskulman alue

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	4	1,9	2,0	2,0
	toiseksi tärkein	16	7,7	7,8	9,8
	kolmanneksi tärkein	24	11,5	11,7	21,5
	ei	161	77,0	78,5	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Verkatehdas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	18	8,6	8,8	8,8
	toiseksi tärkein	31	14,8	15,1	23,9
	kolmanneksi tärkein	69	33,0	33,7	57,6
	ei	87	41,6	42,4	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Asemanseutu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	24	11,5	11,7	11,7
	toiseksi tärkein	46	22,0	22,4	34,1
	kolmanneksi tärkein	27	12,9	13,2	47,3
	ei	108	51,7	52,7	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

Aulangon alue

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	tärkein	86	41,1	42,0	42,0
	toiseksi tärkein	48	23,0	23,4	65,4
	kolmanneksi tärkein	41	19,6	20,0	85,4
	ei	29	13,9	14,1	99,5
	11	1	,5	,5	100,0
	Total	205	98,1	100,0	
Missing	System	4	1,9		
Total		209	100,0		

23. Mielestäni Hämeenlinnan kansallista kaupunkipuistoa pitäisi laajentaa seuraavilla alueilla

Frequencies

Statistics

laajennus Aulangonniemi

N	Valid	208
	Missing	1

laajennus Aulangonniemi

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	67	32,1	32,2	32,2
	ei	141	67,5	67,8	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

laajennus Aulangonniemi

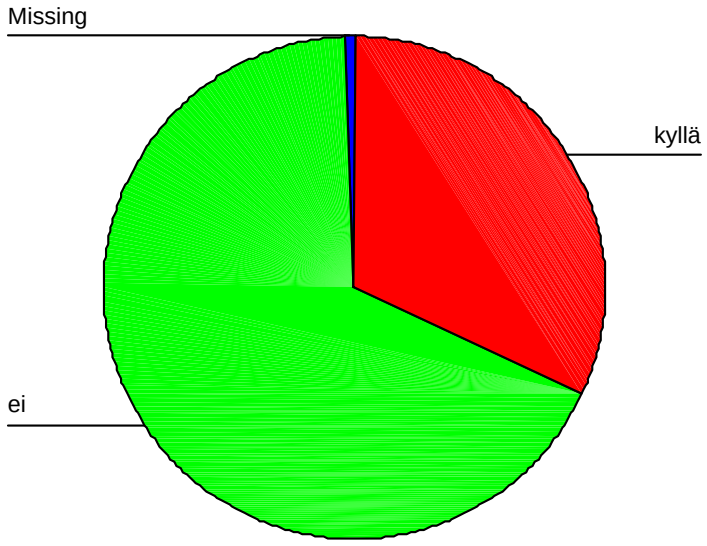

Frequencies

Statistics

leirintäalue, katajisto, Aulankokeskus

N	Valid	208
	Missing	1

leirintäalue, katajisto, Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	55	26,3	26,4	26,4
	ei	153	73,2	73,6	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

leirintäalue, katajisto, Aulankokeskus

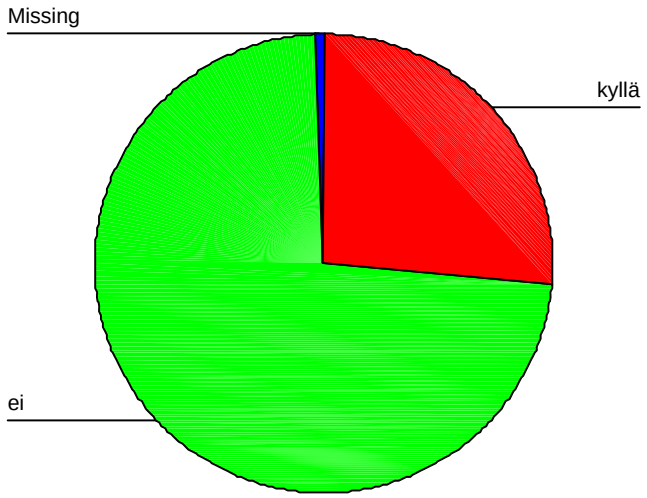

Frequencies

Statistics

Katajisto-Golf

N	Valid	208
	Missing	1

Katajisto-Golf

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	16	7,7	7,7	7,7
	ei	192	91,9	92,3	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

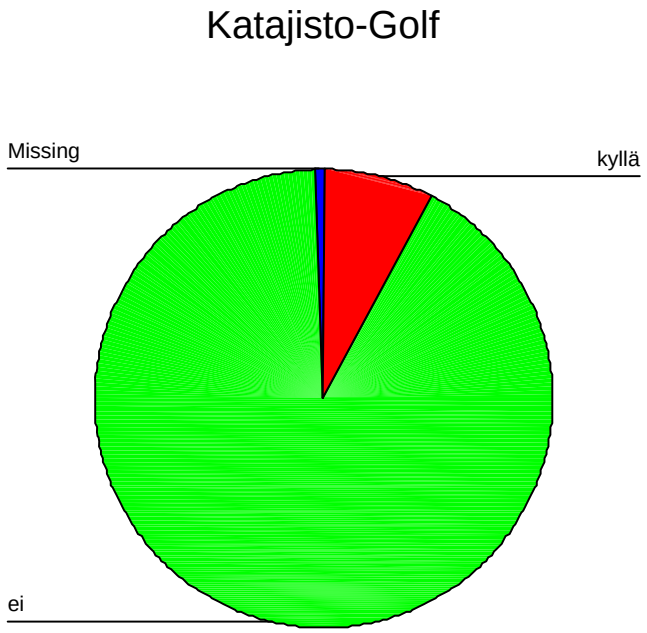

Frequencies

Statistics

Vanajaveden rannat

N	Valid	208
	Missing	1

Vanajaveden rannat

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	73	34,9	35,1	35,1
	ei	135	64,6	64,9	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

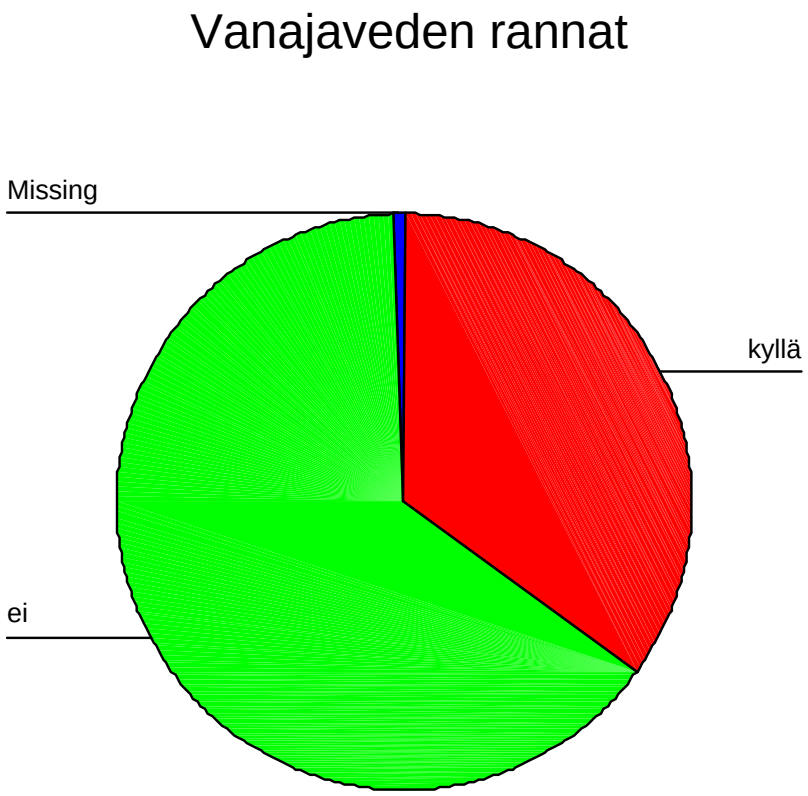

Frequencies

Statistics

Hattelmalan harju

N	Valid	208
	Missing	1

Hattelmalan harju

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	77	36,8	37,0	37,0
	ei	131	62,7	63,0	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

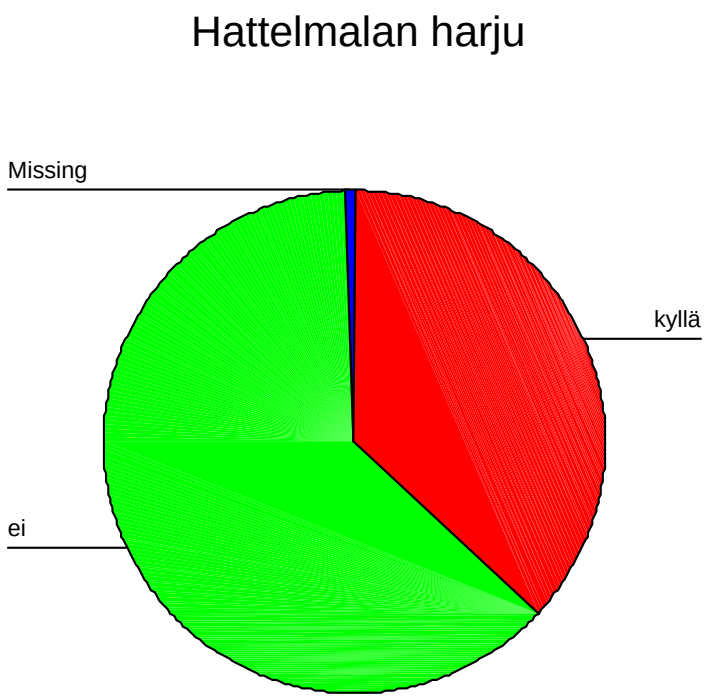

Frequencies

Statistics

Ahveniston harju

N	Valid	208
	Missing	1

Ahveniston harju

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	87	41,6	41,8	41,8
	ei	121	57,9	58,2	100,0
	Total	208	99,5	100,0	
Missing	System	1	,5		
Total		209	100,0		

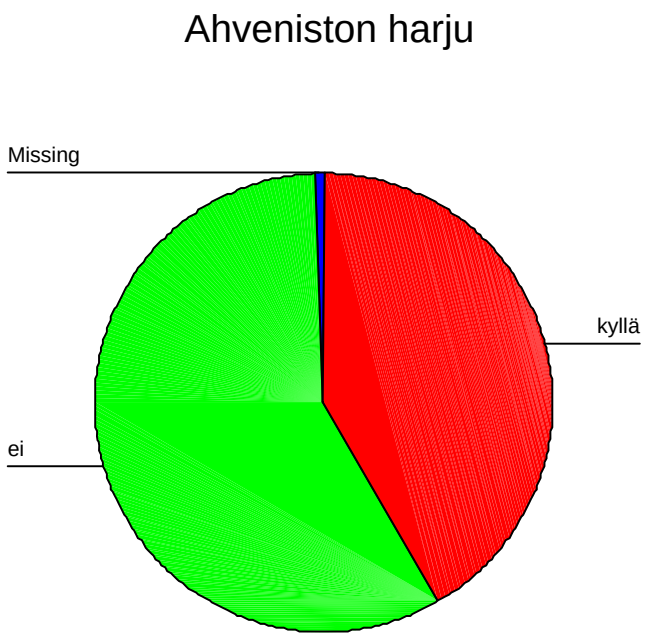

24. Olen tietoinen kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnasta

Frequencies

Statistics

h&ksuunn. laadinta

N	Valid	181
	Missing	28

h&ksuunn. laadinta

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	olen tietoinen	40	19,1	22,1	22,1
	en ole tietoinen	141	67,5	77,9	100,0
	Total	181	86,6	100,0	
Missing	System	28	13,4		
Total		209	100,0		

h&ksuunn. laadinta

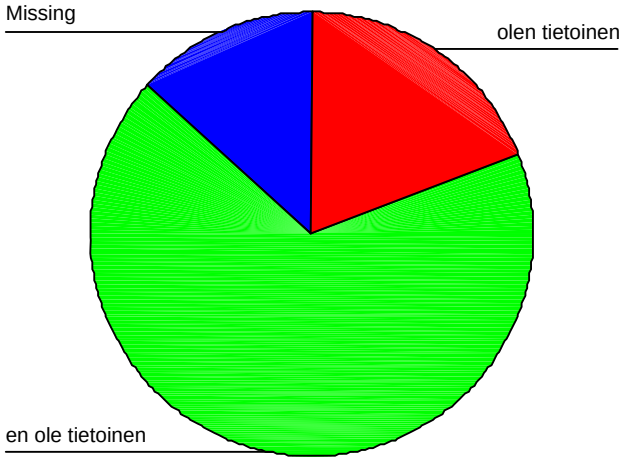

Olen osallistunut hoito- ja käyttösuunnitelman valmisteluun

Frequencies

Statistics

osallist. h&ksuun. laadintaan

N	Valid	163
	Missing	46

osallist. h&ksuun. laadintaan

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	olen osallistunut	3	1,4	1,8	1,8
	en ole osallistunut	160	76,6	98,2	100,0
	Total	163	78,0	100,0	
Missing	System	46	22,0		
Total		209	100,0		

osallist. h&ksuun. laadintaan

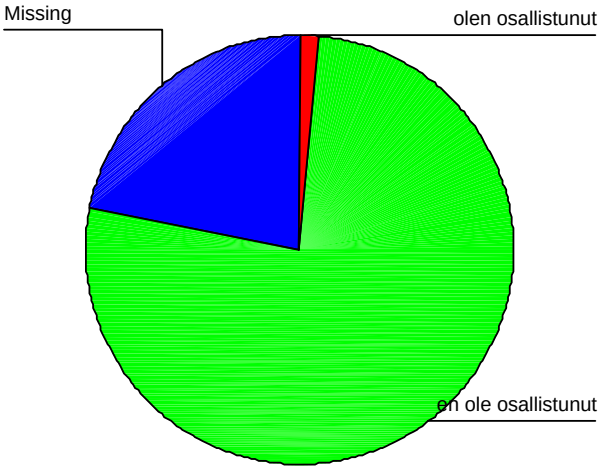

Olen tutustunut asiakirjaan

Frequencies

Statistics

olen tutustunut asiakirjaan

N	Valid	178
	Missing	31

olen tutustunut asiakirjaan

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	olen tutustunut	6	2,9	3,4	3,4
	en ole tutustunut	172	82,3	96,6	100,0
	Total	178	85,2	100,0	
Missing	System	31	14,8		
Total		209	100,0		

olen tutustunut asiakirjaan

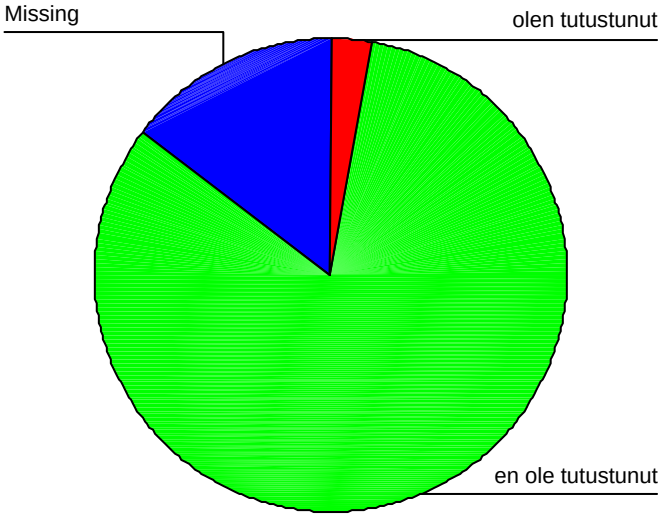

25. Hämeenlinnan kansallista kaupunkipuistoa tulisi tehdä tunnetuksi asukkaille seuraavin toimenpitein

Frequencies

Statistics

opastetauluja puistoalueelle

N	Valid	206
	Missing	3

opastetauluja puistoalueelle

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	102	48,8	49,5	49,5
	ei	104	49,8	50,5	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

opastetauluja puistoalueelle

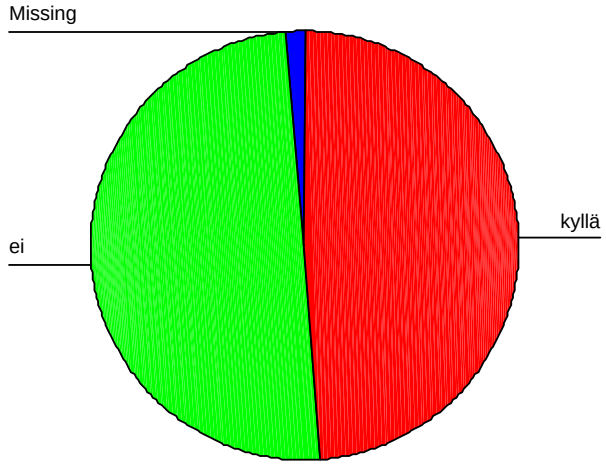

Frequencies

Statistics

tutustumiskierroksia

N	Valid	206
	Missing	3

tutustumiskierroksia

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	73	34,9	35,4	35,4
	ei	133	63,6	64,6	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

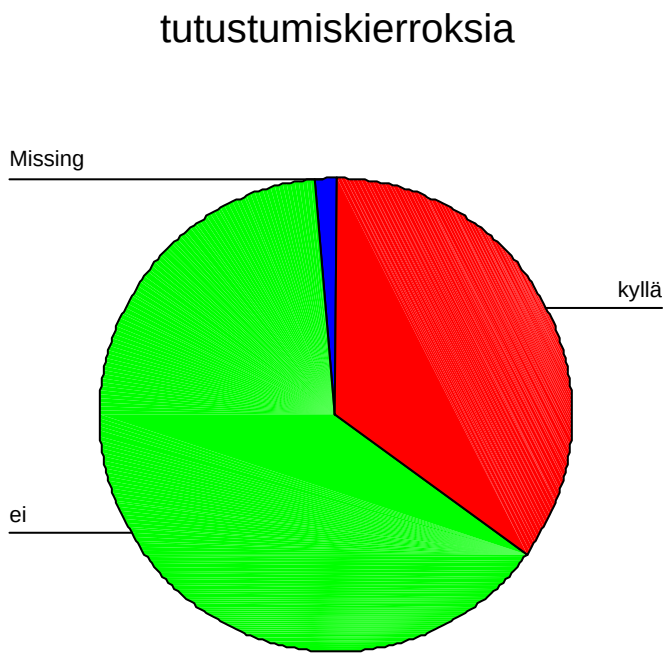

Frequencies

Statistics

esitevihkosia

N	Valid	206
	Missing	3

esitevihkosia

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	108	51,7	52,4	52,4
	ei	98	46,9	47,6	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

esitevihkosia

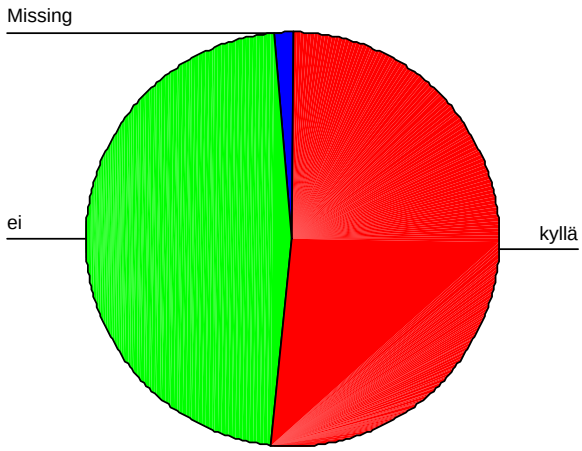

Frequencies

Statistics

teemareittejä

N	Valid	206
	Missing	3

teemareittejä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	71	34,0	34,5	34,5
	ei	135	64,6	65,5	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

teemareittejä

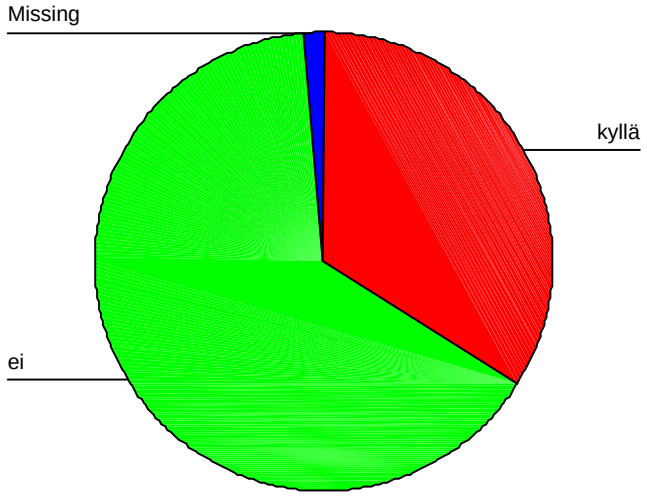

Frequencies

Statistics

tietoa www-sivuille

N	Valid	206
	Missing	3

tietoa www-sivuille

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	75	35,9	36,4	36,4
	ei	131	62,7	63,6	100,0
	Total	206	98,6	100,0	
Missing	System	3	1,4		
Total		209	100,0		

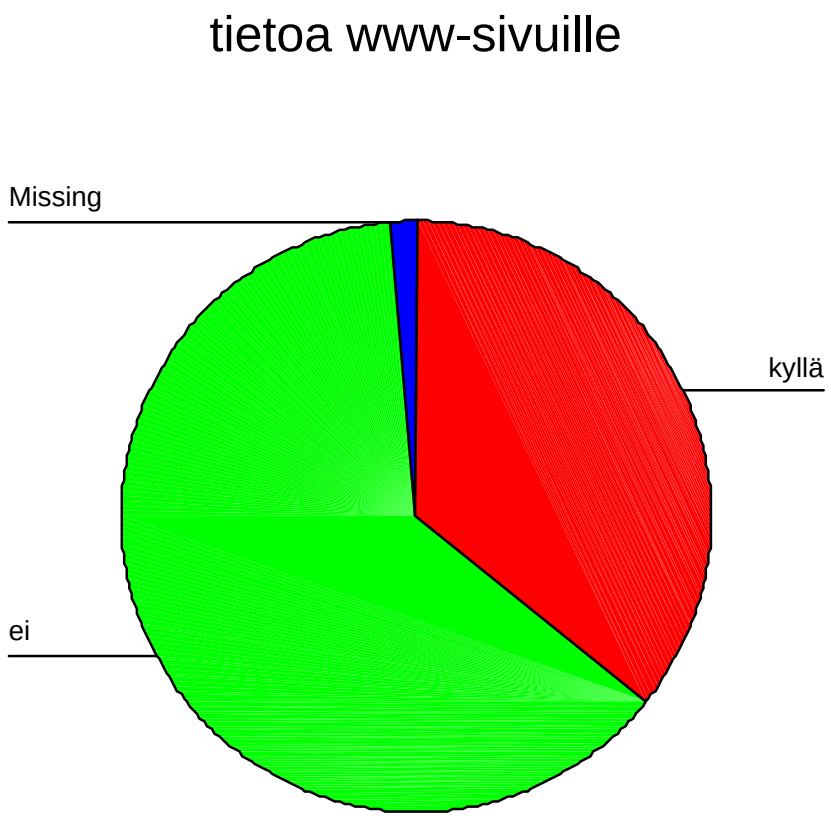

26. Aulankokeskus

- Aulangon luonnonsuojelualueen ja sen kulttuuri- ja luontokohteiden esittely ja opastus

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	138	66,0	66,7	66,7
	ei	69	33,0	33,3	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

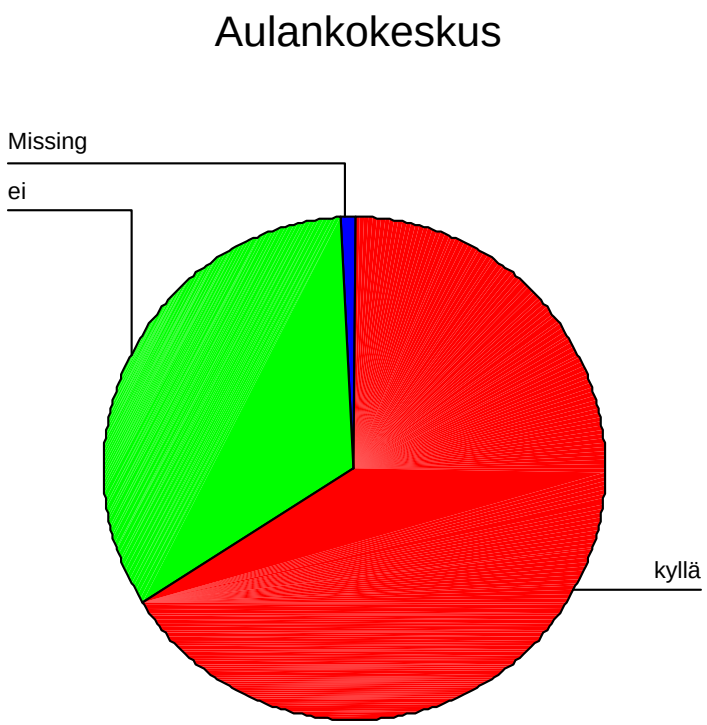

- Yleisen ympäristövalistuksen ja –kasvatuksen välitys

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	53	25,4	25,6	25,6
	ei	154	73,7	74,4	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

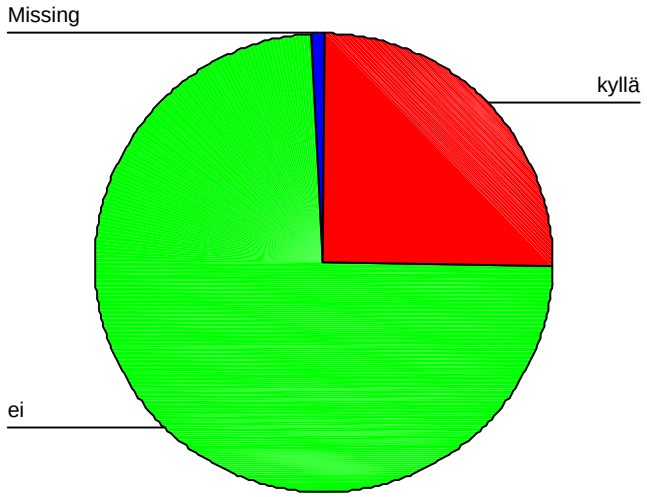

- Hämeenlinnan matkailukohteiden ja virkistyspalvelujen esittely

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	112	53,6	54,1	54,1
	ei	95	45,5	45,9	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

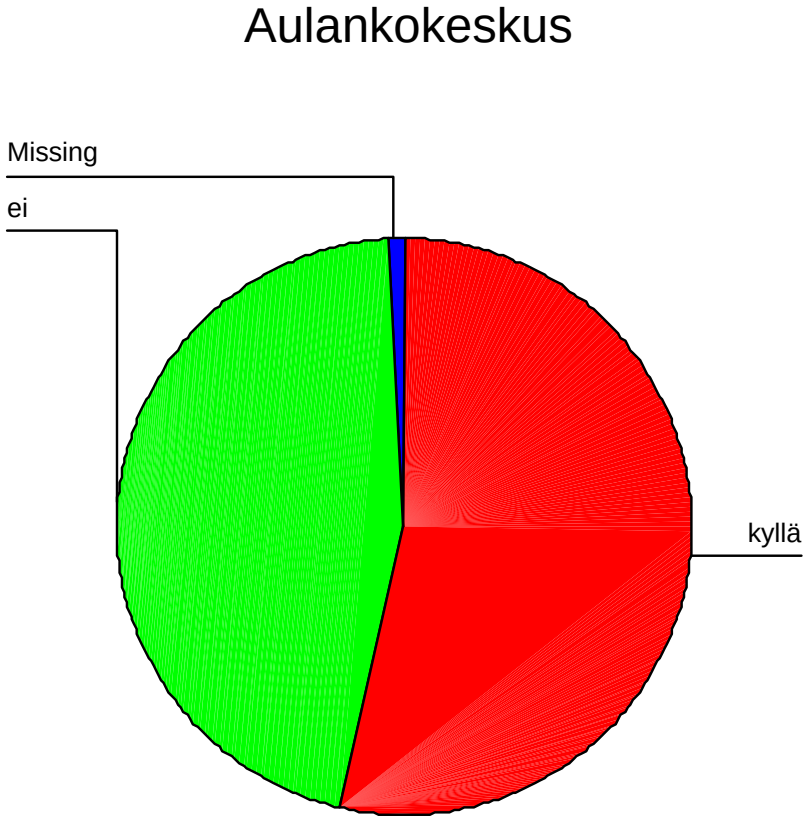

- Mielenkiintoisten paikallisnäyttelyjen tarjonta

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	37	17,7	17,9	17,9
	ei	170	81,3	82,1	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

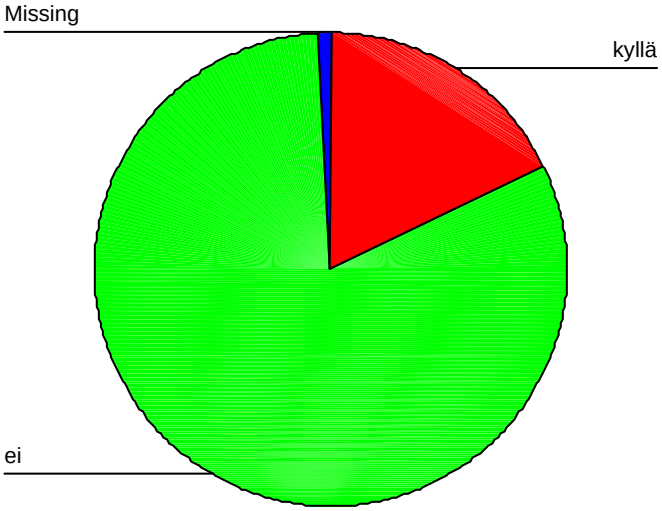

- Retkeilyvarusteiden vuokraus

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	9	4,3	4,3	4,3
	ei	198	94,7	95,7	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

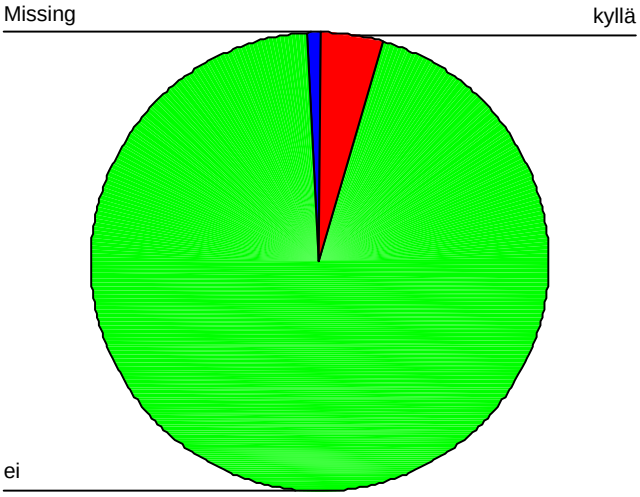

- Hämeenlinnaan liittyvien tuotteiden, matkamuistojen, luontotuotteiden ja käsitöiden myynti

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	45	21,5	21,7	21,7
	ei	162	77,5	78,3	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

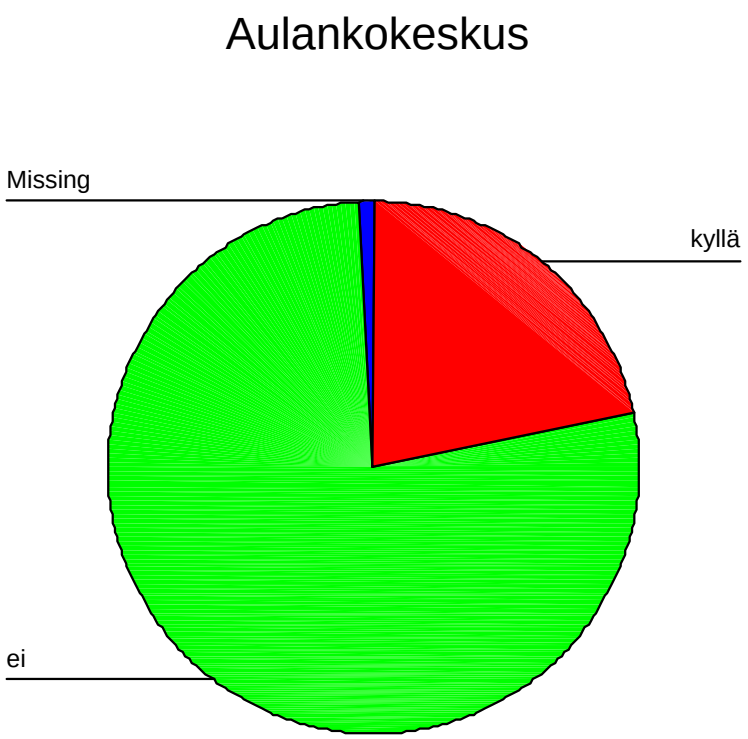

- Hämeenlinnan puistokulttuurin esittely

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	53	25,4	25,6	25,6
	ei	154	73,7	74,4	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

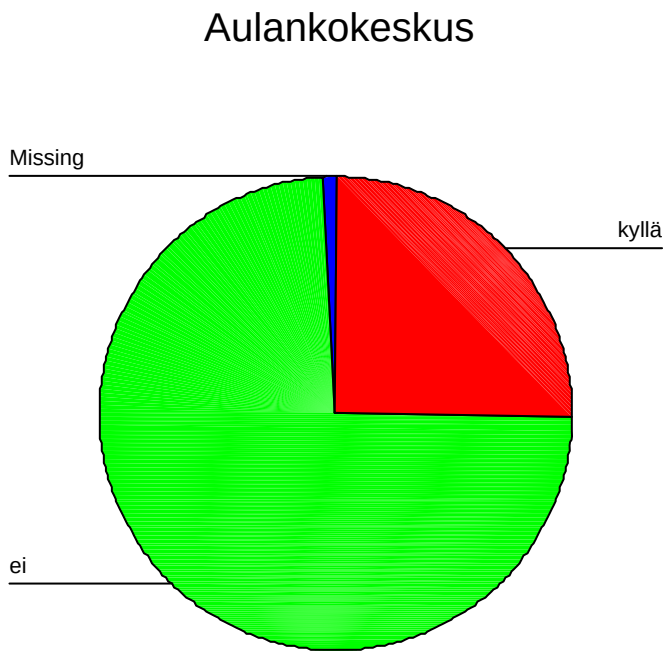

- Luontokoulu Ilveksen luonto- ja leirikoulutoiminnat

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	48	23,0	23,2	23,2
	ei	159	76,1	76,8	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

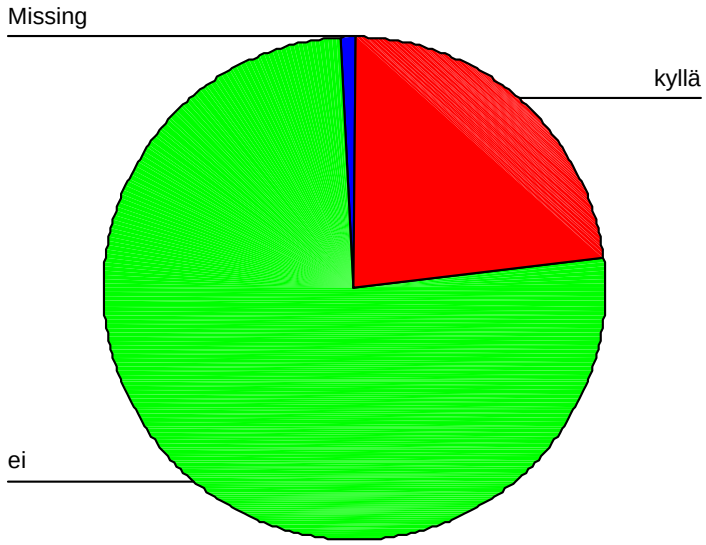

- Maakunnallisten matkailupalvelujen esittely

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	33	15,8	15,9	15,9
	ei	174	83,3	84,1	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

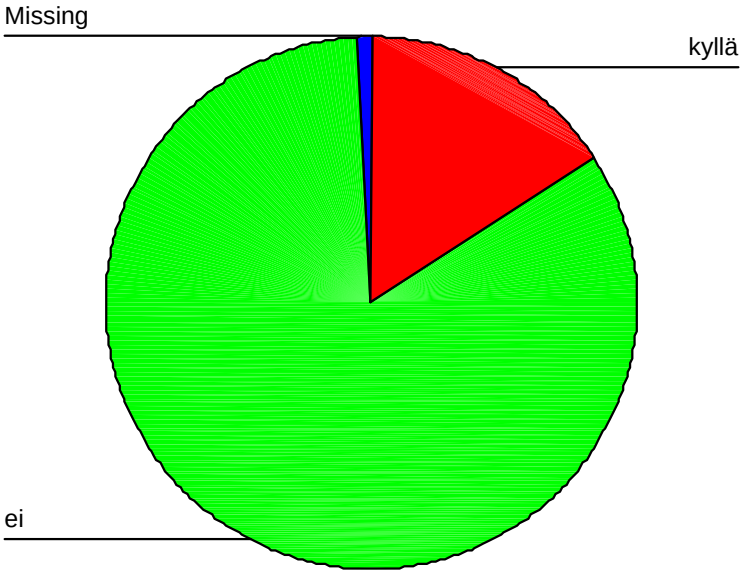

- Kotimaan luontomatkailukohteiden esittely

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	12	5,7	5,8	5,8
	ei	195	93,3	94,2	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

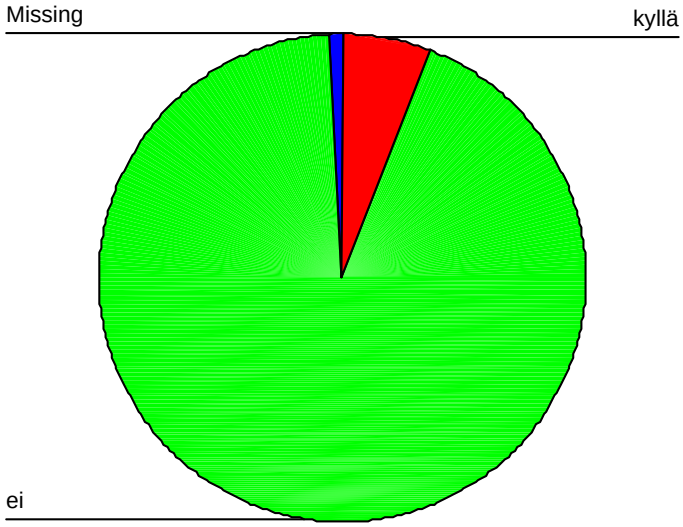

- Opastettujen retkien myynti

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	32	15,3	15,5	15,5
	ei	175	83,7	84,5	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

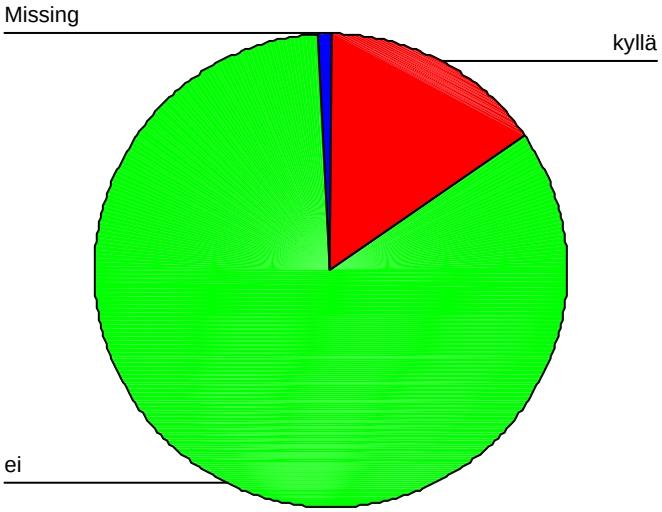

- Elämysretkipalvelujen tarjonta

Frequencies

Statistics

Aulankokeskus

N	Valid	207
	Missing	2

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	38	18,2	18,4	18,4
	ei	169	80,9	81,6	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

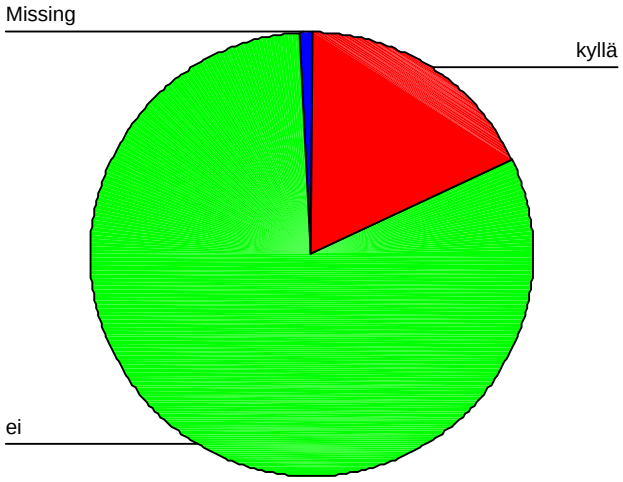

Graph

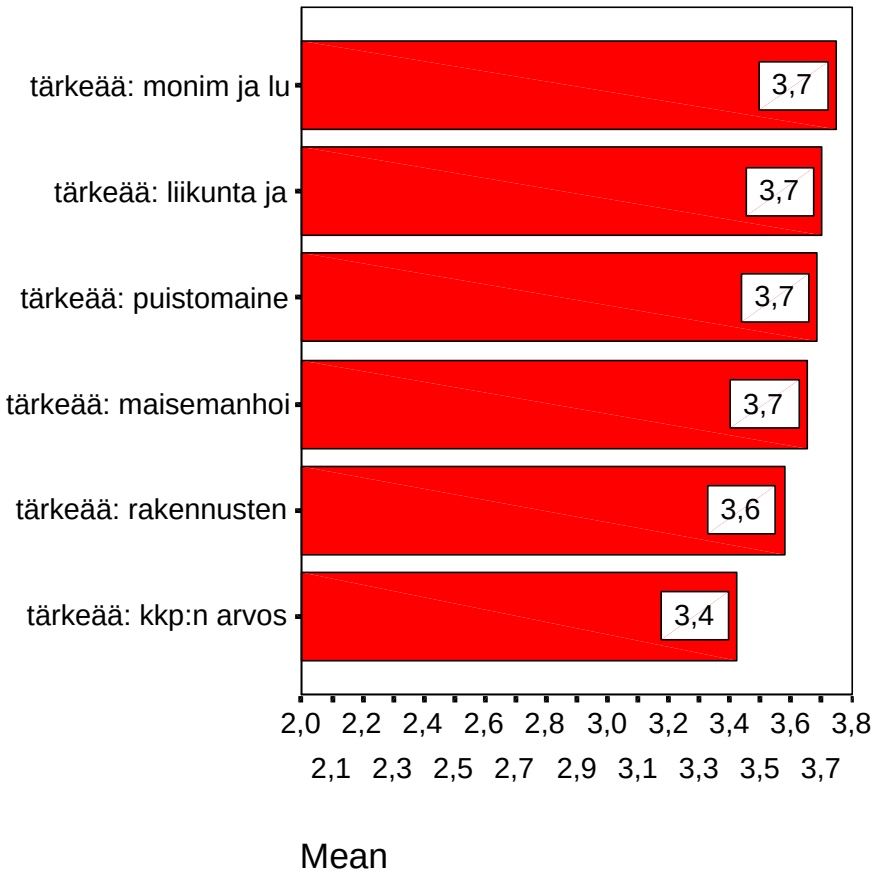
tärkeää: monim ja lu
tärkeää: liikunta ja
tärkeää: puistomaine
tärkeää: maisemanhoi
tärkeää: rakennusten
tärkeää: kkp:n arvos
3,7
3,7
3,7
3,7
3,6
3,4
2,0 2,2 2,4 2,6 2,8 3,0 3,2 3,4 3,6 3,8
2,1 2,3 2,5 2,7 2,9 3,1 3,3 3,5 3,7
Mean

Graph

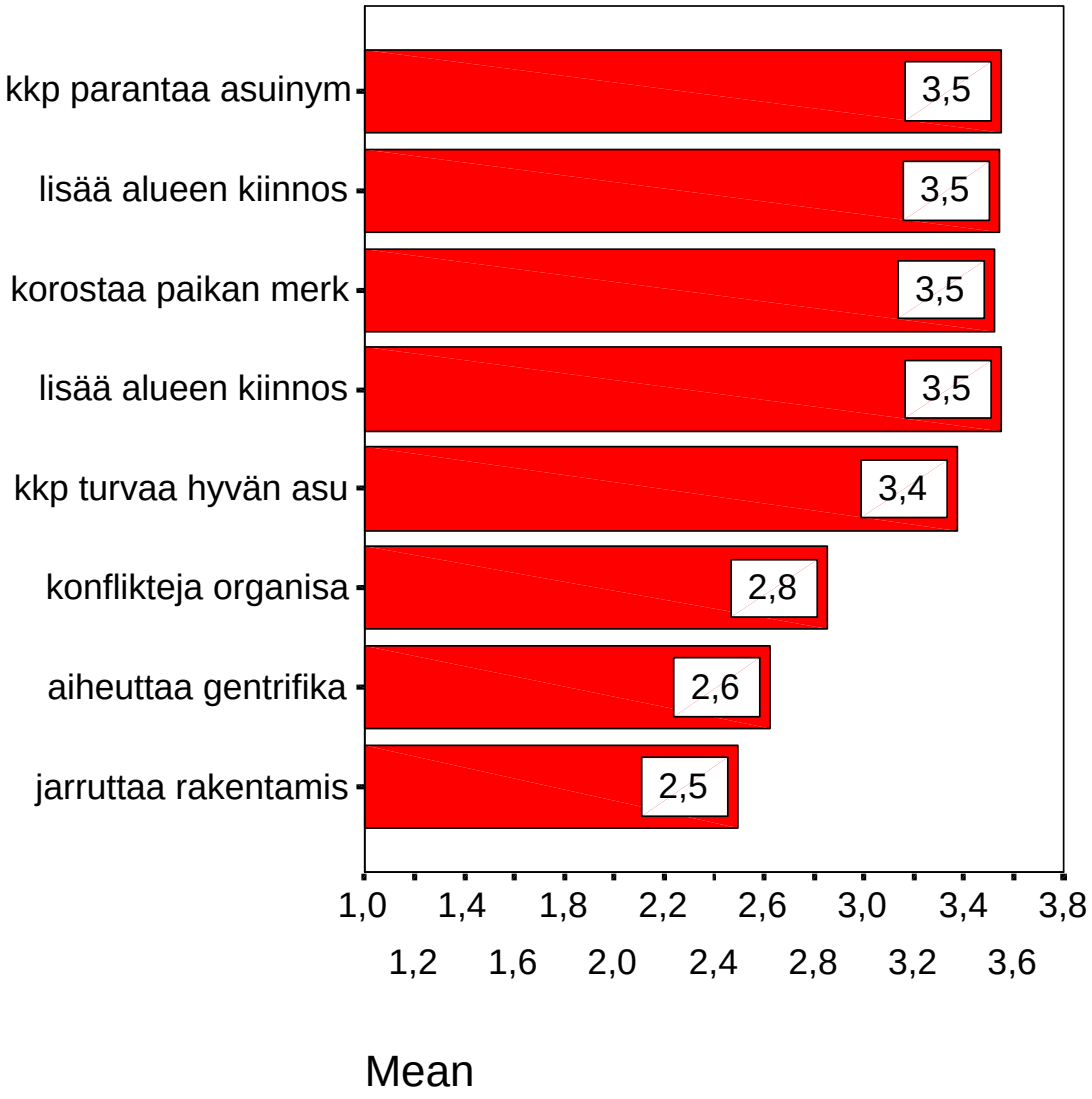
kkp parantaa asuinym
lisää alueen kiinnos
korostaa paikan merk
lisää alueen kiinnos
kkp turvaa hyvän asu
konflikteja organisa
aiheuttaa gentrifika
jarruttaa rakentamis
3,5
3,5
3,5
3,5
3,4
2,8
2,6
2,5
1,0
1,2
1,4
1,6
1,8
2,0
2,2
2,4
2,6
2,8
3,0
3,2
3,4
3,6
3,8
Mean

26.

Multiple Response

–

Group $AUKESKU

Category label	Code	Count	Pct of Responses	Pct of Cases
kyllä	1	610	24,6	294,7
ei	2	1874	75,4	905,3
		---	---	---
	Total responses	2484	100,0	1200,0

2 missing cases; 207 valid cases

Frequency Table

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	38	18,2	18,4	18,4
	ei	169	80,9	81,6	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	32	15,3	15,5	15,5
	ei	175	83,7	84,5	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	12	5,7	5,8	5,8
	ei	195	93,3	94,2	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	33	15,8	15,9	15,9
	ei	174	83,3	84,1	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	48	23,0	23,2	23,2
	ei	159	76,1	76,8	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	53	25,4	25,6	25,6
	ei	154	73,7	74,4	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	45	21,5	21,7	21,7
	ei	162	77,5	78,3	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	9	4,3	4,3	4,3
	ei	198	94,7	95,7	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	37	17,7	17,9	17,9
	ei	170	81,3	82,1	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	112	53,6	54,1	54,1
	ei	95	45,5	45,9	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	53	25,4	25,6	25,6
	ei	154	73,7	74,4	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

Aulankokeskus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	138	66,0	66,7	66,7
	ei	69	33,0	33,3	100,0
	Total	207	99,0	100,0	
Missing	System	2	1,0		
Total		209	100,0		

22.

Bar Chart

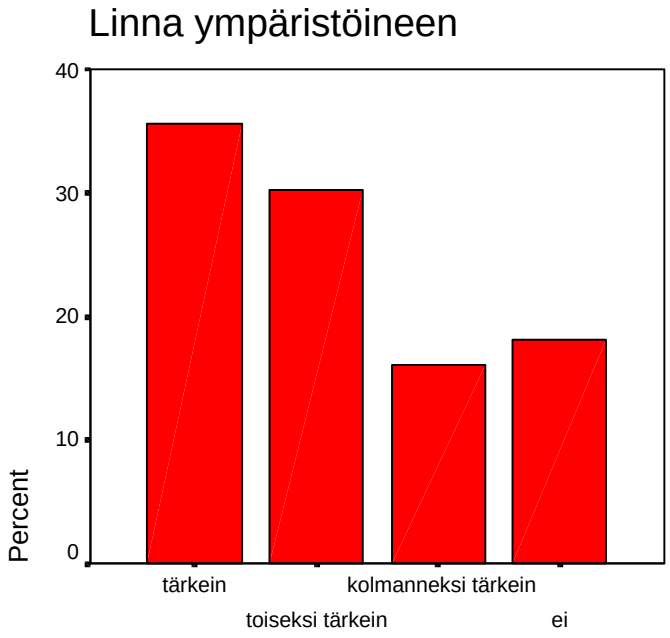

Linna ympäristöineen

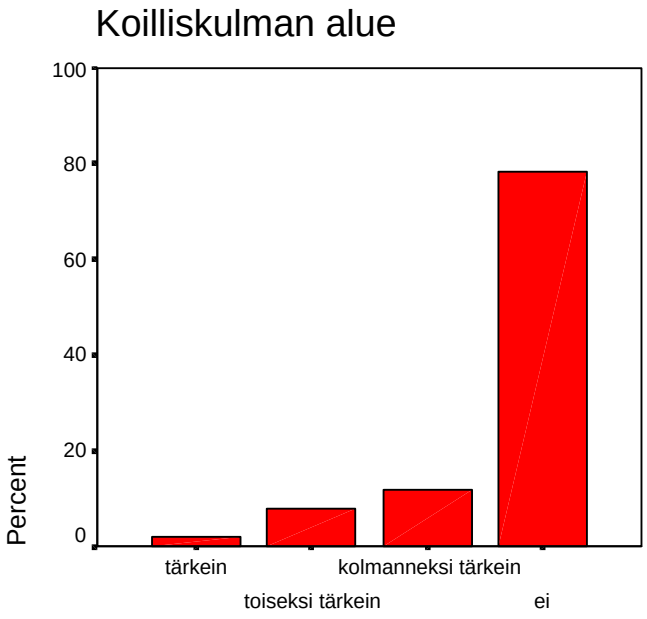

Koilliskulman alue

Verkatehdas

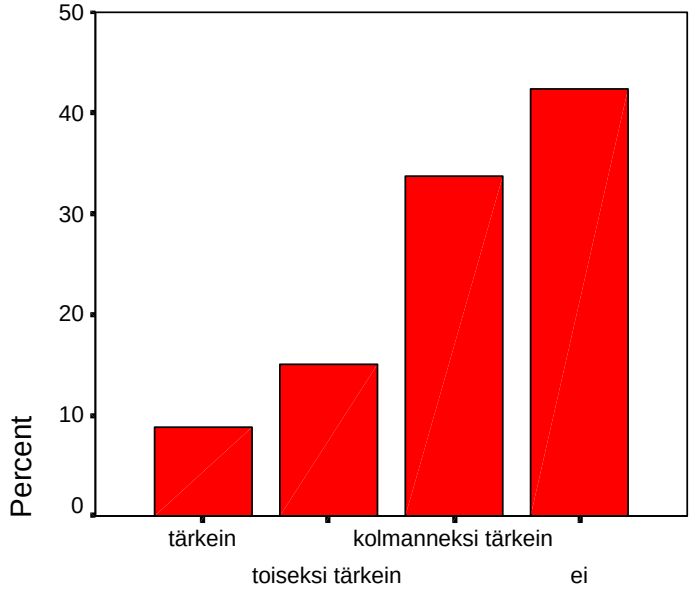

Verkatehdas

Asemanseutu

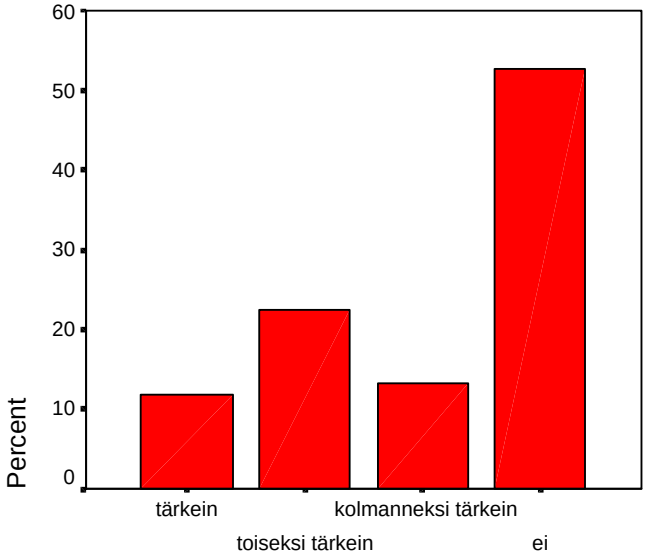

Asemanseutu

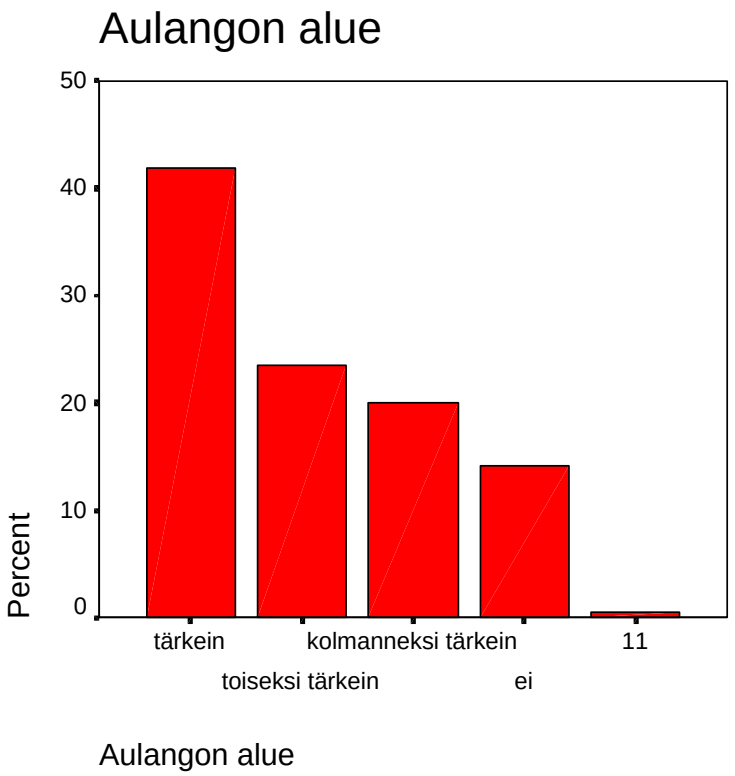

23. Yhdistetyt vastaukset

Multiple Response

–

```
Group $LAAJENN
     (Value tabulated = 1)

                                                          Pct of  Pct of
Dichotomy label                          Name       Count  Responses  Cases

Ahveniston harju                         K23F          87     23,2     43,3
Hattelmalan harju                        K23E          77     20,5     38,3
Vanajaveden rannat                       K23D          73     19,5     36,3
Katajisto-Golf                           K23C          16      4,3      8,0
leirintäalue, katajisto, Aulankokeskus   K23B          55     14,7     27,4
laajennus Aulangonniemi                  K23A          67     17,9     33,3
                                                    -------    -----    -----
                                Total responses       375    100,0    186,6

8 missing cases;  201 valid cases
```

25. Yhdistetyt vastaukset

Multiple Response

_

Group $TIEDOTU
(Value tabulated = 1)

Dichotomy label	Name	Count	Pct of Responses	Pct of Cases
opastetauluja puistoalueelle	K25A	102	23,8	51,3
tutustumiskierroksia	K25B	73	17,0	36,7
esitevihkosia	K25C	108	25,2	54,3
teemareittejä	K25D	71	16,6	35,7
tietoa www-sivuille	K25E	75	17,5	37,7
	Total responses	429	100,0	215,6

10 missing cases; 199 valid cases

26. Yhdistetyt vastaukset

Multiple Response

_
Group $AKESKUS
(Value tabulated = 1)

Dichotomy label	Name	Count	Pct of Responses	Pct of Cases
Aulankokeskus	K26L	38	6,2	18,9
Aulankokeskus	K26K	32	5,2	15,9
Aulankokeskus	K26J	12	2,0	6,0
Aulankokeskus	K26I	33	5,4	16,4
Aulankokeskus	K26H	48	7,9	23,9
Aulankokeskus	K26G	53	8,7	26,4
Aulankokeskus	K26F	45	7,4	22,4
Aulankokeskus	K26E	9	1,5	4,5
Aulankokeskus	K26D	37	6,1	18,4
Aulankokeskus	K26C	112	18,4	55,7
Aulankokeskus	K26B	53	8,7	26,4
Aulankokeskus	K26A	138	22,6	68,7
	Total responses	610	100,0	303,5

8 missing cases; 201 valid cases

22. Yhdistetyt vastaukset

Multiple Response

Group $TÄRK
(Value tabulated = 1)

Dichotomy label	Name	Count	Pct of Responses	Pct of Cases
Asemanseutu + radan varsialueet (a)	K22D1	23	1,5	11,1
Asemanseutu + radan varsialueet (b)	K22D2	23	1,5	11,1
Asemanseutu + radan varsialueet (c)	K22D3	25	1,6	12,0
Asemanseutu + radan varsialueet (d)	K22D4	68	4,3	32,7
Aulangon alue (a)	K22E1	186	11,7	89,4
Aulangon alue (b)	K22E2	158	10,0	76,0
Aulangon alue (c)	K22E3	163	10,3	78,4
Aulangon alue (d)	K22E4	168	10,6	80,8
Verkatehdas + keskustan rannat (a)	K22C1	23	1,5	11,1
Verkatehdas + keskustan rannat (b)	K22C2	38	2,4	18,3
Verkatehdas + keskustan rannat (c)	K22C3	43	2,7	20,7
Verkatehdas + keskustan rannat (d)	K22C4	49	3,1	23,6
Koilliskulman alue (a)	K22B1	8	,5	3,8
Koilliskulman alue (b)	K22B2	7	,4	3,4
Koilliskulman alue (c)	K22B3	36	2,3	17,3
Koilliskulman alue (d)	K22B4	11	,7	5,3
Linna ympäristöineen (a)	K22A1	157	9,9	75,5
Linna ympäristöineen (b)	K22A2	178	11,2	85,6
Linna ympäristöineen (c)	K22A3	121	7,6	58,2
Linna ympäristöineen (d)	K22A4	99	6,3	47,6
	Total responses	1584	100,0	761,5

1 missing cases; 208 valid cases

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
seurannut valmistelua * ikä	199	95,2%	10	4,8%	209	100,0%

seurannut valmistelua * ikä Crosstabulation

Count

		ikä				Total
		alle 18 v.	18 - 40 v.	41 - 60 v.	yli 60 v.	
seurannut valmistelua	täysin eri mieltä	6	15	11	6	38
	jokseenkin eri mieltä	1	11	13	9	34
	jokseenkin samaa mieltä	1	19	30	27	77
	täysin samaa mieltä		2	11	10	23
	en osaa sanoa	2	7	7	11	27
Total		10	54	72	63	199

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
mahdollisuus osallistua * ikä	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%

mahdollisuus osallistua * ikä Crosstabulation

			ikä				Total
			alle 18 v.	18 - 40 v.	41 - 60 v.	yli 60 v.	
mahdollisuus osallistua	täysin eri mieltä	Count		2	3	5	10
		% within mahdollisuus osallistua		20,0%	30,0%	50,0%	100,0%
	jokseenkin eri mieltä	Count	4	9	16	12	41
		% within mahdollisuus osallistua	9,8%	22,0%	39,0%	29,3%	100,0%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	1	9	32	27	69
		% within mahdollisuus osallistua	1,4%	13,0%	46,4%	39,1%	100,0%
	täysin saa mieltä	Count	2	6	2	13	23
		% within mahdollisuus osallistua	8,7%	26,1%	8,7%	56,5%	100,0%
	en osaa sanoa	Count	3	29	19	9	60
		% within mahdollisuus osallistua	5,0%	48,3%	31,7%	15,0%	100,0%
Total		Count	10	55	72	66	203
		% within mahdollisuus osallistua	4,9%	27,1%	35,5%	32,5%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
mahdollisuus osallistua * ikä	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
seurannut valmistelua * ikä	199	95,2%	10	4,8%	209	100,0%

mahdollisuus osallistua * ikä Crosstabulation

			ikä				Total
			alle 18 v.	18 - 40 v.	41 - 60 v.	yli 60 v.	
mahdollisuus osallistua	täysin eri mieltä	Count		2	3	5	10
		% within mahdollisuus osallistua		20,0%	30,0%	50,0%	100,0%
	jokseenkin eri mieltä	Count	4	9	16	12	41
		% within mahdollisuus osallistua	9,8%	22,0%	39,0%	29,3%	100,0%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	1	9	32	27	69
		% within mahdollisuus osallistua	1,4%	13,0%	46,4%	39,1%	100,0%
	täysin saa mieltä	Count	2	6	2	13	23
		% within mahdollisuus osallistua	8,7%	26,1%	8,7%	56,5%	100,0%
	en osaa sanoa	Count	3	29	19	9	60
		% within mahdollisuus osallistua	5,0%	48,3%	31,7%	15,0%	100,0%
Total		Count	10	55	72	66	203
		% within mahdollisuus osallistua	4,9%	27,1%	35,5%	32,5%	100,0%

seurannut valmistelua * ikä Crosstabulation

			ikä				Total
			alle 18 v.	18 - 40 v.	41 - 60 v.	yli 60 v.	
seurannut valmistelua	täysin eri mieltä	Count	6	15	11	6	38
		% within seurannut valmistelua	15,8%	39,5%	28,9%	15,8%	100,0%
	jokseenkin eri mieltä	Count	1	11	13	9	34
		% within seurannut valmistelua	2,9%	32,4%	38,2%	26,5%	100,0%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	1	19	30	27	77
		% within seurannut valmistelua	1,3%	24,7%	39,0%	35,1%	100,0%
	täysin samaa mieltä	Count		2	11	10	23
		% within seurannut valmistelua		8,7%	47,8%	43,5%	100,0%
	en osaa sanoa	Count	2	7	7	11	27
		% within seurannut valmistelua	7,4%	25,9%	25,9%	40,7%	100,0%
Total		Count	10	54	72	63	199
		% within seurannut valmistelua	5,0%	27,1%	36,2%	31,7%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
ikä * tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
ikä * tärkeää: rakennusten suojelu	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
ikä * tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd.	205	98,1%	4	1,9%	209	100,0%

ikä * tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet Crosstabulation

			tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count			4	5	1	10
		% within ikä			40,0%	50,0%	10,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count			16	37	2	55
		% within ikä			29,1%	67,3%	3,6%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	1	1	18	51		71
		% within ikä	1,4%	1,4%	25,4%	71,8%		100,0%
	yli 60 v.	Count		2	11	53	2	68
		% within ikä		2,9%	16,2%	77,9%	2,9%	100,0%
Total		Count	1	3	49	146	5	204
		% within ikä	,5%	1,5%	24,0%	71,6%	2,5%	100,0%

ikä * tärkeää: rakennusten suojelu Crosstabulation

			tärkeää: rakennusten suojelu					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		1	4	3	2	10
		% within ikä		10,0%	40,0%	30,0%	20,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count			19	35	1	55
		% within ikä			34,5%	63,6%	1,8%	100,0%
	41 - 60 v.	Count		3	20	49		72
		% within ikä		4,2%	27,8%	68,1%		100,0%
	yli 60 v.	Count	3	2	25	36	1	67
		% within ikä	4,5%	3,0%	37,3%	53,7%	1,5%	100,0%
Total		Count	3	6	68	123	4	204
		% within ikä	1,5%	2,9%	33,3%	60,3%	2,0%	100,0%

ikä * tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd. Crosstabulation

			tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd.					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count	1	1	3	2	3	10
		% within ikä	10,0%	10,0%	30,0%	20,0%	30,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		2	17	35	1	55
		% within ikä		3,6%	30,9%	63,6%	1,8%	100,0%
	41 - 60 v.	Count			18	52	1	71
		% within ikä			25,4%	73,2%	1,4%	100,0%
	yli 60 v.	Count		3	17	46	3	69
		% within ikä		4,3%	24,6%	66,7%	4,3%	100,0%
Total		Count	1	6	55	135	8	205
		% within ikä	,5%	2,9%	26,8%	65,9%	3,9%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
ikä * tärkeää: kkp:n arvostus	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
ikä * tärkeää: puistomainen ilme	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
ikä * tärkeää: maisemanhoito	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%

ikä * tärkeää: kkp:n arvostus Crosstabulation

			tärkeää: kkp:n arvostus					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
ikä	alle 18 v.	Count		3	1	3	3	10
		% within ikä		30,0%	10,0%	30,0%	30,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	2	8	28	16	1	55
		% within ikä	3,6%	14,5%	50,9%	29,1%	1,8%	100,0%
	41 - 60 v.	Count		6	34	30	2	72
		% within ikä		8,3%	47,2%	41,7%	2,8%	100,0%
	yli 60 v.	Count		6	14	42	4	66
		% within ikä		9,1%	21,2%	63,6%	6,1%	100,0%
Total		Count	2	23	77	91	10	203
		% within ikä	1,0%	11,3%	37,9%	44,8%	4,9%	100,0%

ikä * tärkeää: puistomainen ilme Crosstabulation

			tärkeää: puistomainen ilme					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
ikä	alle 18 v.	Count	1	1	2	5	1	10
		% within ikä	10,0%	10,0%	20,0%	50,0%	10,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	1	1	20	33		55
		% within ikä	1,8%	1,8%	36,4%	60,0%		100,0%
	41 - 60 v.	Count			19	53		72
		% within ikä			26,4%	73,6%		100,0%
	yli 60 v.	Count	2		10	53	1	66
		% within ikä	3,0%		15,2%	80,3%	1,5%	100,0%
Total		Count	4	2	51	144	2	203
		% within ikä	2,0%	1,0%	25,1%	70,9%	1,0%	100,0%

ikä * tärkeää: maisemanhoito Crosstabulation

			tärkeää: maisemanhoito					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		3	3	3	1	10
		% within ikä		30,0%	30,0%	30,0%	10,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		3	18	32	1	54
		% within ikä		5,6%	33,3%	59,3%	1,9%	100,0%
	41 - 60 v.	Count		3	17	51		71
		% within ikä		4,2%	23,9%	71,8%		100,0%
	yli 60 v.	Count	1		18	41	6	66
		% within ikä	1,5%		27,3%	62,1%	9,1%	100,0%
Total		Count	1	9	56	127	8	201
		% within ikä	,5%	4,5%	27,9%	63,2%	4,0%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
sukupuoli * tärkeää: kkp:n arvostus	202	96,7%	7	3,3%	209	100,0%
sukupuoli * tärkeää: puistomainen ilme	202	96,7%	7	3,3%	209	100,0%
sukupuoli * tärkeää: maisemanhoito	200	95,7%	9	4,3%	209	100,0%
sukupuoli * tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
sukupuoli * tärkeää: rakennusten suojelu	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
sukupuoli * tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd.	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%

sukupuoli * tärkeää: kkp:n arvostus Crosstabulation

			tärkeää: kkp:n arvostus					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
sukupuoli	mies	Count	2	7	28	31	4	72
		% within sukupuoli	2,8%	9,7%	38,9%	43,1%	5,6%	100,0%
	nainen	Count		16	48	60	6	130
		% within sukupuoli		12,3%	36,9%	46,2%	4,6%	100,0%
Total		Count	2	23	76	91	10	202
		% within sukupuoli	1,0%	11,4%	37,6%	45,0%	5,0%	100,0%

sukupuoli * tärkeää: puistomainen ilme Crosstabulation

			tärkeää: puistomainen ilme					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
sukupuoli	mies	Count	3	1	17	51		72
		% within sukupuoli	4,2%	1,4%	23,6%	70,8%		100,0%
	nainen	Count	1	1	34	92	2	130
		% within sukupuoli	,8%	,8%	26,2%	70,8%	1,5%	100,0%
Total		Count	4	2	51	143	2	202
		% within sukupuoli	2,0%	1,0%	25,2%	70,8%	1,0%	100,0%

sukupuoli * tärkeää: maisemanhoito Crosstabulation

			tärkeää: maisemanhoito					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
sukupuoli	mies	Count	1	4	22	43	2	72
		% within sukupuoli	1,4%	5,6%	30,6%	59,7%	2,8%	100,0%
	nainen	Count		5	34	83	6	128
		% within sukupuoli		3,9%	26,6%	64,8%	4,7%	100,0%
Total		Count	1	9	56	126	8	200
		% within sukupuoli	,5%	4,5%	28,0%	63,0%	4,0%	100,0%

sukupuoli * tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet Crosstabulation

			tärkeää: monim ja luonnonsuojelualueet					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
sukupuoli	mies	Count		1	18	50	3	72
		% within sukupuoli		1,4%	25,0%	69,4%	4,2%	100,0%
	nainen	Count	1	2	32	94	2	131
		% within sukupuoli	,8%	1,5%	24,4%	71,8%	1,5%	100,0%
Total		Count	1	3	50	144	5	203
		% within sukupuoli	,5%	1,5%	24,6%	70,9%	2,5%	100,0%

sukupuoli * tärkeää: rakennusten suojelu Crosstabulation

			tärkeää: rakennusten suojelu					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
sukupuoli	mies	Count	2	3	21	43	3	72
		% within sukupuoli	2,8%	4,2%	29,2%	59,7%	4,2%	100,0%
	nainen	Count	1	3	46	80	1	131
		% within sukupuoli	,8%	2,3%	35,1%	61,1%	,8%	100,0%
Total		Count	3	6	67	123	4	203
		% within sukupuoli	1,5%	3,0%	33,0%	60,6%	2,0%	100,0%

sukupuoli * tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd. Crosstabulation

			tärkeää: liikunta ja ulkoilumahd.					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
sukupuoli	mies	Count		1	24	43	3	71
		% within sukupuoli		1,4%	33,8%	60,6%	4,2%	100,0%
	nainen	Count	1	5	31	91	5	133
		% within sukupuoli	,8%	3,8%	23,3%	68,4%	3,8%	100,0%
Total		Count	1	6	55	134	8	204
		% within sukupuoli	,5%	2,9%	27,0%	65,7%	3,9%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
sukupuoli * merkitys HML imagoon	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%

sukupuoli * merkitys HML imagoon Crosstabulation

			merkitys HML imagoon					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
sukupuoli	mies	Count	1	2	19	50		72
		% within sukupuoli	1,4%	2,8%	26,4%	69,4%		100,0%
	nainen	Count	1	8	32	88	3	132
		% within sukupuoli	,8%	6,1%	24,2%	66,7%	2,3%	100,0%
Total		Count	2	10	51	138	3	204
		% within sukupuoli	1,0%	4,9%	25,0%	67,6%	1,5%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
ikä * merkitys HML imagoon	205	98,1%	4	1,9%	209	100,0%

ikä * merkitys HML imagoon Crosstabulation

			merkitys HML imagoon					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		1	3	4	2	10
		% within ikä		10,0%	30,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		1	22	31	1	55
		% within ikä		1,8%	40,0%	56,4%	1,8%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	1	5	21	45		72
		% within ikä	1,4%	6,9%	29,2%	62,5%		100,0%
	yli 60 v.	Count	1	3	5	59		68
		% within ikä	1,5%	4,4%	7,4%	86,8%		100,0%
Total		Count	2	10	51	139	3	205
		% within ikä	1,0%	4,9%	24,9%	67,8%	1,5%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
ikä * merkitys HML imagoon	205	98,1%	4	1,9%	209	100,0%
ikä * kkp turvaa hyvän asuinympäristön	205	98,1%	4	1,9%	209	100,0%
ikä * lisää alueen kiinnostavuutta matkail.	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
ikä * lisää alueen kiinnostav. uusille asukk.	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
ikä * lisää kiinnost. historia&luonto&puistot	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
ikä * kokoaa alueet yhteen	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
ikä * korostaa paikan merkitystä	202	96,7%	7	3,3%	209	100,0%
ikä * k-johdon edistykse.&innovatiivisuus	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
ikä * jarruttaa rakentamista	202	96,7%	7	3,3%	209	100,0%
ikä * konflikteja organisaatioiden välille	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
ikä * aiheuttaa gentrifikaatiota	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%

ikä * merkitys HML imagoon Crosstabulation

			merkitys HML imagoon					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		1	3	4	2	10
		% within ikä		10,0%	30,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		1	22	31	1	55
		% within ikä		1,8%	40,0%	56,4%	1,8%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	1	5	21	45		72
		% within ikä	1,4%	6,9%	29,2%	62,5%		100,0%
	yli 60 v.	Count	1	3	5	59		68
		% within ikä	1,5%	4,4%	7,4%	86,8%		100,0%
Total		Count	2	10	51	139	3	205
		% within ikä	1,0%	4,9%	24,9%	67,8%	1,5%	100,0%

ikä * kkp turvaa hyvän asuinympäristön Crosstabulation

			kkp turvaa hyvän asuinympäristön					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		2	3	4	1	10
		% within ikä		20,0%	30,0%	40,0%	10,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		4	30	18	3	55
		% within ikä		7,3%	54,5%	32,7%	5,5%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	1	6	30	30	5	72
		% within ikä	1,4%	8,3%	41,7%	41,7%	6,9%	100,0%
	yli 60 v.	Count	3	4	29	31	1	68
		% within ikä	4,4%	5,9%	42,6%	45,6%	1,5%	100,0%
Total		Count	4	16	92	83	10	205
		% within ikä	2,0%	7,8%	44,9%	40,5%	4,9%	100,0%

ikä * lisää alueen kiinnostavuutta matkail. Crosstabulation

			lisää alueen kiinnostavuutta matkail.					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		1	4	5		10
		% within ikä		10,0%	40,0%	50,0%		100,0%
	18 - 40 v.	Count		3	21	29	1	54
		% within ikä		5,6%	38,9%	53,7%	1,9%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	2	4	23	38	5	72
		% within ikä	2,8%	5,6%	31,9%	52,8%	6,9%	100,0%
	yli 60 v.	Count	1	4	20	42	1	68
		% within ikä	1,5%	5,9%	29,4%	61,8%	1,5%	100,0%
Total		Count	3	12	68	114	7	204
		% within ikä	1,5%	5,9%	33,3%	55,9%	3,4%	100,0%

ikä * lisää alueen kiinnostav. uusille asukk. Crosstabulation

			lisää alueen kiinnostav. uusille asukk.					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
ikä	alle 18 v.	Count			5	4	1	10
		% within ikä			50,0%	40,0%	10,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		2	25	28		55
		% within ikä		3,6%	45,5%	50,9%		100,0%
	41 - 60 v.	Count	1	4	20	45	2	72
		% within ikä	1,4%	5,6%	27,8%	62,5%	2,8%	100,0%
	yli 60 v.	Count	1	2	20	43	1	67
		% within ikä	1,5%	3,0%	29,9%	64,2%	1,5%	100,0%
Total		Count	2	8	70	120	4	204
		% within ikä	1,0%	3,9%	34,3%	58,8%	2,0%	100,0%

ikä * lisää kiinnost. historia&luonto&puistot Crosstabulation

			lisää kiinnost. historia&luonto&puistot					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
ikä	alle 18 v.	Count		3	4	2	1	10
		% within ikä		30,0%	40,0%	20,0%	10,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		9	28	18		55
		% within ikä		16,4%	50,9%	32,7%		100,0%
	41 - 60 v.	Count	2	6	33	28	2	71
		% within ikä	2,8%	8,5%	46,5%	39,4%	2,8%	100,0%
	yli 60 v.	Count	3	3	28	32	2	68
		% within ikä	4,4%	4,4%	41,2%	47,1%	2,9%	100,0%
Total		Count	5	21	93	80	5	204
		% within ikä	2,5%	10,3%	45,6%	39,2%	2,5%	100,0%

ikä * kokoaa alueet yhteen Crosstabulation

			kokoaa alueet yhteen					
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	Total
ikä	alle 18 v.	Count		2	3	3	2	10
		% within ikä		20,0%	30,0%	30,0%	20,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	2	17	20	8	8	55
		% within ikä	3,6%	30,9%	36,4%	14,5%	14,5%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	2	12	39	11	7	71
		% within ikä	2,8%	16,9%	54,9%	15,5%	9,9%	100,0%
	yli 60 v.	Count	2	6	31	19	9	67
		% within ikä	3,0%	9,0%	46,3%	28,4%	13,4%	100,0%
Total		Count	6	37	93	41	26	203
		% within ikä	3,0%	18,2%	45,8%	20,2%	12,8%	100,0%

ikä * korostaa paikan merkitystä Crosstabulation

			korostaa paikan merkitystä					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		1	2	4	3	10
		% within ikä		10,0%	20,0%	40,0%	30,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		3	24	24	3	54
		% within ikä		5,6%	44,4%	44,4%	5,6%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	1	4	24	38	3	70
		% within ikä	1,4%	5,7%	34,3%	54,3%	4,3%	100,0%
	yli 60 v.	Count	1	3	28	35	1	68
		% within ikä	1,5%	4,4%	41,2%	51,5%	1,5%	100,0%
Total		Count	2	11	78	101	10	202
		% within ikä	1,0%	5,4%	38,6%	50,0%	5,0%	100,0%

ikä * k-johdon edistykse.&innovatiivisuus Crosstabulation

			k-johdon edistykse.&innovatiivisuus					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count		4		2	4	10
		% within ikä		40,0%		20,0%	40,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	3	24	13	9	6	55
		% within ikä	5,5%	43,6%	23,6%	16,4%	10,9%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	5	17	26	14	9	71
		% within ikä	7,0%	23,9%	36,6%	19,7%	12,7%	100,0%
	yli 60 v.	Count	6	4	24	22	9	65
		% within ikä	9,2%	6,2%	36,9%	33,8%	13,8%	100,0%
Total		Count	14	49	63	47	28	201
		% within ikä	7,0%	24,4%	31,3%	23,4%	13,9%	100,0%

ikä * jarruttaa rakentamista Crosstabulation

			jarruttaa rakentamista					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count	1	3	1	1	4	10
		% within ikä	10,0%	30,0%	10,0%	10,0%	40,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	15	24	11		5	55
		% within ikä	27,3%	43,6%	20,0%		9,1%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	21	24	9	6	11	71
		% within ikä	29,6%	33,8%	12,7%	8,5%	15,5%	100,0%
	yli 60 v.	Count	17	15	18	5	11	66
		% within ikä	25,8%	22,7%	27,3%	7,6%	16,7%	100,0%
Total		Count	54	66	39	12	31	202
		% within ikä	26,7%	32,7%	19,3%	5,9%	15,3%	100,0%

ikä * konflikteja organisaatioiden välille Crosstabulation

			konflikteja organisaatioiden välille					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count	2	1	1	2	4	10
		% within ikä	20,0%	10,0%	10,0%	20,0%	40,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	11	22	3		19	55
		% within ikä	20,0%	40,0%	5,5%		34,5%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	21	17	18	2	12	70
		% within ikä	30,0%	24,3%	25,7%	2,9%	17,1%	100,0%
	yli 60 v.	Count	9	18	14	4	21	66
		% within ikä	13,6%	27,3%	21,2%	6,1%	31,8%	100,0%
Total		Count	43	58	36	8	56	201
		% within ikä	21,4%	28,9%	17,9%	4,0%	27,9%	100,0%

ikä * aiheuttaa gentrifikaatiota Crosstabulation

			aiheuttaa gentrifikaatiota					Total
			täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa	
ikä	alle 18 v.	Count	2	1	1	2	4	10
		% within ikä	20,0%	10,0%	10,0%	20,0%	40,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	17	11	13		14	55
		% within ikä	30,9%	20,0%	23,6%		25,5%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	24	20	15	3	8	70
		% within ikä	34,3%	28,6%	21,4%	4,3%	11,4%	100,0%
	yli 60 v.	Count	20	13	9	9	15	66
		% within ikä	30,3%	19,7%	13,6%	13,6%	22,7%	100,0%
Total		Count	63	45	38	14	41	201
		% within ikä	31,3%	22,4%	18,9%	7,0%	20,4%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
sukupuoli * Linna ympäristöineen	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Koilliskulman alue	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Verkatehdas	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Asemanseutu	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Aulangon alue	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%

sukupuoli * Linna ympäristöineen Crosstabulation

			Linna ympäristöineen				
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	31	22	9	9	71
		% within sukupuoli	43,7%	31,0%	12,7%	12,7%	100,0%
	nainen	Count	40	38	24	28	130
		% within sukupuoli	30,8%	29,2%	18,5%	21,5%	100,0%
Total		Count	71	60	33	37	201
		% within sukupuoli	35,3%	29,9%	16,4%	18,4%	100,0%

sukupuoli * Koilliskulman alue Crosstabulation

			Koilliskulman alue				
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	1	7	9	54	71
		% within sukupuoli	1,4%	9,9%	12,7%	76,1%	100,0%
	nainen	Count	3	9	15	103	130
		% within sukupuoli	2,3%	6,9%	11,5%	79,2%	100,0%
Total		Count	4	16	24	157	201
		% within sukupuoli	2,0%	8,0%	11,9%	78,1%	100,0%

sukupuoli * Verkatehdas Crosstabulation

			Verkatehdas				
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	7	10	22	32	71
		% within sukupuoli	9,9%	14,1%	31,0%	45,1%	100,0%
	nainen	Count	11	20	45	54	130
		% within sukupuoli	8,5%	15,4%	34,6%	41,5%	100,0%
Total		Count	18	30	67	86	201
		% within sukupuoli	9,0%	14,9%	33,3%	42,8%	100,0%

sukupuoli * Asemanseutu Crosstabulation

			Asemanseutu				
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	2	15	13	41	71
		% within sukupuoli	2,8%	21,1%	18,3%	57,7%	100,0%
	nainen	Count	21	30	14	65	130
		% within sukupuoli	16,2%	23,1%	10,8%	50,0%	100,0%
Total		Count	23	45	27	106	201
		% within sukupuoli	11,4%	22,4%	13,4%	52,7%	100,0%

sukupuoli * Aulangon alue Crosstabulation

			Aulangon alue					Total
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	11	
sukupuoli	mies	Count	30	15	13	12	1	71
		% within sukupuoli	42,3%	21,1%	18,3%	16,9%	1,4%	100,0%
	nainen	Count	55	33	26	16		130
		% within sukupuoli	42,3%	25,4%	20,0%	12,3%		100,0%
Total		Count	85	48	39	28	1	201
		% within sukupuoli	42,3%	23,9%	19,4%	13,9%	,5%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
sukupuoli * Linna ympäristöineen	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Koilliskulman alue	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Verkatehdas	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Asemanseutu	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
sukupuoli * Aulangon alue	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%

sukupuoli * Linna ympäristöineen Crosstabulation

			Linna ympäristöineen				Total
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	
sukupuoli	mies	Count	31	22	9	9	71
		% within sukupuoli	43,7%	31,0%	12,7%	12,7%	100,0%
	nainen	Count	40	38	24	28	130
		% within sukupuoli	30,8%	29,2%	18,5%	21,5%	100,0%
Total		Count	71	60	33	37	201
		% within sukupuoli	35,3%	29,9%	16,4%	18,4%	100,0%

sukupuoli * Koilliskulman alue Crosstabulation

			Koilliskulman alue				Total
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	
sukupuoli	mies	Count	1	7	9	54	71
		% within sukupuoli	1,4%	9,9%	12,7%	76,1%	100,0%
	nainen	Count	3	9	15	103	130
		% within sukupuoli	2,3%	6,9%	11,5%	79,2%	100,0%
Total		Count	4	16	24	157	201
		% within sukupuoli	2,0%	8,0%	11,9%	78,1%	100,0%

sukupuoli * Verkatehdas Crosstabulation

			Verkatehdas				Total
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	
sukupuoli	mies	Count	7	10	22	32	71
		% within sukupuoli	9,9%	14,1%	31,0%	45,1%	100,0%
	nainen	Count	11	20	45	54	130
		% within sukupuoli	8,5%	15,4%	34,6%	41,5%	100,0%
Total		Count	18	30	67	86	201
		% within sukupuoli	9,0%	14,9%	33,3%	42,8%	100,0%

sukupuoli * Asemanseutu Crosstabulation

			Asemanseutu				Total
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	
sukupuoli	mies	Count	2	15	13	41	71
		% within sukupuoli	2,8%	21,1%	18,3%	57,7%	100,0%
	nainen	Count	21	30	14	65	130
		% within sukupuoli	16,2%	23,1%	10,8%	50,0%	100,0%
Total		Count	23	45	27	106	201
		% within sukupuoli	11,4%	22,4%	13,4%	52,7%	100,0%

sukupuoli * Aulangon alue Crosstabulation

			Aulangon alue					Total
			tärkein	toiseksi tärkein	kolmanneksi tärkein	ei	11	
sukupuoli	mies	Count	30	15	13	12	1	71
		% within sukupuoli	42,3%	21,1%	18,3%	16,9%	1,4%	100,0%
	nainen	Count	55	33	26	16		130
		% within sukupuoli	42,3%	25,4%	20,0%	12,3%		100,0%
Total		Count	85	48	39	28	1	201
		% within sukupuoli	42,3%	23,9%	19,4%	13,9%	,5%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
sukupuoli * Linna ympäristöineen (a)	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
sukupuoli * Linna ympäristöineen (b)	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
sukupuoli * Linna ympäristöineen (c)	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%
sukupuoli * Linna ympäristöineen (d)	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%

sukupuoli * Linna ympäristöineen (a) Crosstabulation

			Linna ympäristöineen (a)		
			kyllä	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	57	15	72
		% within sukupuoli	79,2%	20,8%	100,0%
	nainen	Count	97	35	132
		% within sukupuoli	73,5%	26,5%	100,0%
Total		Count	154	50	204
		% within sukupuoli	75,5%	24,5%	100,0%

sukupuoli * Linna ympäristöineen (b) Crosstabulation

			Linna ympäristöineen (b)		
			kyllä	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	65	7	72
		% within sukupuoli	90,3%	9,7%	100,0%
	nainen	Count	111	21	132
		% within sukupuoli	84,1%	15,9%	100,0%
Total		Count	176	28	204
		% within sukupuoli	86,3%	13,7%	100,0%

sukupuoli * Linna ympäristöineen (c) Crosstabulation

			Linna ympäristöineen (c)		
			kyllä	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	49	23	72
		% within sukupuoli	68,1%	31,9%	100,0%
	nainen	Count	71	61	132
		% within sukupuoli	53,8%	46,2%	100,0%
Total		Count	120	84	204
		% within sukupuoli	58,8%	41,2%	100,0%

sukupuoli * Linna ympäristöineen (d) Crosstabulation

			Linna ympäristöineen (d)		
			kyllä	ei	Total
sukupuoli	mies	Count	40	32	72
		% within sukupuoli	55,6%	44,4%	100,0%
	nainen	Count	58	74	132
		% within sukupuoli	43,9%	56,1%	100,0%
Total		Count	98	106	204
		% within sukupuoli	48,0%	52,0%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
sukupuoli * h&ksuunn. laadinta	177	84,7%	32	15,3%	209	100,0%
sukupuoli * osallist. h&ksuun. laadintaan	159	76,1%	50	23,9%	209	100,0%
sukupuoli * olen tutustunut asiakirjaan	175	83,7%	34	16,3%	209	100,0%

sukupuoli * h&ksuunn. laadinta Crosstabulation

			h&ksuunn. laadinta		
			olen tietoinen	en ole tietoinen	Total
sukupuoli	mies	Count	15	48	63
		% within sukupuoli	23,8%	76,2%	100,0%
	nainen	Count	23	91	114
		% within sukupuoli	20,2%	79,8%	100,0%
Total		Count	38	139	177
		% within sukupuoli	21,5%	78,5%	100,0%

sukupuoli * osallist. h&ksuun. laadintaan Crosstabulation

			osallist. h&ksuun. laadintaan		
			olen osallistunut	en ole osallistunut	Total
sukupuoli	mies	Count	2	52	54
		% within sukupuoli	3,7%	96,3%	100,0%
	nainen	Count	1	104	105
		% within sukupuoli	1,0%	99,0%	100,0%
Total		Count	3	156	159
		% within sukupuoli	1,9%	98,1%	100,0%

sukupuoli * olen tutustunut asiakirjaan Crosstabulation

			olen tutustunut asiakirjaan		
			olen tutustunut	en ole tutustunut	Total
sukupuoli	mies	Count	2	58	60
		% within sukupuoli	3,3%	96,7%	100,0%
	nainen	Count	4	111	115
		% within sukupuoli	3,5%	96,5%	100,0%
Total		Count	6	169	175
		% within sukupuoli	3,4%	96,6%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
ikä * h&ksuunn. laadinta	179	85,6%	30	14,4%	209	100,0%
ikä * osallist. h&ksuun. laadintaan	162	77,5%	47	22,5%	209	100,0%
ikä * olen tutustunut asiakirjaan	176	84,2%	33	15,8%	209	100,0%

ikä * h&ksuunn. laadinta Crosstabulation

			h&ksuunn. laadinta		
			olen tietoinen	en ole tietoinen	Total
ikä	alle 18 v.	Count	1	6	7
		% within ikä	14,3%	85,7%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	4	44	48
		% within ikä	8,3%	91,7%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	16	47	63
		% within ikä	25,4%	74,6%	100,0%
	yli 60 v.	Count	18	43	61
		% within ikä	29,5%	70,5%	100,0%
Total		Count	39	140	179
		% within ikä	21,8%	78,2%	100,0%

ikä * osallist. h&ksuun. laadintaan Crosstabulation

			osallist. h&ksuun. laadintaan		
			olen osallistunut	en ole osallistunut	Total
ikä	alle 18 v.	Count	2	6	8
		% within ikä	25,0%	75,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		45	45
		% within ikä		100,0%	100,0%
	41 - 60 v.	Count		53	53
		% within ikä		100,0%	100,0%
	yli 60 v.	Count	1	55	56
		% within ikä	1,8%	98,2%	100,0%
Total		Count	3	159	162
		% within ikä	1,9%	98,1%	100,0%

ikä * olen tutustunut asiakirjaan Crosstabulation

			olen tutustunut asiakirjaan		
			olen tutustunut	en ole tutustunut	Total
ikä	alle 18 v.	Count	1	6	7
		% within ikä	14,3%	85,7%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		49	49
		% within ikä		100,0%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	5	58	63
		% within ikä	7,9%	92,1%	100,0%
	yli 60 v.	Count		57	57
		% within ikä		100,0%	100,0%
Total		Count	6	170	176
		% within ikä	3,4%	96,6%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
ikä * h&ksuunn. laadinta	179	85,6%	30	14,4%	209	100,0%
ikä * osallist. h&ksuun. laadintaan	162	77,5%	47	22,5%	209	100,0%
ikä * olen tutustunut asiakirjaan	176	84,2%	33	15,8%	209	100,0%
ikä * opastetauluja puistoalueelle	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
ikä * tutustumiskierroksia	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
ikä * esitevihkosia	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
ikä * teemareittejä	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
ikä * tietoa www-sivuille	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%

ikä * h&ksuunn. laadinta Crosstabulation

			h&ksuunn. laadinta		
			olen tietoinen	en ole tietoinen	Total
ikä	alle 18 v.	Count	1	6	7
		% within ikä	14,3%	85,7%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	4	44	48
		% within ikä	8,3%	91,7%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	16	47	63
		% within ikä	25,4%	74,6%	100,0%
	yli 60 v.	Count	18	43	61
		% within ikä	29,5%	70,5%	100,0%
Total		Count	39	140	179
		% within ikä	21,8%	78,2%	100,0%

ikä * osallist. h&ksuun. laadintaan Crosstabulation

			osallist. h&ksuun. laadintaan		
			olen osallistunut	en ole osallistunut	Total
ikä	alle 18 v.	Count	2	6	8
		% within ikä	25,0%	75,0%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		45	45
		% within ikä		100,0%	100,0%
	41 - 60 v.	Count		53	53
		% within ikä		100,0%	100,0%
	yli 60 v.	Count	1	55	56
		% within ikä	1,8%	98,2%	100,0%
Total		Count	3	159	162
		% within ikä	1,9%	98,1%	100,0%

ikä * olen tutustunut asiakirjaan Crosstabulation

			olen tutustunut asiakirjaan		
			olen tutustunut	en ole tutustunut	Total
ikä	alle 18 v.	Count	1	6	7
		% within ikä	14,3%	85,7%	100,0%
	18 - 40 v.	Count		49	49
		% within ikä		100,0%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	5	58	63
		% within ikä	7,9%	92,1%	100,0%
	yli 60 v.	Count		57	57
		% within ikä		100,0%	100,0%
Total		Count	6	170	176
		% within ikä	3,4%	96,6%	100,0%

ikä * opastetauluja puistoalueelle Crosstabulation

			opastetauluja puistoalueelle		
			kyllä	ei	Total
ikä	alle 18 v.	Count	2	7	9
		% within ikä	22,2%	77,8%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	31	24	55
		% within ikä	56,4%	43,6%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	38	33	71
		% within ikä	53,5%	46,5%	100,0%
	yli 60 v.	Count	31	37	68
		% within ikä	45,6%	54,4%	100,0%
Total		Count	102	101	203
		% within ikä	50,2%	49,8%	100,0%

ikä * tutustumiskierroksia Crosstabulation

			tutustumiskierroksia		
			kyllä	ei	Total
ikä	alle 18 v.	Count	1	8	9
		% within ikä	11,1%	88,9%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	11	44	55
		% within ikä	20,0%	80,0%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	32	39	71
		% within ikä	45,1%	54,9%	100,0%
	yli 60 v.	Count	28	40	68
		% within ikä	41,2%	58,8%	100,0%
Total		Count	72	131	203
		% within ikä	35,5%	64,5%	100,0%

ikä * esitevihkosia Crosstabulation

			esitevihkosia		
			kyllä	ei	Total
ikä	alle 18 v.	Count	4	5	9
		% within ikä	44,4%	55,6%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	28	27	55
		% within ikä	50,9%	49,1%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	40	31	71
		% within ikä	56,3%	43,7%	100,0%
	yli 60 v.	Count	34	34	68
		% within ikä	50,0%	50,0%	100,0%
Total		Count	106	97	203
		% within ikä	52,2%	47,8%	100,0%

ikä * teemareittejä Crosstabulation

			teemareittejä		
			kyllä	ei	Total
ikä	alle 18 v.	Count	3	6	9
		% within ikä	33,3%	66,7%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	22	33	55
		% within ikä	40,0%	60,0%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	22	49	71
		% within ikä	31,0%	69,0%	100,0%
	yli 60 v.	Count	24	44	68
		% within ikä	35,3%	64,7%	100,0%
Total		Count	71	132	203
		% within ikä	35,0%	65,0%	100,0%

ikä * tietoa www-sivuille Crosstabulation

			tietoa www-sivuille		Total
			kyllä	ei	
ikä	alle 18 v.	Count	7	2	9
		% within ikä	77,8%	22,2%	100,0%
	18 - 40 v.	Count	25	30	55
		% within ikä	45,5%	54,5%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	28	43	71
		% within ikä	39,4%	60,6%	100,0%
	yli 60 v.	Count	15	53	68
		% within ikä	22,1%	77,9%	100,0%
Total		Count	75	128	203
		% within ikä	36,9%	63,1%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
ikä * käytetyin puistoalue	206	98,6%	3	1,4%	209	100,0%

ikä * käytetyin puistoalue Crosstabulation

			käytetyin puistoalue																		Total
				Ahvenist	Asemanse	Aulanko	Hämeenli	Hätilä	Itäinen	Kaupuist	Kaupunki	Keskusta	Koillisk	Linna	Linnanp	Ortela	Ranta	Sairio	Varikonn	Verkateh	
ikä	alle 18 v.	Count	3			3	1			1				1		1					10
		% within ikä	30,0%			30,0%	10,0%			10,0%				10,0%		10,0%					100,0%
	18 - 40 v.	Count	3		1	26		1	1	4		1		9			4	1	1	3	55
		% within ikä	5,5%		1,8%	47,3%		1,8%	1,8%	7,3%		1,8%		16,4%			7,3%	1,8%	1,8%	5,5%	100,0%
	41 - 60 v.	Count	1	1	1	44		1		3			2	9	1		2		3	4	72
		% within ikä	1,4%	1,4%	1,4%	61,1%		1,4%		4,2%			2,8%	12,5%	1,4%		2,8%		4,2%	5,6%	100,0%
	yli 60 v.	Count	9		2	25				3	1	1	1	15			5		4	3	69
		% within ikä	13,0%		2,9%	36,2%				4,3%	1,4%	1,4%	1,4%	21,7%			7,2%		5,8%	4,3%	100,0%
	Total	Count	16	1	4	98	1	2	1	11	1	2	3	34	1	1	11	1	8	10	206
		% within ikä	7,8%	,5%	1,9%	47,6%	,5%	1,0%	,5%	5,3%	,5%	1,0%	1,5%	16,5%	,5%	,5%	5,3%	,5%	3,9%	4,9%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
seurannut valmistelua * sukupuoli	197	94,3%	12	5,7%	209	100,0%
mahdollisuus osallistua * sukupuoli	201	96,2%	8	3,8%	209	100,0%
valmistelusta tiedotettiin * sukupuoli	204	97,6%	5	2,4%	209	100,0%

seurannut valmistelua * sukupuoli Crosstabulation

			sukupuoli		
			mies	nainen	Total
seurannut valmistelua	täysin eri mieltä	Count	8	30	38
		% within sukupuoli	11,3%	23,8%	19,3%
	jokseenkin eri mieltä	Count	12	22	34
		% within sukupuoli	16,9%	17,5%	17,3%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	37	39	76
		% within sukupuoli	52,1%	31,0%	38,6%
	täysin samaa mieltä	Count	7	15	22
		% within sukupuoli	9,9%	11,9%	11,2%
	en osaa sanoa	Count	7	20	27
		% within sukupuoli	9,9%	15,9%	13,7%
Total		Count	71	126	197
		% within sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%

mahdollisuus osallistua * sukupuoli Crosstabulation

			sukupuoli		
			mies	nainen	Total
mahdollisuus osallistua	täysin eri mieltä	Count	4	6	10
		% within sukupuoli	5,6%	4,7%	5,0%
	jokseenkin eri mieltä	Count	17	24	41
		% within sukupuoli	23,6%	18,6%	20,4%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	26	41	67
		% within sukupuoli	36,1%	31,8%	33,3%
	täysin saa mieltä	Count	9	14	23
		% within sukupuoli	12,5%	10,9%	11,4%
	en osaa sanoa	Count	16	44	60
		% within sukupuoli	22,2%	34,1%	29,9%
Total		Count	72	129	201
		% within sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%

valmistelusta tiedotettiin * sukupuoli Crosstabulation

			sukupuoli		
			mies	nainen	Total
valmistelusta tiedotettiin	täysin eri mieltä	Count	4	13	17
		% within sukupuoli	5,6%	9,8%	8,3%
	jokseenkin eri mieltä	Count	21	36	57
		% within sukupuoli	29,2%	27,3%	27,9%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	28	47	75
		% within sukupuoli	38,9%	35,6%	36,8%
	täysin samaa mieltä	Count	8	14	22
		% within sukupuoli	11,1%	10,6%	10,8%
	en osaa sanoa	Count	11	22	33
		% within sukupuoli	15,3%	16,7%	16,2%
Total		Count	72	132	204
		% within sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
seurannut valmistelua * ikä	199	95,2%	10	4,8%	209	100,0%
mahdollisuus osallistua * ikä	203	97,1%	6	2,9%	209	100,0%
valmistelusta tiedotettiin * ikä	205	98,1%	4	1,9%	209	100,0%

seurannut valmistelua * ikä Crosstabulation

			ikä				
			alle 18 v.	18 - 40 v.	41 - 60 v.	yli 60 v.	Total
seurannut valmistelua	täysin eri mieltä	Count	6	15	11	6	38
		% within ikä	60,0%	27,8%	15,3%	9,5%	19,1%
	jokseenkin eri mieltä	Count	1	11	13	9	34
		% within ikä	10,0%	20,4%	18,1%	14,3%	17,1%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	1	19	30	27	77
		% within ikä	10,0%	35,2%	41,7%	42,9%	38,7%
	täysin samaa mieltä	Count		2	11	10	23
		% within ikä		3,7%	15,3%	15,9%	11,6%
	en osaa sanoa	Count	2	7	7	11	27
		% within ikä	20,0%	13,0%	9,7%	17,5%	13,6%
Total		Count	10	54	72	63	199
		% within ikä	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

mahdollisuus osallistua * ikä Crosstabulation

			ikä				Total
			alle 18 v.	18 - 40 v.	41 - 60 v.	yli 60 v.	
mahdollisuus osallistua	täysin eri mieltä	Count		2	3	5	10
		% within ikä		3,6%	4,2%	7,6%	4,9%
	jokseenkin eri mieltä	Count	4	9	16	12	41
		% within ikä	40,0%	16,4%	22,2%	18,2%	20,2%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	1	9	32	27	69
		% within ikä	10,0%	16,4%	44,4%	40,9%	34,0%
	täysin saa mieltä	Count	2	6	2	13	23
		% within ikä	20,0%	10,9%	2,8%	19,7%	11,3%
	en osaa sanoa	Count	3	29	19	9	60
		% within ikä	30,0%	52,7%	26,4%	13,6%	29,6%
Total		Count	10	55	72	66	203
		% within ikä	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

valmistelusta tiedotettiin * ikä Crosstabulation

			ikä				Total
			alle 18 v.	18 - 40 v.	41 - 60 v.	yli 60 v.	
valmistelusta tiedotettiin	täysin eri mieltä	Count	3	6	3	5	17
		% within ikä	30,0%	10,9%	4,2%	7,4%	8,3%
	jokseenkin eri mieltä	Count	1	19	22	15	57
		% within ikä	10,0%	34,5%	30,6%	22,1%	27,8%
	jokseenkin samaa mieltä	Count	2	12	31	31	76
		% within ikä	20,0%	21,8%	43,1%	45,6%	37,1%
	täysin samaa mieltä	Count	2	2	6	12	22
		% within ikä	20,0%	3,6%	8,3%	17,6%	10,7%
	en osaa sanoa	Count	2	16	10	5	33
		% within ikä	20,0%	29,1%	13,9%	7,4%	16,1%
Total		Count	10	55	72	68	205
		% within ikä	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

KYSELY HÄMEENLINNAN KANSALLISESTA KAUPUNKIPUISTOSTA

Vuoden 2000 alusta voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ***kansallinen kaupunkipuisto voidaan perustaa säilyttämään ja hoitamaan kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneutta, historiallisia ominaispiirteitä tai alueeseen liittyviä kaupunkikuvallisia, sosiaalisia, virkistyksellisiä tai muita arvoja.*** *(lisätietoja: www.hameenlinna.fi/kaupunkipuisto)*

Suomen ensimmäinen, ***Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto,*** perustettiin 10.1.2001. Perustamispäätöstä edelsi noin kolme vuotta kestänyt valmisteluprosessi.

Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston alue

Vastaajan taustatiedot (**rasti ruutuun**).

1. Sukupuoli	2. Ikä	3. Olen asunut Hämeenlinnassa
☐ nainen	☐ alle 18 v.	☐ alle viisi vuotta
☐ mies	☐ 18 – 40 v.	☐ yli viisi vuotta
	☐ 41 – 60 v.	☐ yli 10 vuotta
	☐ yli 60 v.	☐ yli 20 vuotta

4. Nykyinen asuinalueeni _____

5. Mikä on eniten käyttämäsi kansallisen kaupunkipuiston puistoalue? _____

Rengasta seuraavista vaihtoehdoista se, joka on lähinnä mielipidettäsi: 1 = täysin eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 3 = jokseenkin samaan mieltä, 4 = täysin samaa mieltä, E = en osaa sanoa. Jos kysymykseen ei voi vastata käytä vaihtoehtoa E.

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa
5. Olen seurannut kansallisen kaupunkipuiston valmisteluprosessia.	1	2	3	4	E
6. Asukkailla oli mahdollisuus osallistua kansallisen kaupunkipuiston valmisteluun.	1	2	3	4	E
7. Kansallisen kaupunkipuiston valmistelusta tiedotettiin asukkaille riittävästi.	1	2	3	4	E
8. Kansallisella kaupunkipuistolla on merkitystä Hämeenlinnan imagon luojana.	1	2	3	4	E
9. Hämeenlinnan kansallisessa kaupunkipuistossa on tärkeää					
a. kaupunkiluonnon monimuotoisuus ja luonnon-suojelualueet	1	2	3	4	E
b. rakennusten suojelu (nykyisen rakennuskannan historiallisen ilmeen säilyttäminen)	1	2	3	4	E
c. liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien kehittäminen	1	2	3	4	E
d. kansallisen kaupunkipuiston tuoma arvostus	1	2	3	4	E
e. puistomaisen ilmeen säilyttäminen	1	2	3	4	E
f. aluetta kokonaisuutena tarkasteleva maisemanhoito	1	2	3	4	E
Mielestäni Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto					
10. …parantaa asuinympäristöä.	1	2	3	4	E
11. …turvaa hyvän asuinympäristön.	1	2	3	4	E
12. …lisää alueen kiinnostavuutta matkailijoille.	1	2	3	4	E
13. …lisää alueen kiinnostavuutta uusille asukkaille.	1	2	3	4	E
14. …lisää omaa kiinnostustani kaupungin historiaan, luontoon ja puistoihin.	1	2	3	4	E
15. …kokoaa hajanaiset alueet yhteen.	1	2	3	4	E
16. …korostaa paikan merkitystä kaupunkilaisille.	1	2	3	4	E
17. …korostaa kaupunkijohdon edistyksellisyyttä ja innovatiivisuutta.	1	2	3	4	E
18. …jarruttaa paikallista rakentamista.	1	2	3	4	E
19. …aiheuttaa konflikteja eri organisaatioiden välille.	1	2	3	4	E
20. …aiheuttaa gentrifikaatiota l. herraskaistumista. (gentrifikaatio=alkuperäinen väestö joutuu väistymään varakkaamman väestön tieltä esimerkiksi vuokrien ja asuntojen hintojen nousun vuoksi	1	2	3	4	E

21. Mainitse kolme sinulle tärkeintä aluetta Hämeenlinnan kansallisesta kaupunkipuistosta.
Merkitse numero ruutuun. 1 = tärkein, 2 = toiseksi tärkein, 3 = kolmanneksi tärkein

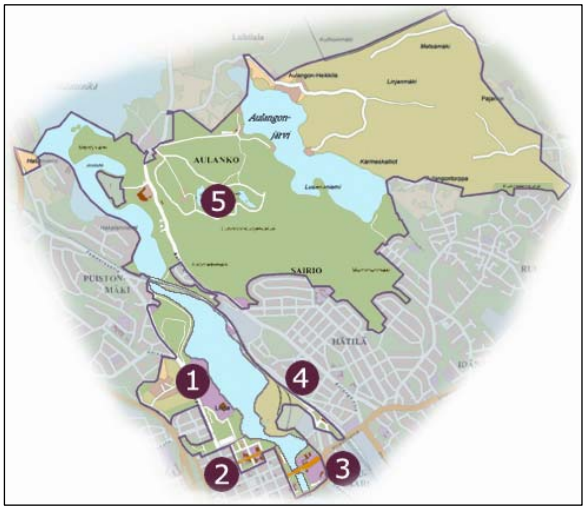

☐ 1. **Linna ympäristöineen**
Linnankasarmit, Linnanpuisto, Eino Leinon puisto, Karnaalin puisto, Ojoisten kartano, Kaupunginpuisto, Puistolan koulu, rantavyöhyke rautatiesillalle

☐ 2. **Koilliskulman alue**
Kustaa III:n kadun eteläpää, Itsenäisyyden puisto, Sibeliuksenpuisto, Aleksis Kiven puisto, Maaherranpuisto

☐ 3. **Verkatehdas ja keskustan rannat**
Rantapuisto, satama, Ystävyydenpuisto, kaupunginteatteri, Verkatehtaan alue, Pinellan puisto, Mahlianpuisto, Viipurintien silta ja terveyskeskuksen alue

☐ 4. **Asemanseutu ja radanvarsialueet**
Rautatieasema ympäristöineen, Mensanpuisto, Hätilänniemi, radanvarren rantareitti

☐ 5. **Aulangon alue**
Matkailupalvelualue (Aulangon hotelli, tennis- ja golfkentät, ratsastustalli, tekosaaret, Aulangon Heikkilä, Aulangon ulkoilumaja)
Puistometsäalue
Monikäyttö- ja maisemametsä (Aulankojärven itäpuoliset metsäalueet)

22. Mitkä kansallisen kaupunkipuiston alueet ovat mielestäsi **(rastita kaksi tärkeintä)**

a. luonnoltaan ja ympäristöltään merkittäviä
- ☐ Linna ympäristöineen
- ☐ Koilliskulman alue
- ☐ Verkatehdas ja keskustan rannat
- ☐ Asemanseutu ja radanvarsialueet
- ☐ Aulangon alue

b. maisemallisesti merkittäviä
- ☐ Linna ympäristöineen
- ☐ Koilliskulman alue
- ☐ Verkatehdas ja keskustan rannat
- ☐ Asemanseutu ja radanvarsialueet
- ☐ Aulangon alue

c. puutarhahistoriallisesti tärkeitä
- ☐ Linna ympäristöineen
- ☐ Koilliskulman alue
- ☐ Verkatehdas ja keskustan rannat
- ☐ Asemanseutu ja radanvarsialueet
- ☐ Aulangon alue

d. toiminnallisesti ja liikunnallisesti tärkeitä
- ☐ Linna ympäristöineen
- ☐ Koilliskulman alue
- ☐ Verkatehdas ja keskustan rannat
- ☐ Asemanseutu ja radanvarsialueet
- ☐ Aulangon alue

23. Mielestäni Hämeenlinnan kansallista kaupunkipuistoa pitäisi laajentaa seuraavilla alueilla. (**rasti ruutuun)**
    - ☐ Aulangon niemi
    - ☐ Aulangon leirintäalue, Katajiston kartano, Aulankokeskus
    - ☐ Metsäkylänlahden ja Aulankojärven välinen maa-alue, Katajisto-Golf
    - ☐ Paasikiventien sillan eteläpuoliset Vanajaveden ranta-alueet Vanajan kirkolle
    - ☐ Hattelmalan harjualue
    - ☐ Ahvenisto harjualue

24. Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma on vahvistettavana ympäristöministeriössä.(**rasti ruutuun)**
    - ☐ Olen tietoinen hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnasta.
    - ☐ Olen osallistunut hoito- ja käyttösuunnitelman valmisteluun.
    - ☐ Olen tutustunut asiakirjaan.
    - ☐ En ole tietoinen.
    - ☐ En ole osallistunut.
    - ☐ En ole tutustunut.

25. Hämeenlinnan kansallista kaupunkipuistoa tulisi tehdä tunnetuksi asukkaille seuraavin toimenpitein: **(rasti ruutuun)**
    - ☐ kansallisesta kaupunkipuistosta kertovia opastetauluja puistoalueelle
    - ☐ opastettuja tutustumiskierroksia
    - ☐ painettuja esitevihkosia
    - ☐ teemareittejä
    - ☐ tietoa www-sivuille

    Mitä muuta _____

26. Luhtialan kylän vanhaa kansakoulurakennusta korjataan parhaillaan Aulangon ja kansallisen kaupunkipuiston opastuskeskukseksi, jonka nimeksi tulee Aulankokeskus. Mainitse kolme tärkeintä palvelua, joita Aulankokeskukselta toivot. **(rasti ruutuun)**
    - ☐ Aulangon luonnonsuojelualueen ja sen kulttuuri- ja luontokohteiden esittely ja opastus
    - ☐ yleisen ympäristövalistuksen ja - kasvatuksen välitys
    - ☐ Hämeenlinnan matkailukohteiden ja virkistyspalvelujen esittely
    - ☐ mielenkiintoisten paikallisnäyttelyjen tarjonta
    - ☐ retkeilyvarusteiden vuokraus
    - ☐ Hämeenlinnaan liittyvien tuotteiden, matkamuistojen, luomutuotteiden ja käsitöiden myynti
    - ☐ Hämeenlinnan puistokulttuurin esittely
    - ☐ Luontokoulu Ilveksen luonto- ja leirikoulu toiminnat
    - ☐ maakunnallisten matkailupalvelujen esittely
    - ☐ kotimaan luontomatkailukohteiden esittely
    - ☐ opastettujen retkien myynti
    - ☐ elämysretkipalvelujen tarjonta

27. Mitä muita ehdotuksia sinulla on Hämeenlinnan kansallisen kaupunkipuiston kehittämiseksi?

_____

_____

_____

Kiitos vastauksestasi!

Kysymys nro 22 Tärkein kaupunkipuiston alue, yhdistetyt vastaukset

```
Group TÄRKEIN ALUE
     (Value tabulated = 1)

                                                          Pct of  Pct of
Dichotomy label                        Name       Count  Responses  Cases

Asemanseutu + radan varsialueet (a)    K22D1         23      1,5     11,1
Asemanseutu + radan varsialueet (b)    K22D2         23      1,5     11,1
Asemanseutu + radan varsialueet (c)    K22D3         25      1,6     12,0
Asemanseutu + radan varsialueet (d)    K22D4         68      4,3     32,7
Aulangon alue (a)                      K22E1        186     11,7     89,4
Aulangon alue (b)                      K22E2        158     10,0     76,0
Aulangon alue (c)                      K22E3        163     10,3     78,4
Aulangon alue (d)                      K22E4        168     10,6     80,8
Verkatehdas + keskustan rannat (a)     K22C1         23      1,5     11,1
Verkatehdas + keskustan rannat (b)     K22C2         38      2,4     18,3
Verkatehdas + keskustan rannat (c)     K22C3         43      2,7     20,7
Verkatehdas + keskustan rannat (d)     K22C4         49      3,1     23,6
Koilliskulman alue (a)                 K22B1          8       ,5      3,8
Koilliskulman alue (b)                 K22B2          7       ,4      3,
Koilliskulman alue (c)                 K22B3         36      2,3     17,3
Koilliskulman alue (d)                 K22B4         11       ,7      5,3
Linna ympäristöineen (a)               K22A1        157      9,9     75,5
Linna ympäristöineen (b)               K22A2        178     11,2     85,6
Linna ympäristöineen (c)               K22A3        121      7,6     58,2
Linna ympäristöineen (d)               K22A4         99      6,3     47,6
                                                  -------    -----    -----
                                 Total responses     1584    100,0    761,5


1 missing cases;  208 valid cases
```

Kysymys n:o 23 Kaupunkipuiston laajennus, yhdistetyt vastaukset

```
Group LAAJENNUS
     (Value tabulated = 1)
                                                            Pct of  Pct of
Dichotomy label                           Name       Count  Responses
Cases

Ahveniston harju                       K23F          87     23,2     43,3
Hattelmalan harju                      K23E          77     20,5     38,3
Vanajaveden rannat                     K23D          73     19,5     36,3
Katajisto-Golf                         K23C          16      4,3      8,0
leirintäalue, katajisto, Aulankokeskus K23B          55     14,7     27,4
laajennus Aulangonniemi                K23A          67     17,9     33,3
                                                  -------    -----    ---
--
                                 Total responses      375    100,0    186,6

8 missing cases;  201 valid cases
```

Kysymys nro 25 Kaupunkipuisto tunnetuksi tekeminen, yhdistetyt vastaukset

```
Group TIEDOTUS
     (Value tabulated = 1)

                                                          Pct of  Pct of
Dichotomy label                          Name       Count  Responses
Cases

opastetauluja puistoalueelle           K25A         102     23,8     51,3
tutustumiskierroksia                   K25B          73     17,0     36,7
esitevihkosia                          K25C         108     25,2     54,3
teemareittejä                          K25D          71     16,6     35,7
tietoa www-sivuille                    K25E          75     17,5     37,7
                                                  -------    -----    -----
                                Total responses      429    100,0    215,6

10 missing cases;  199 valid cases
```

Kysymys nro 26 Aukankokeskuksen tarjoamat palvelut, yhdistetyt vastaukset

```
Group AULANKOKESKUS
     (Value tabulated = 1)

                                                          Pct of  Pct of
Dichotomy label                          Name       Count  Responses  Cases

Aulankokeskus                          K26L          38      6,2     18,9
Aulankokeskus                          K26K          32      5,2     15,9
Aulankokeskus                          K26J          12      2,0      6,0
Aulankokeskus                          K26I          33      5,4     16,4
Aulankokeskus                          K26H          48      7,9     23,9
Aulankokeskus                          K26G          53      8,7     26,4
Aulankokeskus                          K26F          45      7,4     22,4
Aulankokeskus                          K26E           9      1,5      4,5
Aulankokeskus                          K26D          37      6,1     18,4
Aulankokeskus                          K26C         112     18,4     55,7
Aulankokeskus                          K26B          53      8,7     26,4
Aulankokeskus                          K26A         138     22,6     68,7
                                                  -------    -----    ---
--
                                Total responses      610    100,0    303,5

8 missing cases;  201 valid case
```

Kysymys nro 25

Toimenpiteitä kaupunkipuiston tunnetuksi tekemiseksi

- *Tapahtumilla*
- *Mainostaa matkailulehdissä, enemmän infoa lehdissä*
- *Kattava lehtiartikkeli/lehtiartikkelisarja*
- *Mensan opaste siirrettävä siten, että sitä katsova ymmärtää, missä on pohjoinen ja missä etelä*
- *Postitse asukkaille jaettuja esitteitä*
- *Peruskoulun ala-asteelle ympäristöopin opetukseen mukaan*
- *Yhteisiä tilaisuuksia kaupunkilaisille esim. juhannuksena*
- *Tapahtumia alueella*
- *Esim. suunnistuskohteina eri paikkoja kuten oli v. 2001 taidetta eri kohteissa Vanajan rantatiellä*
- *Opastettuja tutustumiskierroksia myös joskus polkupyörällä*
- *Uusille kaupunkiin muuttajille esim. esitevihkon voisi lähettää muiden ”prosyyrien” mukana.*
- *Esite-tiedote postissa kotiin*
- *Opastetauluja ei tarvita*
- *Lehteen kunnon juttuja*
- *Historiatietoutta*
- *Kouluille infopisteitä ja mahd. esityksiä*
- *Elomessuilla osastona*
- *Koteihin voisi lähettää jotain lappusia*
- *Lehti- ja internetjuttuja*
- *Tietoa Hämeenlinnan kaupunkiuutisissa*
- *Entä tiedotus potentiaalisille muuttajille*

Kysymyslomakkeen kohta nro 27

Ehdotuksia kaupunkipuiston kehittämiseksi

- *Ratsutallin säilyttäminen Aulangolla. Ehkä myös alueen elävöittäminen hevoskuljetuksin.*
- *Korjauksia, parannuksia heitteillä oleviin kohteisiin.*
- *Toivottavasti kaupunkipuisto kaikkine alueineen säilyy kaupunkilaisen puistona.*
- *Ei juuri muuta kuin Vanajan pitää olla siistimpi järvi!!*
- *Hämeenlinnaan lisää vaatekauppoja esim. H&M ja uusi Instyle! Nuoriso vaatii! Ja jos mitään ei tapahdu, me järjestämme mielenosoituksen!*
- *Ei hakata terveitä puita, kuten kävi Katisissa Mertapolun viereisellä alueella, ei olleet mitenkään kenenkään tiellä!*
- *Sitä täytyy mainostaa muuallakin kuin HML:n alueella → pk-seutu, K-Suomi.*
- *Opasteiden ja karttojen saanti varmistettava. Laajennus Härkätien sillan ohi koko moottoritien sivuun Ojoisten eritasoliittymään saakka. Puistonmäki Tampereentien länsipuolen ”puistometsä” mukaan.*
- *Golf-kenttiä riittää jo. Ratsutallin toiminta turvattava, lisää laidunmaata!*
- *Luonnonmukaisuuden säilyttäminen –aitous ei sellaisten massatapahtumien pitopaikkoja (paitsi kesäteatteri), joihin liittyy ilkivalta ja tuhoaminen.*
- *Selkeitä opastetauluja reiteistä polun varteen.*
- *Vanajaveden rantojen ruoppaus koko puistoalueen rannat kattavaksi.*
- *Ahveniston kunnostus.*
- *Kaupunginpuiston ja asemanseudun siistiminen ja kehittäminen.*

- *Infoa esim. rautatieasemalle, josta sinne saapuvat saisivat sen vaivattomasti. Samoin info opiskelijoille esim. hyväksymisilmoituksessa. Voi ratkaista opiskelupaikkakunnan (hyvät liikuntamahdollisuudet).*
- *Kaupunkipuisto on riittävä nykyisessä laajuudessaan.*
- *Saada se vielä nykyistä kiinnostavammaksi juuri tiedottamalla. Kehittämistyötä on ansiokkaasti tehty jo. Kiitos siitä. Luonto on tärkeä!*
- *Toivoisin vaan tarkkaa harkintaan, kun Aulangon kauniille ranta-alueella aletaan suunnitella kylpylä yms. rakennuksia.*
- *Tarkemmin ajatellessani, kaupunkipuisto on jotenkin passiivikäsite, toivottavasti tuo tuleva Aulankokeskus tekee siitä aktiivisemman.*
- *Erilaisten tapahtumisen ja virkistyspäivien järjestämistä perheille.*
- *Ulkoilulenkki voisi kulkea rantaa myöden myöskin Suomen kasarmin kohdalla, muuten hieno ja hyvin hoidettu kaunis reitti.*
- *Saarioisten tehtaan alue ja rakennukset siistiin kuntoon ja järjestykseen.*
- *Varikonniemeen kesällä kahvila-ravintola-museot vanhoihin rakennuksiin ja lahot puuvajat pois! Grillaus –tms. katos eli kokoontumispaikkoja tavallisille kaupunkilaisille, ei kaikilla ole kesämökkejä!!*
- *Kaupunkipuistoon tulisi liittää Tyllilänkadun ja vanhustentalon välinen alue. Matalia pensaita, penkkejä, muutama puistotie. P.S. ei lasten leikkipuistoa (tai hoitaa asia muuten).*
- *Maa-alueiden lisäksi voitaisiin entistä enemmän hyödyntää Vanajaveden antia esim. opastetut venereitit.*
- *Kaupunginpuiston selkiyttäminen ja raivaaminen – siivous. Hätilän 100-vuotiaan lehtikuusimetsän/puiston hoitaminen.*
- *Yhteistyötä jo alueella toimivien tapahtumien vetäjien kanssa (lastentapahtuma, puistokonsertit, kesäteatteri).*
- *Enemmän kaunista kansanmusiikkia tilaisuuksiin. Turvalliseen liikkumiseen enemmän huomiota lapsista ja vanhuksista. Levähdyspaikkoja istutuksineen. Köynnöskasveja kaarineen.*

- *Huonosti liikkumaan pääseville apua, esim. keveitä hevosten/ponien vetämiä kärryjä, pyörätuolien työntöapua (vapaaehtoisvoimin).*
- *Miksi ihmeessä Varikonniemeä pitää kutsua Hätilänniemeksi, kun se ei ole lähelläkään Hätilää?*
- *Mielestäni Ahvenisto on samanarvoinen Aulangon kanssa. Ahvenistosta vähän kysymysvaihtoehtoja.*
- *Itse asun Myllymäessä, Sieltä katsottuna, Myllymäen kallio ja katseluolosuhteet kaupunkiin päin tulisi säilyttää. Puitten liika kasvaminen ja estot pois.*
- *Joskus jotain juhlatapahtumia eri kohteisiin. Esim. Linnanpuiston puistojazz on mahtava tapahtuma.*
- *Mihin päättäjät ovat unohtaneet Ahveniston harjun maisemineen?*
- *Kaupunkiin muuttajan on vaikea tietää ilman jotain opasta esim. hyvät lenkkipolut/-lenkit. Aulangon hiihtoreitin ”lähtö”-paikka oli etsimistä oli ”veikaten voittoon”. Ei mitään opastintaulua, mistä kääntyä oikeaan paikkaan!*
- *Kulttuurihistoriallisten rakennusten suojelu tärkeää. Todella hieno kaupunki.*
- *Toivon koirille uimarantaa, koirapuistoa. Koska me koirinemme liikumme laajasti Hämeenlinnan puistoissa ja kävelyreiteillä myös vieraamme muilta paikkakunnilta saavat meiltä informaatiota kaupunkimme liikuntamahdollisuuksista kauniissa luonnossa. Koirat ja me olemme sorateiden suurkuluttajia ja meillä on myös paljon tietoa puistolenkeistä.*
- *Hämeenlinnan ”satama” tulisi siirtää Varikonniemeen itärannalle ja kevyenliikenteen silta Lukiokadun ja Arvi Kariston kadun kulmasta sen eteläpuolelle Varikonniemeen!*
- *Vanha kunnon esittelytaulu Tampereentien varrelle takasin. Kaunis rakenne, hyvät valokuvat, hyvä selostus. Uudet pelti/muovihökötykset*
- *roskikseen!*

- *Verkatehdas valaistaisiin. Aulangolle valometsä. Kaupunginpuistoon mäkiautorata. Kaupunkilaisten taidetta; puistonäyttelyt. Keskustan ranta-alueille lauluiltoja.*
- *Koirille omia aidattuja alueita!!!*
- *Mielestäni tästä tulee hyvä.*
- *Tsemppiä!*
- *Ehdotuksia en osaa sanoa. Kaikki hyvät lisäykset ovat tärkeitä.*
- *Kaupallisuus ja markkinahenkisyys pois!*
- *Historiasta kertovia tauluja + esitteitä kaupunkilaisten hyödyttävä rahallisesti käytöstä, siis ilmaiseksi tai halvemmalla.*
- *Reitin varrelle esim. kaupunginpuistoon puistokahvila näköalaterasseineen.*
- *Ettei tehtäisi tutkimuksia ja kysymyksiä, joiden tuloksia ei kuitenkaan oteta huomioon, konsulteille maksettavat rahat voisi kuitata maalaisjärjellä.*
- *Turkistehdas rumentaa maisemaa!!*
- *Toivoisin rantareitin säilyvän Aulangonniemen kohdalla, ettei vaan suunniteltu kylpylähaave vie meiltä rannasta nauttimisen niiltä kohdin rantaa.*
- *Että se säilyisi mahdollisimman paljon luonnollisena.*
- *Tehkää Asemanseudusta/radanvarresta käyntikortti/houkutin Hämeenlinnalle/ x miljoonille junamatkustajille (huom! Hki – Hml v. 1860 ensimmäinen rataosuus Suomessa). Asemanpuisto ja vastainen penger valo/puistosuunnittelijoiden haasteeksi (esim. Lepaa ym.) ”Olipa kivannäköinen kaupunki, täytyy poiketa!” Matkustajakoti Vanaja = Hämeenlinnan imago??*
- *Minusta pitäisi säilyttää ja hoitaa historiallisia ominaispiirteitä.*
- *Ahvenistoa tulisi kehittää ja järveä hoitaa paremmin. Kalat pois vedestä eli kalastuskilpailu tms. siinä vaiheessa kesää, kun järvi alkaa haisemaan kalalta.*

- *Paasikiventien ja Vanajaveden välisen rannan maisemointi.*
- *Aulangon hotellin ympäristön istutukset ovat olleet siivottomassa kunnossa. Perennat ja pensaat ovat melkein kokonaan hävitetyt, mitään ei ole hoidettu eikä uusittu vuosikausiin. Kävelytiet ovat hoitamattomat ja roskaiset ym. Rappiolla koko hoito. Voitaisiinko nyt suuren mullistuksen yhteydessä velvoittaa ja ottaa erityinen määräraha nimenomaan hotellin ympäristön saattamiseen sellaiseen kuntoon, että vieraiden ja omienkin asukkaiden ensimmäinen reaktio kuuluisan (ennen) Aulangon hotellin tilasta ei olisi VOI KAUHISTUS! Ehkä kannattaisi mennä vaikka Saksaan katsomaan julkista puistoa ja puutarhamaisemaa. Ravintolan terassilla on muovikukkia!*
- *Ihmettelen kuinka paljon Golf-kenttiä Hämeenlinnan alueelle rakennetaan. Kohta on viheralueita vapaaseen ulkoilun käyttöön.*
- *Syytä lohkasita sopiva alue vanhusten asunto- ja hoitoalueeksi.*
- *Enemmän tiedotusta lehdistössä ja paikallisradiossa.*
- *Pidetään yllä nykyistä siisteystasoa. Tehdään luontorasteja esim. lapsille ja aikuisille (tai ”perherasteja”) Aulangon puistometsäalueelle.*
- *Etenkin keskustan tuntumassa olevien puistikkojen siisteydestä huolehtiminen, erityisesti nyt keväällä (pensasjätteet, oksat, lehdet ym. roju pois).*
- *Myllymäkeen tuulimylly takaisin.*
- *Uimakoppi/pukukoppi Sairionrannan uimapaikalle. Ylikulku Sairionrannan tasoristeyksen tilalle. Parin kolmen km:n latu Aulangon ulkoilumajan maastoon.*
- *Riittävä tiedottaminen. Olisi kesän aikana joitakin ilmaisia pienimuotoisia tapahtumia. Oli mielenkiintoinen kysely.*
- *Varikonniemestä tulisi tehdä vieläkin viihtyisämpi, poistaa ”pöpeliköt” ja suunnata sinne erilaisia tapahtumia, kunnostaa siellä jo olevat kauniit rakennukset, rannat sellaisiksi, että sieltä voisi ihailla kaupunkia, linnaa, kesäkahvila, infopiste. Siinä alueessa on todella paljon annettavaa, mutta nyt se on liian kasvillisuuden peitossa ja kesällä siellä on kauheesti hyttysiä!*

- *Siistejä vessoja sopivin välimatkoin!*
- *Pienet puistokahvilat olisivat todella miellyttäviä oleskelupaikkoja puistossa.*